

309631

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6. } చెన్న పట్టణము 1919వ సం॥ నెవ్వరునెల 24 వ తేది బుధవారము } NO. 144
సంపుటము. ౬ } సిద్ధార్థి నా మ సం వ త్స ర ఆ శ్వ యు జ మా ప శు ద్ధ క్ర ధ మ గ. } సంచిక ౧౪౪

మేలై న ర క పు

ఏ ను గ మారు గల

బ్లూ బ్లౌక్ యింకి

ఇంగ్లాండునందు ఇక్ కార్పొరేటు చేయబడిన

ఈస్టుయిండియా డిస్ట్రిబ్యూట్ అండు ముగర్ ఫ్యాక్టరీస్ (లిమిటెడ్)

కంపెనీవారి రాసాయనిక శాఖవారిచే ఉత్తరార్కాడు జిల్లాలో చేరిన

రాణిపేటయందు తయారుచేయబడినది.

ప్యారి అండుకంపెనీ, మానేజింగు ఏజెంట్లు

(1601) పోస్టుబాక్సు నెం 12 మద్రాసు.

ఇక్కుడే	ఫౌంటెన్ పేనాలు	వచ్చినవి.
బ్లాక్ బస్సు రు. 8-4-0	నెప్ట్యూక్ నెం. 210	రు. 8-12-0
స్వాక్ రు. 6-4-0	డిటో 205	2-8-0
చాటర్ మెక్ 6-12-0	డిటో 200	1-12-0

గిరి బ్రదర్స్, ప్రేమనగర్, ట్రిప్లికేట్, మద్రాసు

National Psycho Physical Culture University College
WANTED—STUDENTS
Fees Moderate, Apply for Particulars to:—
Prof. B. RAMAJOGA RAO,
10, Audiappanaik Street, (Upstairs) Madras.

స్వల్పము! సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే!! గుణ మధికము!!

మంచభాషను చూచికొనిన

అమృతం

అన్ని నొప్పులకు

జనము

పరమాషధము.

తమరతైలము

తామర, తీట, వీసగగట్టి, దురద, ఉంగరములకుంటిచుట్టు, రసీకాయకు, వెంట్రుక లూడిపోవుట మొదలగు చర్మరోగములను శాశ్వతము చేయుగలదు. రాజారాణి బొమ్మను చూచికొనుట మంచిది. వెల 0-6-0 లు మాత్రమే

మోహినీతైలము

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. 5 కులములు నూనెగల సీసా 1-కి రూ 0-12-0.

దంతచూర్ణము

వంటనొప్పులకు దివ్యవధము; ఈశానవర్ణియుండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది. దర్జీ 1-కి వెల 0-2-0; 12-కి రూ 1-2-0 లు.

అమృతం జనము డిపో,

109, ఫ్రేరిరోడ్డు, భాల్సు, బొంబాయి. 6, తంబులెట్టి వీధి, మద్రాసు.

Mr. G. W. M. Reynod's Novel

Other Big Type Editions.

	Rs. A.
GRACE DARLING or	
The Heroine of the Fern Island	0 12
Mary Price 8 vols	Rs. 5- 1 12
Faust 2 vols. Rs. 1-8-0	Wagner 3 vols. 1 12
Seamstress in 2 vols. Re 1.	Margaret 4 vols. 3 0
Necromancer 3 vols	2-4 0. Agnes 9 vols. 6 0
Old London, 3 vols	2-4-0. Mary Stuart 2 vols. 1 4
Pope Joan 3 vols	1-12-0. Coral Island 4 vols. 3 0
Kenneth 4 vols	Rs. 3. Soldier's Wife 2 vols. 1 4
Robert Macaire in 2 vols.	1 0
Young Duchess, in 4 vols.	3 0
Bronze Statue 4 vols	2 0
Canonbury House in 3 vols.	2 4
Rosa Lambert, 4 vols.	3 0
The Massacre of Glencoe 4 vols.	3 0
Mysteries of London 13 vols.	7 0
Mysteries Court of London 17 vols.	12 0
Empress Eugene's Boudoir 3 vols	2 4
May Middleton 2 vols	1 8
Rye House Plot 4 vols	3 0
Pickwick Abroad 3 vols.	2 4
Love of the Harem in 4 vols.	3 0
Young Fisherman, complete	0 10
Master Timothe's Book Case 3 vols	1 12
Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	1 0

(Postage etc. Extra for all Books)

The SUPERIOR WATCH Co,
536 Post Box 167 (A) Madras. E.

GET GOOD SIGHT.

by removing the cause of bad sight. Don't commit the common error and take to spectacles as the only remedy for eye-trouble-they will correct your sight, but what you want some thing to cure your eyes, viz.—the Actina Treatment. Actina has succeeded where specialists had failed, simply because it assists, and not opposes, Nature. It is essentially a natural treatment and the hundreds of testimonials are proof that it is a successful treatment. To use it is simplicity itself remove the two screw caps from the Actina Instrument releasing the powerful vapour which applied to the eyes and inhaled through the mouth and nostrils, sets up and maintains a good circulation in all parts of the eye, removes congestion and restores the organ to perfect health. It is an unequalled cure for all eye troubles, such as Iritis, Cataracts, Granulations, Sore Eyes, Ulcer, Opacity, etc., etc. Invest Rs. 25-8 in an Actina and save 'specialists' fees. Valuable booklet entitled 'Prof. Wilson's Treatise on Disease' containing particulars of Conditional Trial Offer and convincing testimonials post free from Actina H. P. Sole Agency, Bataia (India). (669)

జాతక మార్తాండుము

గోపాలపురం కాపురస్థులు (బహ్యశ్రీ) ఆకర్షక వేంకట కాశ్రిగారిచే రచించబడి క్రియమునకు సిద్ధముగానున్నది. కొద్ది ప్రతులుమాత్రమే కలవు. ఈపుస్తకము శ్రీధర్మో ఒకటి రెండు సార్లు పరిశీలించినయెడల తమ జననచక్రములనుబట్టి భూకర్ణివ్యవస్థరూప ఫలములను జ్యోతిషశాస్త్ర సహాయము లేకయే తెలుసుకొనుట తాము తెలిసికొనుటయేగాక జ్యోతిష శాస్త్రములోని మర్మములను అరి నూత్నముగ గ్రహించి గణించుదురనుట కావంతయు సులభములేదు. ఇందు నుమాడు మాటయై వాతకములు చక్రములతో సహా ఉపాహారముగా విశేషింపించి పొందుపరుపబడినవి వెల రు. 2-8-0 లు.

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారి నవలలు, శాట్రు లును, పానగంటివాణి నాటకములును మా వద్ద గానవ్రతులకు సరసమైన భరల కీలుబడును. ఎం రావు.

గోదావరి బుక్ డిపో, రా-విధి, మదరాసు

కవులవరం దేవాలయము.

మేనేజిమెంటు విషయమై దావా.

కృష్ణా జిల్లా కవులవరం గ్రామములో మేనేజిమెంటు శ్రీ గౌరీమల్లెపావని, శ్రీ చెన్నకేశవస్వామి, వాణ్ణి కోవలకు మేనేజిమెంటు విషయమై బందరు టెంపారి నబాద్ నేటు కోర్టువారు 2. ఎస్. 56, 57 1918 నెలలలో గాని గారింది ఇదికోర్టు ఆర్డరులను ధర్మకర్తలకు తీసివేసి, నూతన ధర్మకర్తలను ఏర్పాటుచేసి కొడుకుకు నాగునదును కొనవలసిన నిబంధనల ద్వారా చిన్న స్కీము చేర్పాటు చేయటము, వాగులను ఆర్డరుచేతగా ఈక్రింద నదావా కించిన స్కీము తయారుచేయవలసి, ఏలో యే నిబంధనల నై నను నవరణ చేయవలెనని, దేవాలయమున దభిమానము గలవాడు కోరినట్లు బందరు టెంపారి నబాద్ నేటు జడ్జి కోర్టులో 27-9-19 తారీఖున చోడరై తమకుల ఆక్షేపణలను తెలియజేసికొనవచ్చును.

1. దావా దేవాలయము దాని ఆస్తిని మేనేజి చేయటకు వికట్టినట్లే యుండవలెను. అప్పుడున్నటి ఆస్తిని కొద్దవా రేయ్యర్థముండవలెను. అలాగే మేనేజిగానుండి తీరి మనోదాన్యములు కల హిందులై యుండవలెను అనున దేవాలయమున కవులవరంగ్రామ కాపురముకు గాని లేక బందరు కాపురముకు గాని యుండవలెను. ఈ ట్రస్టీ యే కర్ణములో గాని, ఏకాభిలో గాని, జేరి హిందులై ను కా నవచ్చును. కనీసము నెలకు ఏమిది రూపాయలు కలుపడిగాని, రెండువేల రూపాయలు కిక్కురుగల ప్రత్యేక ప్రాక్టుగల ఆస్తిగాని, కలిగివారే ట్రస్టీగా ఉండవలెను. ఇవాన్వెంటుకు గాని, నీటి తిప్పి నేరమునకు కేసుజడ్జివారు గాని యుండవలెను.

2. ధర్మకర్త ట్రస్టీ మాకు సంవత్సరముల కొసారి ఏర్పరచును. అయితే ఈ గడువు కాలమైన తర్వాత కొద్ద వారి యనుమతితో తిరిగి ధర్మకర్తగా చేర్పవలెను.

3. గడువు కాలములో ఏ బాలియములను గాని, గడువు కాలము గడిచినపుడు గాని, ధర్మకర్త యువ్యోగము కాళి అయినపుడు దేవాలయము దభిమానముగలవా రెవరైనా కొద్దవారికి పిటిషను పెట్టుకొన్నయెడల ఆభాగిని ప్రాతి పక్షమెరు.

4. కేవలముక్క చరణిరాస్తులు ట్రస్టీస్వాధీనము లో ఉండవలెను. అనంతరము కొద్దవారివారాగా నద రాస్తీని ఆయన స్వాధీనమునకు తీసి తరపున మేనేజి చేయవలెను.

5. ట్రస్టీ జమాఖర్చు లెక్కలకు సరిగా ఈవి కొద్ద వారు ఆడినపుడు వారియొద్ద దాఖలుచేయవలెను దేవాలయ ము దభిమానముగలవా రెవరైనా తడవకు రెండు రూపాయలలో ట్రస్టీ గారికి ఆడినపుడు పెట్టుకొన్నయెడల నదకు లెక్కలను చూచుకొనవచ్చును. కీజుతో ఆడినపుడు పెట్టు కొన్న 1 కొసలలో ట్రస్టీ తనలెక్కలకు పాటికి చూపించ వలెను.

6. సంవత్సరముల కొసారి ట్రస్టీ తాను ఉంచిన లెక్కలను కొద్దవారు ఏమిది రూపాయల చేరవలసిన ముం చకుండ నియమించుకు నున్నయెడల యోగ్యతలగుల ఆడిటరు చే ఈజేబు చరలెను.

7. దేవాలయపు కుమారులు అనుబంధి దేవాలయ ములో నవుకరి చేసినందుకు అప్పుకులకు నెల 15 రూ 15 లు ట్రస్టీ యిచ్చుచుండవలెను. కేవలము నిర్వహణ మామూలు ఉన్నవలెను చేయుచుటకు వైక మున్నంతయును దేవాలయముకు అనంతరమైన మరమ్మతులు చేయుచుటకు కట్టడములు వృద్ధిపర్చుటకు ట్రస్టీ సొంతము ఉపయోగపర్చవలెను.

8. దేవాలయపు ధర్మకర్త నిర్వహణద్య దీపారాధన లకు, మామూలుగా జరుగుచున్న ప్రక్రియలకు సరిగా జరుపు చున్నా, లేనిది చూచుచు, సొంత ఉన్నంతలో వానిని వృద్ధి పరచవచ్చును.

9. అప్పుకులకు వేరకమున నిర్వహణ మామూలు ఉన్న వలెను ఆయెడలి ఖర్చులలోను మిగత సొంతముల యందు (దేవాలయపు) మరమ్మతులకు విధిగా నుపయోగించవలసి గు.

10. ట్రస్టీ కృతినంతకన్నరాది పండుగ నిరూపన గతం గాకప్పు పట్టిని బహిరంగముగా స్వామి నన్నిభా కొసలలోను దేవాలయములో బహిరంగ

ఫలమందు దానిని అంజనంవలెను. దాని కొసల కొద్దకు పంజరలెను.

11. దేవాలయపు అప్పుకులు ట్రస్టీకి విధేయులుగా నుండి జరిచేయు చుండవలెను. వృత్తివాదులుగానుండిన వృత్తు కిపు అప్పుకులె నుండునాడ అప్పుకులుగా యుండి నెలకు జీ రుమక్రింద రూ 15 లు యిచ్చువలెనెను. ఈతీరము ప్రస్తు తము యేర్పరచబడినది. ముందు స్థితిగతులకుబట్టి, యాస్క్రీ ము ననుసరించి హెచ్చుచేయవలెనయ్యు లేనా తగ్గించ వచ్చును.

12. దేవాలయము మామూలుగా ప్రాప్తము 8 గంటలు మొదలు 12 గంటలవరకును రాత్రి 6 గంటలు మొదలు 9 గంటలవరకును ప్రజలు భజనచేసికొనుటకు తెరువబడి యుండ వలెను.

13. ట్రస్టీ, దేవాలయపు యే ఆస్తిని అమ్మకూరకు, ఈభా పెట్టకూడదు. సామాన్యముగా అయిదు సంవత్సరముల కంటె యెక్కువకాలమునకు వచ్చున యిచ్చుకూడదు. అతి కంటె వై కాలమునకు కొద్దవారి వాక్కును పాటించి కవు లు యిచ్చుకూడదు. ట్రస్టీ దేవాలయము లాగను నిమిత్త మైనను కొద్దవారి ప్రత్యేకతకుండా అప్పులు చేయకూడదు.

14. ట్రస్టీ, దేవాలయపు భూములమీద వచ్చే అయన జాతులనుగానీ దానిలోనుండి వ్యాపారమైన ఖర్చులు చేయ వలసియుండును. దేవాలయపు సొంతముండి నిర్వహణ మా మూల ప్రక్రియలకు అనంతరంగా కావలసిన దబ్బుగాని కస్తు ప్రాగని ట్రస్టీ అప్పుకులకు యిచ్చవలెను. ట్రస్టీకి అనంతర మని తొలినపుడు నెలకు రూ 10 లకు మించకుండా ఒక గురూప్రాక పెట్టుకొనవచ్చును.

15. క్రస్తుకు దేవాలయమునకు మిక్కిలి అనంతర మని తొలిన మరమ్మతులు చేసినపుడు సొంతముట్టి కీపు కాలములో ట్రస్టీ చేయించవలెను.

16. ట్రస్టీ యెప్పుడైనా తమచేతిలో స్వామివానికి వచ్చే అయినజాలో రూ 200 ల కంటె హెచ్చు మొత్తము నుండుకొనకూడదు. మిగిలిన మొత్తమును నేమిగున బ్యాంకి లోగాని, నన్నకు వైన యితర బ్యాంకులలో గాని సావైటీలలో గాని యుంచవలెను. ఇట్లు వుంచిన సొంతము కచ్చెడినంత త్వరగావాడునుకొద్దవారి యుత్తరపు క్రికారం కట్టికీ చేయ వలెను.

17. దేవాలయపు మానేజిమెంటులో కరిగా పనిచే యో కొనుండునెల్ల గాని వైక కనువర్తన వరకును సరిగా నెరవేరక పోవడంట్లు కచ్చెడిలోపములవలనగాని, దేవాలయముకు దభిమానముగల యేయనిసి అయినను కొద్దలో పిటిషను పెట్టి తగిన కారణములనుపరిచి ట్రస్టీని తీసివేయించ వచ్చును.

18. దేవాలయములోను దాని మేనేజిమెంటులోను అభిమానముగల యేయనిసి కేరేపనమొదలయినను యా స్క్రీ ములో కొద్దవారికి అప్రతిమని తొలిన మామ్ము చేయించబడ వలయును.

19. ఈ స్క్రీములో తరు మామ్ములకుగా, దేవాలయపు కర్వరసరముల మేనేజిమెంటుకు సంబంధించిన అప్రతి మరకు ప్రక్షనపులుగాని, దేవాలయముకు అభిమానము గలిగిన వృత్తినుండి యా వ్యాజ్యపు కెంబరులో యా కొద్ద వారికి పిటిషను పెట్టుకొని క్రియయిన ప్రక్షనపులు పొంది యా డిక్రి అయివచ్చగానే నదకు జరిపారములన్నియు బడయుటకు హామీవుచ్చును.

20. ఇక్కడ, 'కొద్ద' అనగా యాదావాలో డిక్రి యిచ్చిన బందరు టెంపారి నబాద్ నేటు జడ్జి కొద్దవారియూ, దానిని తీసివేసి: పును యా గ్రామముమీద జ్యూజ్ నెక్స్ న్గల నబాద్ నేటు జడ్జి కొద్దవారియూ యిది తేనియెడల యా దేవాలయముమీద జ్యూజ్ డిక్రీ కల జిల్లాకొద్ద అనియు యెంచబడవలయును.

చదివీట్టునము. వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు.

మలయ చందనము

(2251) తెగతొగమునకు తుళారము కుండు ప్రయోగముచేయు ఎవరికిని తెలియదు. ఉత్తమము లేదు. ఏదిగూడె నున్నను కనకశతకెత్తుల తనిలేదు. ఈచక్క నైన మా చందనచందనము నొలుపు తెలుపు, కచ్చు అను మామో విభజనా తుళారము మామో తుళారము మామ్ము. డిప్టీ L. 2.0. గంభీరవర్మగారి, రాజమండ్రి.

అమకమునకు. 1750

రైతు వాల్లర్లు, కోనులు, నెరకేటర్లు, వాల్లరు స్నేకు సామానులు, జల్లెడకేనులు, యితర అన్ని రైతుమిల్లు సామా నులు, ఎయిరి, సిమెంటుసాల్లు, కైరగ్లము, బెల్లింగులు, మెట్టింగులు, పుల్లికావైరా యాకర్లు సామానులు కనకము యిన భరలకు యియ్యబడును. ఇంతియే కాక గ్రామములు, లూడికేటింగు ఆయులు, గ్రీజు, 50 ప్రాడుఆయులు ఖాళీ పీసాలు, 400 వాల్లు గాలములు వట్టు ఖాళీవచ్చాయి విక్రయ మునకు సిద్ధముగావున్నది. భరలకు యా క్రింది విరువాతము యింగ్లీషులో ప్రావీయెడల జబాయిలు యియ్యబడును.

S. Venkatarama Aiyar & Co.
Post Box No 107 Madras.
Telegraphic Address, Genuine.

130 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఆరోగ్యమున కార్యోపకరణముల పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని నియమల అనుసరించుటవలననే కలుగుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమునకు కలుగజేసి తీరసాధ్యమునకు వృథాగాత్రమును, ఆ యియ్యవచ్చునది ఇచ్చించును. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా నీయబడును. పోస్టుచార్జి యి మే చేరవలెనది కంటెకము. తెంటునే ప్రావీయెడల (214)
వైద్యశాస్త్ర ముశీకంకర్ గోవిందజీ,
అశంకనిగ్రామ పోస్టాఫీసు, 157, రాజ్యేంద్రప్రస్ాద్
తీర్చుకుందు ! త్వరచేయు !

సుగుణముగ అద్భుతమగు నవల

ఇది చిక్కిరి చిన్నకలల గంధము. ఇది ముఖ్యతెలిసి తేటతెలుగులో వ్రాయబడినది. శ్రీ విభావపు సంస్థానపండి తులు, ఇతర పండితులు, గృంథాలయాధిపతులు, అనంతర శ్రీ కొండే కంకటవృక్షగారు బి ఏ. బి. ఎస్. ఇతరులు చదివి మిక్కిలి పొగడినారు. ఈ గంధము తి చాతుర్యముగాను నునకునకు అనందముగాను యుండును. చదివిన దాని యిచ్చ తము తెలియును. కొద్ది ప్రతులే మిగిలి యున్నవి. వీరి వెల పోస్టుజీతో సహా రూ. 0-8-0.

అత్తలూరి సూర్యనారాయణ, (1785)
ఈమని, ఇగ్గిరాలపాస్టు, గుంటూరు జిల్లా.

ఆరోగ్యభాగ్యము
వీనిని పొందు సహ్యోగమును బట్టి జీవ గాత్రీ చేయబడుట కల మునారు ఆ ముక్త్యవసర సుఖసాధకు
1706
వైద్య విద్య
అను గ్రంథమును చదువుకు. కృతం, ఉపాఖ్యులేకు.
రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,
27, చీవాలుకూరు, మకరాను

Vitafer
A TONIC FOOD.
Agents:-
SPENCER & CO. LTD.,
MADRAS AND BRANCHES.
Vitafer Small Tin 2 4 0
" Medium " 3 14 0
" Large " 6 12 0

తెనాలి.

[వ్యక్తియ విశేషముల యొద్దనుండి]

వియ్యపులలలు.

తెనాలి, సెప్టెంబరు 11:—తెనాలిలో చాల ధాన్యము నిలువయున్నది, వర్షము దురాగతము గ్రామములలోని జనులకు వియ్యపులలలకు కష్టమయ్యెను. రీతిపాటికూడ సరిగా నిచ్చుట మానివేసిరి. తుదకు ఒక ఫ్యాక్టరీ వారు వియ్యపులల నిచ్చుట మానివేసిరి. వర్షములందరను రీతిపాటికూడ బస్తాకు రు 12-80 వా. న విక్రయించెదమని (వార మూలముగా ఖరారు నామాను వ్రాసి యిచ్చినను, మరలజూపనే, ఆఖరారు ను భంగగరించి. తీవలకు వియ్యపులల లేకపోయెను. మధ్య రకమువాని రు 80 లు పెట్టినగాని బస్తా వారకలేదు. అదియు రు 50 లిచ్చి రు 12-80 లకు కొనినటుల వర్షముల పుస్తకములలో గుంకములు చేయవలసివచ్చెను. ఈ నెల 81-వ తేదీన వర్షము వియ్యపులలకు మానివేసినందున ప్రజలు కోపావేశములై కొంత ఆల్టిర ప్రారంభించి గుంటూరుకు పోవుచున్న కొన్ని ధాన్యపులలదొంగిరి. తెనాలిలో స్థాపించబడిన ఆహారకదార్థముల కమిటీవారు రాబోవు కష్టములను గూర్చి కలెక్టరుగారితో మనవిచేసినను, వారు తగుబాగ్రత పుచ్చుకొనకపోవుటయే యాకష్టములకు ముఖ్య కారణములని చెప్పివచ్చెను. లూటీలయిన తరువాత కలెక్టరుగారు మాగ్రామము విచ్చేసి పురజనుల నభివేసిరి. ఆనభిలో రీతిపాటికూడ బస్తాకు రు 21 లు చొప్పున అమ్మునటుల యేర్పాటు చేసిరి గ్రామములో ధాన్యములేదని వర్షముల వాదనచేసిరి. పల్లెలలో రైతుల ధాన్యమును కమాం దీకచేసి యిచ్చెదమని కలెక్టరుగారు చెప్పిరి. దరిమిలను విచారించగా, పుచ్చగియుల లెక్కలవలననే 80,000 బస్తాలు తెనాలి కట్టణములో యున్నటుల తేలివేసి. ఆహారకదార్థముల కమిటీవారిలెక్కలవలన, యింకా యేర్పాటుయన్నటుల కనబడుచున్నది. యేదియెట్లున్నను, యీరెండవ ఖరారునకూడ వర్షము భగ్నముచేసిరి. అన్ని సంకటముల విరళముగా తెలియజేయుచు, గవర్న మెంటువారికి కంఠిపాత్రల నివ్వగా వారు సివిల్ సప్లయస్ డైరెక్టరుగారైన మూరువోరగారిని యిచ్చుట 12వ తేదీన పంపిరి. సరసారాపువేట, గుంటూరు ఒంగోలు బాకట్టు మొదలగు ప్రాంతములనుంచి పెద్దలు విచ్చేసి, గుంటూరుజిల్లాలోని దుస్థితిని గురించి మనవిచేసుకొనిరి. సాయంకాలము పురజనులనభి గావించిరి. వర్షము, పీడన, యితర పెద్దలు పిన్నుల నభి విచ్చేసిరి. డైరెక్టరు దొరగారితో రు 21 లు చొప్పున ధారాళముగా వియ్యపుల అమ్మునటుల వర్షముల చెప్పినను, అది కేవలము యనభిమని పురజనుల ప్రకటన చేసిరి. వర్షము తగు సమాధానము చెప్పలేక పోరి ఈ సందర్భములో మాజిలెక్టరుగారు వర్షములయెడల చూపిన ఆదరణ చిత్రముగానున్నది. డైరెక్టరుగారి ప్రోత్సాహము వర్షముల సమాధానము చెప్పలేనప్పుడు, వారు వర్షముల సమాధానము చేయుటకు తోడ్పడిరి. దీని కారణము లూహించుట కష్టముగా నున్నది. ఆహారకదార్థముల కమిటీవారిగూడ మూరు దొరగారు తెనాలి స్థితిగతులనుగూర్చి చూచుటించిరి. మూరుదొరగారివద్ద యువ్యాగియులు తెల్పిన లెక్కలప్రకారము 80,000 బస్తాలు తగు సు ధాన్యమున్ను, నుమారు 8000 బస్తాలు మొలకలు తులున్ను తెనాలి కొట్లలో యున్నటుల తేలివేసి. ఈకోజువరకు ధాన్యము అమ్ముటలేదు. మధ్యరకము వారు మహావ్యయము చేయవలసివచ్చుచున్నది. కలెక్టరుగారి కిది దీర్ఘాటి కలెక్టరుగారిని మనవిచేసుకొనినను లాభమేమియు లేకున్నది. పురజనులేమిచేయవలయునో తోచకయున్నది.

లూటీల విచారణ

లూటీలు జరిగినప్పుడు తెనాలి నుండి మేజిస్ట్రేటుగారున్న పోలీసు నుండి యిచ్చుకొన్న లూటీలు జరుగుచున్నప్పుడు దగ్గరవుండియు తగుసహాయము చేయలేదని గుంటూరు వర్షములదొంగి వేంకట గుబ్బాచ్యుగారు కలెక్టరుగారియొద్ద ఒకచార్జిని దాఖలు చేసిరి ప్రస్తుతము దీనిని కలెక్టరుగారు దివాన్మెంటు లు విచారణ చేయుచున్నాడు.

మ్యానిసిపల్ యెన్నికలు

1916 వ సంవత్సరములో కొన్నియొక్క సంఖ్య 16 వరకు హెచ్చుచేసి అందులో 5 గురిని మాత్రము ప్రభుత్వము కొనుటకు హక్కు నొసంగిరి. 1917 వ సంవత్సరము రుండు ప్రభుత్వం చేసిన భక్తిల నెన్నుకొను సంఖ్య 5 నుండి 12 వరకు హెచ్చుచేయబడినది. 1918 సం॥ ఆగష్టు నెలలో యీహక్కును గవర్న మెంటువారు ప్రజలకు యి

చ్చినను అదిగాయకు ఖాళీఅయిన స్థానములకు యింతవరకు ఎన్నికలు జరిగియుండలేదు. కొత్తగా ఎన్నుకొనుటకు హక్కు యిచ్చబడిన 7 గురి సంఖ్యలో ఏవార్డుకు ఎంతమందిని ఏర్పాటు చేసిన మ్యానిసిపల్ కౌన్సిలు రీత్యానము ననుసరించి గవర్న మెంటువారు ఫోర్టు మెంటువార్డు గెజిట్లో చిత్తునోటిఫికేషను ప్రచురణ చేసియుండిరి. చిత్తు నోటిఫికేషన్ ప్రకారం వాయిదాలోగా ఏ ఆక్షేపణలు రానందున ఖాయమందిరి. దాని ననుసరించి యీసంవత్సరము కడపిన మాసమందు ఎన్నికలకు ఏర్పాటులు గావించబడినది. 2,3 వార్డులలో ఎన్నికలు జరిగెను. కాని డిప్రెస్సెడ్ మునిసిపాలిటీ చట్టము ప్రకారం అయ్యిపోయిన వారి లోకములలో మరలవారణమువల్లనో చిత్తునోటిఫికేషన్ జిల్లాగెజిటులో ప్రచురణ చేయలేదు. ఖాయపు నోటిఫికేషన్ తెలుగులో ప్రచురణయేలేదు. ఈ కారణములను పురజనులు కొందరు తెలుగుకొని గవర్న మెంటువారికి అర్జినివ్వగా వారు తమతత్వము గ్రహించి జరుగుచున్న ఎన్నికలను ఆపివేసిరి. అందువలన మ్యానిసిపాలిటీకి కొంత వ్యయమును కాండిడేట్లకును పురజనులకును వృథాప్రయాసమున్ను సంభవించినది. మ్యానిసిపల్ కౌన్సిలులో 16 మంది సభ్యులకు ప్రస్తుతమందు 7 గురు మాత్రము సభ్యులు కలరు. గవర్న మెంటువారు వెంటనే ఎన్నికలు జరుగునటుల యేర్పాటులు చేయుదరని నమోదు న్నాము.

వేటపాలెం.

కాలమునా.

వేటపాలెం, సెప్టెంబరు 19:—వర్షము బోర్లెగాలేదు. వర్షముకువైనను, ఎండలు గ్రీష్మముకువును విందియున్నవి. వాదమాగాలేవైనబాగు. కుండటి మాగాలేవైన సోపల ఆధారములే కుండవలసినవి గాన, అంతర్వృత్తికముగాలేవు. ఈయూనియన్ గ్రామము ఇసుకభూమియగుటచే, పంట తక్కువ ప్రభుత్వము. ఇతర పంటగాయములమీద ఆధార పడవలసియున్నది. వియ్యపు భగలు నానాటికి వృద్ధియగుచున్నది. ఈధరలకు వర్షములే కారణభూతులు.

విద్య.

ఇచట కమిటీవారిచే పోషించబడు ఒక మిడిల్ స్కూలును, ఒక గవర్న మెంటు బాలికాపాఠశాలయు, ఒక బోర్డు బాలికల యెలిమెంటరీ పాఠశాలయు, సర్కూరు గ్రాంటు సహాయమున పొందు ఆలు మతర పిలిమెంటరీ పాఠశాలయు గలవు గ్రామమునకు కావలసిన విద్య తృప్తికరము. కాని మిడిల్ స్కూలులో చాలినంత సంఖ్య లేదనవాడుక. మరియు యీపాఠశాల బోర్డువారి మేనేజ్మెంటు క్రిందికిపోవు నని కూడా వదలిగలదు.

ఆరోగ్యము

దైవానుగ్రహమువలన, ప్లేగు, ఇకల్టూయంబా మొదలగు వ్యాధులు, ఈయేట నింతవరకు తలయెత్తనందులకు సంకేతించవలసియున్నవి. నాయునిల్లె తక్కు తక్కిన మూడు పేటలలోను శ్రీమతి బహిరూపికి పెళ్ళుటకు కిక్కి పోకల్యమున్నది. నాయునిల్లెలో కాపురముచేయు యిండ్లమీద ముసలే శ్రీమతి బహిరూపికి కూర్చుండెదరు. ప్లేగు, ఇకల్టూయంబా మొదలగు వ్యాధులకు ఉనికిపట్టయిన యీగ్రామములో ఆరోగ్యవిధులు చక్కగా నెరవేరుండేనో, యూనియన్ గ్రామ సంఘము చేరుతున్నది. గావున వామూనిల్లె

గ్రామపారిశుధ్యమును గురించి అధికారము చక్కగా జూచించిన పార్టీలు.

చెంచీకోర్టు.

చెంచీకోర్టుకు ఇచట నూతనముగా స్థాపించబోవుచున్నారని వదంతిగానున్నది. గ్రామములో పార్టీలు ఎక్కువగానున్నవి. గాన, నదనకోర్టుకు మేజిస్ట్రేటులు, అధికారసభ్యుని యేర్పరచక, సర్కూరు ఉద్యోగియే, కొంతకాలము అధ్యక్షుడుగా నుండినచో గ్రామమునకు చాలా మేలుగా నుండును.

పాలన.

సర్కూరు ఉద్యోగియు కృతముగా వారి నిర్వహణను నెరవేర్చుకొనుచున్నాడు. సబ్ పోస్టుమాస్టరు హెబర్ నా హెబుగాడు మిక్కిలి ప్రభావంబువలె ఆతడు భర్తయును నెరవేర్చుకొనుచున్నారనటకు సంకేతములేదు. ఒక శిఖరుగు.

భీమునిపట్టణము.

భీమునిపట్టణము, సెప్టెంబరు 18:—ఇది విశాఖపట్టణము జిల్లాలోని రేవు పట్టణములలో నొకటి. అప్పటి నాటికి కంపెనీవారు దివాలా యెత్తకముందు గొప్పవర్తక స్థలముల రేవు నైయుండెను. ఇప్పుడు పాడుపడియున్న బంగళాలను రవ్వనార్యములను చూచినయెడల జిల్లాలో నొకప్పుడిది యెంత ప్రాముఖ్యమైనదిగా నుండెనో తెలిసికొందుము.

ఇది సమాద్రప్రాంత మందలి చిన్నపట్టణమై యున్నందున సమ శీతోష్ణము గలదై ఎండకాలము నందును ఆశువబాధ తెలియకుండును. ఎచ్చట జూచినను జలసమృద్ధిగలదు. పూర్వముక్కుడ డి. యనసము బోర్డుడెను. కాని దానిని చాల సంవత్సరముల క్రిందటనే ఎత్తివేసిరి.

మ్యానిసిపాలిటీ.

ఇక్కడ మ.రా.రా. సంఘీకరాపు నాయకులగు ప్రెర్యునుగా నున్నాడు. వీరధికవిద్యారంభము కాకున్నచు వ్యవసార దక్షులును జనసంబంధమునైయున్నారు. ఇక్కడభాయపు కానిటరీ ఇన్ స్పెక్టరుగా పనిచేయుచున్న యొక నాయకు గారిని తీసివేసి మ్యానిసిపల్ అఫీసులో గుమాస్తాపని చేయుచున్న యొకరిని ప్రవేశపెట్టటకు పోతుండ కానిటరీ ఇన్ స్పెక్టరు ఉద్యోగమునకు చేరువ నయ్యదని ఈ యె విప్పించునట్లు శ్రీ చెన్నపురి కానిటరీ కమిషనరు వారిని కోసెనట్లువితుచున్నాము. ఇది కింతదంతయే యగుగాక! జనసంబంధులగు ప్రెర్యుగారు భాయపు పనివానిని తీసివేసి భీమునిపట్టణపు వాస్తవ్యుడయగుమాస్తాగారి యెడల శక్తిపాతము చూపవలెనని నమ్ముచున్నాను—ఒక విలేతుడు.

బాలభటుసంఘము విశాఖపట్టణము:—విశాఖపట్టణములో 'బాలభటుసంఘము, స్థాపించుటకు గాను మహారాజా సర్ జి. యజ్. గజపతిరావు హిందూమతమందిరియలో దుర్గానుల శ్రీరామకృష్ణ బి. ఏ. యం. యల్ గారి ఆధిపత్యమున తత్పరమందరసభివారి యాజమాన్యమున మొదలగు సరిగను. పెద్దలు విద్యార్థులందరు విచ్చేసిరి. అందుల నొకటి రాయసాంఖ్యానికార్యములపై రాయచంద్రకృష్ణ, సంకరాపు, బుచ్చి సందరరావులకును బి.ఎ. బి. ఎల్; ఇ. యజ్జ నారాయణకృష్ణ, కొత్త బుచ్చిగారు (బాలభటునాయకుడు) ప్రభువులచే బాలభటోద్యమమువినుమునై నిపులముగా నుపవాసము లేయబడినది.

భాగ్యవంతు తెవరు ? ఆరోగ్యవంతులే. (1045)

ఆరోగ్యమునకు అయిర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.

వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

జీవామృతము	అమృతామలక తైలము	జంబీరరసాయనము	వంశాననలేపము
6 బొమ్మలు 8-4-0	6 బొమ్మలు 8ల సీసా 1-0-0	ఉష్ణముల బోగోట్టు	కామర సుందరము
8 బొమ్మలు 1-12-0	8 బొమ్మలు 8ల సీసా 0-8-0	సీసా ము. 0-10-0	దబ్బి యు. 0-10-0

ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.

స్వాకింగు - పోస్ట్‌ఔషధులు ప్రత్యేకము. వ్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము.

కంటి విలాసము: } మేనేజరు, అయిర్వేదాశ్రమము, మన రాసు.

కుండీట్, మదరాసు. } డి, అచారప్పకొ విధి, మదరాసు.

నిడదవోలు

సంస్కృతి విద్యాలయము

నిడదవోలు, సెప్టెంబరు 18:—ఈ గ్రామమునకుఁ బాఠశాలము కరణముగా నుండి సమర్థతతో రావకార్యముల నిర్వహించుచు, విశేష ధనము నార్జించి కీర్తితేజులయిన శ్రీచామర్రెడ్డి వేంకట కిరణయ్యగారి స్మారక తిహ్నముగా నామక ముద్రలగు శ్రీ. సి. యెస్. మూర్తిగా లోక సంస్కృత విద్యాలయమును దను కండిగారి నీటితో స్థాపించిరి. పాఠశాలకు శ్రేష్ఠ భవనము నిర్మించుటకును విద్యాలయము నుండి, విద్యార్థుల కన్నివిధముల వాసయోగ్యముగ నున్న పెంతుంటిని యుచితముగా నొసంగి యున్నాడు. పాఠశాల నిర్మాణమున కనుకూలముగ నుండు మంచి విద్యాలయముల ప్రోత్సేహముగూడ నొసంగుటకు శ్రీమూర్తిగారు వాగ్దానముచేసి యున్నాడు. సమర్థులగు సంస్కృతవేదవేదాంత గుడి రావించుటకు ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. వ్రీస్తుకము తర్కశాస్త్రపండితులను తపోవర తర్కములను నగు శ్రీ పురుషుల శుశ్రూషావ్రుతివారును, మరియొక సంస్కృత వేదవేదముల విద్యార్థులకు విద్యముగా విద్యములునున్నాడు. శ్రీమూర్తిగారి కిట్టి సమర్థమునకుఁ బూనుకొనినందులకుఁ బురవారు లెంతయు గృతజ్ఞులు.

రాత్రిపాఠశాల

నిజురు తపోవర తర్కమును కర్కమును వాగాదంబులతోడనే నిష్కలంకమును స్వాధ్యాయముతో దనుభవమును నిర్వహించుచుండు. కాంతము లోలోపకారము చేయు నిట్టిసజ్జనులు మిక్కిలి స్వల్పసంఖ్యయు మాత్రము యుండునని చెప్పవచ్చును. అట్టివారిలో శ్రీమత తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రిగారి నొకరిగాఁ జేర్చునగును. ఈ యువకుడు దాదాపుగా నొకసంవత్సరమునుండి రాత్రిపాఠశాలకు మిక్కిలి సమర్థతతో నిర్వహించుచున్నాడు. ఈ పాఠశాలయందు విద్యార్థులను జేయవారందరను కలసి విద్యువు యంత్రములను చూచుచున్నవనియుండు గవ్వవడిపనిచేసికొనుచు రాత్రులయందవ్యవస్థాపనతో శ్రీశాస్త్రిగారు నిలకొల్పిన పాఠశాలకువచ్చి విద్యార్థులను జేయించుచు. ఈ విద్యార్థులందఱును కూర్చుంటుంటున్న వీరందరను చుట్టు, సిగరెట్లు కాపుట చుట్టు దురభ్యాసముల కలవాలు వదియించి యిక్కిలాశ్రీగారి సుమతీవేదములను వారందరను మునివేయుటయేగాక ఈ విద్యార్థుల తమ స్నేహితులనుగూడ నిట్టిదురభ్యాసముల కలవాలు వదిలించి బోధించుచుండుట వాడలెంతయు సంతోషకరముగా నున్నది. ప్రస్తుతము పాఠశాలయందు దాదాపు 50 మంది విద్యార్థులు విద్య గలచుచున్నాడు. ఇంతకంటెను పాఠశాలకుఁ దగిన విద్యాలయము ముందరము లేనందున నింకను శాలయందు విద్యార్థులను చేర్చుకొనుటకు ఏ అవకాశము లేదు. శ్రీమూర్తిగారివద్దను తాము సంస్కృతపాఠశాల నొసంగియున్న ఈ విద్యాలయము ముందరమున నిర్మాణపాఠశాల నుగూడ నుండుట లోకసంబంధముల కెంతయు సంప్రదించుము. కిక్కిరింపకాశ్రీగారి స్వాధ్యాయమును, పరిశ్రమ కలిగియు మెలకుము గొనియాడదగియున్నది.

హిందూదానికాపాఠశాల

ఈ పాఠశాల మా గ్రామమున నుత్సాహవరులగు కొందఱు ప్రోత్సేహముచే నిలకొల్పబడి కొలదిసంవత్సరములక్రిందట మానవ్యాచారము తాలూకాబోధనావారికము గావించబడినది. వ్రీస్తుక మాపాఠశాలయందు 95 కురు విద్యార్థులు విద్య నభ్యసించుచున్నాడు. నలుగురు ఉపాధ్యాయులు ఉన్నాడు. శాలకు తరగతిలకు మాత్రమే విద్యను గలవు యందుట కులన నన్నర తరగతిలలో జరుగవలసిన విద్యార్థులకు మా గ్రామములోకి విరమించుటకు వచ్చుచున్నది. కాబట్టి మా తాలూకాబోధనావారి కిట్టి వారిని పెద్దతరగతులను గూడ వెంటనే పెట్టెదరు గాకనుని కోరుచున్నాము.

మహమ్మదీయ పాఠశాల

ఈ పాఠశాలను కీర్తివర్ధకులును, తపోవరవారియు అనుగు చున్న వానాబు సాహెబు బహద్దరుగారు కీర్తివర్ధకులైన తమ భార్యగారి స్మారక తిహ్నముగాఁ గొలది సంవత్సరముల క్రిందట నిలకొల్పి యున్నాడు. ఈ పాఠశాల యందును శాలయందు మహమ్మదీయ పాఠశాల విద్యార్థులనున్నాడు. మహమ్మదీయబోధకురాండ్రే పాఠశాలకు విద్య జరుపుచున్నాడు. ఈ పాఠశాలకు కృత్యమునందయును కిక్కిరింపకాపానాబు సాహెబుగారే భరించుచున్నాడు. వ్రీస్తుక మి

పాఠశాల యొకరేఖకట్టడముతో నుంచబడియున్నది. చుట్టును తగినయోగ్యము లేదు. ఊరికిదూరముగా నున్నది. కాబట్టి గ్రామములోనే కిక్కిసాహెబుగారి స్మారకస్థలములో విద్యాలయమున పాఠశాలనుండిరమును గట్టిండు సర్వవిధముల ననుకూలముగా నుండు నని కిక్కి సాహెబుగారికి విశేషము చేసికొనుచున్నాము.

బోధన లోకమునందరి పాఠశాల

పాఠశాలయన నేటికీ నాదాయ మెక్కువగా వచ్చుచున్న కొలది యు విద్యార్థులకు పాఠశాలము నన్నగిలుచున్నది. ఈ పాఠశాల యందవిహీనమును మొదలు వలెకన్నదని యిదివరలో వెలిమియుంటిని. ఇప్పుడు మాడ నిట్టిస్థితిలోనే యున్నది. క్రిందటిసంవత్సరముకంటె నీసంవత్సరము విద్యార్థులసంఖ్య పెరిగినది. దానితోపాటు ఆదాయముగూడ పెచ్చినది. కాని మాతాలూకాబోధనావారి కేటము నిర్వహణయెట్లు పాఠశాల ప్రస్తుతస్థితిని కావించువారికి గోచరముచున్నది విద్యాలయమునందరికీ లేదు. చుట్టును ప్రవాహిగోడలు లేవు. విద్యాలయము స్థలములే విద్యార్థులు మిక్కిలి కష్టముచున్నాడు. క్రిందతరగతుల విద్యార్థులకు వేయవలసిన పాఠ స్థలము లోనుకొలుకు నిర్మించుటకుపాకవలె నిసహ్యకరముగా నున్నది. తాలూకా బోధనావారి తమయెదుటనున్న మైలరహెమానును కృత్రిమముకే ప్రయత్నించుచున్నాడుగాని, ప్రతిసంవత్సరమున యీ పాఠశాలపై విశేషమును బాధము వీయుచుండియు నిట్టి విచారకరమును క్లితియుండుచు పెంతయు, శోచనీయును. మాతాలూకా కనవ్యాగి యగు ప్రసిడెంటు వచ్చినను పూర్వస్థితి మాత్రము మార్పు చెందకున్నది. మా పాఠశాలకు తాలూకాబోధనావారి నిర్వహించు వ్యవహారములను సాగ్రామములోని ప్రోత్సేహులగువారు తమపాలనముక్రింద నుంచుకొనుటకు సంసిద్ధులగు నున్నారని సర్వాప్రయత్నముల తాలూకాబోధన ప్రసిడెంటువారికిఁ జెలియజేయుచున్నాము.

చంద్రారెడ్డిగారి స్మారకతిహ్నము

ఈ మహాపురుషు డాంధ్రభాషాలోకమునకు, ఆంధ్రవిద్యార్థులందరిని బలిచియున్నాడు. ఈ సమర్థుడు సహాయము బొందని బీదవిద్యార్థులకుగా నున్నాడు. సంతోషముతో యావంతయును లేడు. ఈతఁడు జీవించి యుండి కొలదికాలములోనే మితిలేని ధనసాహాయ్యముచేసి భూమి సోమకండము, యాచకజనకల్పము మనియు యాకన్నును ననుపార్జించియుండెను. కాని దురదృష్టవశాత్తూ సతకు కాలభర్తయు నొందిన కొలదికాలములోనే ఈ కనిభార్య పుత్రుని లిరువునుగూడ లోకాంతరమున జొరు పెంతయు దుఃఖకరముగా నున్నది. ఈ కనిభార్య యంతటితో సప్రమోదించి, ఆంధ్రచంద్రుఁడ సప్రమోదిగాడు. ఆంధ్రలోకమున కమూల్య సాహాయ్యముగావించిన ఈ మహాపురుషుని కృతఘ్నులతో మరచిపోనగునా? కాబట్టి ఈ మహాపురుషుని గౌరవస్మారక తిహ్నముగా నీ సంస్కృతి విద్యాలయముననే “ఆంధ్రచంద్ర గ్రంథాలయము” అను పేరుతో గ్రంథాలయమును నిలకొల్పబడఁ బ్రయత్నములు జరుగుచున్నవి కాబట్టి కిక్కిరెకా పూర్వ మార్యకారాజులెడ్డిగారు కీచంద్రారెడ్డిగారినివలెనే కలిగించియుండు గ్రంథములను నుండు, బీదవాలను, అవసరమును నిరత సాధనసామగ్రియు నొసంగుటయేగాక కీచంద్రారెడ్డిగారు లెప్పొది యుంచుకొనిన ఆయన ఛాయాపటము నుగూడఁగొనంగి తమ నిజమైన సోదరవార్యమును జూపి పురవాసుల మన్ననల బొందుచు గాక మరీ కోరుచున్నాము. ఈ గ్రామమువారందర నీ విషయముగూర్చి మార్యకారాజులెడ్డిగారి కోరిక విజ్ఞాపనను బంపుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాశ్రమిణి పురణము:—ఆంధ్రప్రదేశ్ కాశ్రమము మొదలింతరకుఁ గడుత్రద్యతో కష్టపడి ప్రతికట విజంటుగా పనిచేసి మెక్కు వడసిన ఉప్పుల వేంకటేశ్వరరావు పంతులుగారు వారముదినములుగా యిక్కలై యుండుకొద్దర పీడితులై ఈ నెల 15-న తేది మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు తరమవడించిరి తెలియజేయుటకు తెలియుచున్నాడను—అంతరాజు సుబ్బారావుకర్మ, విశాఖట్టణము.

శ్రీ. సర్వశీలములు, మాచిపూడి, తెనాలి:—తర సర్వశీలములపు బహుమతి తరీఖు, తెనాలి తాలూకా హిందూ ఎరిమొటరీ పాలపాలికలకు మాత్రమే యుద్దేశించబడిన నని కార్యదర్శి వ్రాయుచున్నాడు.

కాశ్యేటి నగరము.

యునైటెడ్.

కాశ్యేటి నగరము, సెప్టెంబరు 18:—ఈ సంస్థానము హీందవకల రాకమున్న ఈ నగరము బహు జన నివాసితమై యుండెడిది. ఆ కాలమున నీ యూరి కోక యూనియన్ వంచాయితీ అవసరమై యుండెను. కాని ఇప్పటికి అవసరము నులేదు. మధ్య మధ్య కొన్ని గృహములు పాడై యింటికి నింటికి దూరమై నిర్మలమై గాలి కలిగి యుండున్నది. నగరముయొక్క వైకల్యమునకు దగినజనులు లేరు. ఉన్నవారిలో నయితము జ్ఞానుజ్ఞానము లొంగియున్నాడు. కావున యూనియన్ వంచాయితీని తీసివేయుట మంచిది.

వర్షములు.

వర్షములు క్షింించునట్లున్నదిగాని వరువులు (తొగులు) వైస వలననంతరకు చెరువులకు రాలేదు. ఈ సంతకర్మ మెటుల గడచునో జేలియరాదు. వరువులు పొగించుటకు వలసిన నీరులేదు.

ధరము.

ఈ యూర చక్కగా ఫలింపినను యీ యూర ధాన్యము ఈ యూరివారికి చాలదు. ఈ జ్ఞాన కాలములో ధాన్యము వెలియకుట దుస్తమై వర్షము యధీనములో చిక్కగొని ప్రజలు మిణకరించుచున్నాడు ఈ కష్టము లెప్పు డంతఃమునో తెలియదు.

బరులు:—బోధన ప్రయత్న పాఠశాల బోధన మహమ్మదీయ ప్రయత్న పాఠశాల, మిమోకావారి బాలికాపాఠశాల. ఇదిగాక ఉల్లేఖములు కొన్ని కలవు గాని జనులకు బాంధవ విద్యావంతులుగాఁ జేసికొనుటకు దగిన కృషిలేని కరెంటుననే పాఠశాలము దృష్టికరముగా పనిచేయుచున్నదనుటకు లేదు.

గ్రంథాలయము.

ఈ యూర నిడదవోలె రెండు గ్రంథాలయములున్నవి. కలల శ్రీరామభద్రులకేసన మని యొక గ్రంథాలయము శ్రీకృష్ణజయంతి నాడు స్థాపితమయ్యెను.

జనసామాన్యస్థితి

మాటికి 99 గురు దరిద్రులై యున్నాడు. రైతాధీనములో భూములు తక్కువ. సంస్థానాధారము చొప్పున తీర్వలు యెక్కువ. కూలిచేసి జీవించుటకు వలయులేదు చేతికల తెద్దియైన స్థాపితమన్నచో జరుగు కిక్కిట్లు తెక్కువ యగును. సారాయజనములో చేతిరుగ్గులును తెచ్చియుంచిన మాన మాకే వీరింగుకంటెనీలో మెట్టు మెట్టు కార్యనిర్వహణము బూనియుండిన కూ. రంగంశ్రీకృష్ణ రచ్చట పనిచాలించుకొని తేకాభివృద్ధికి యిరర మార్గములలో వనుజేయుచుండుట వినుచున్నాము. వీర కొంతకాల మీ యూర చేరి చేతివలస పెద్దియైన స్థాపితమన్నచో లాగుగా నుండును.

నాళం తద్యనాథంగాన:—కీర్తితేజులకు నాళం తద్యనాథం బి.యే. గారి కరణమునుగూర్చి కాకినాడ కట్టణ వాస్తవ్యులు మ రా.రా రావుబహద్దరు యు. రామరావు పంతులు బి. పి. ఆర్టింగు కలవరుగారి ఆధ్వర్యము ఈ నెల 18 వ తేది కాశ్యేటి భవనమున నొక సమావేశము జరిగింది. పురజనులలో చాలమంది దుశుచేసిరి. అచ్చట తద్యనాథము గారి తపోవరము, వ్యాపారకాలము, కాగ్యేటి, స్నేహము, వాల్మీకము, తేకాభిమానము, కులాభిమానమును గూర్చి మ.రా. దివానబహద్దరు ఆర్. వెంకటకర్మం నాయుడుగారు, బ్రహ్మకీర్తి కాకినాటకుబ్బ ఆధ్వర్యమున తనకీర్త దాత భాకెబహదరు మేను మున్నేను సాహెబుగారు, వాల్మీక బ్రహ్మకీర్తి యేనంటు ప్రసాదవారు, పులవర్తి భీమలింగమూర్తిగారు శ్రీకామశ్రీ పంకజ్రావుగారు, భారవి రామసోమయాజులుగారు ముగిందజును ఉత్సాహింది జారి కుటుంబమునకు సాహెబులిలేఖను కాగ్రముటకు తీర్చానింతుబడినది. వారి కీతన వైకృతివిద్యార్థులకు ఉపకారవేతనము లిచ్చుటకు చంచాలు పోగుచేయ విమిటి నేర్పరచిరి.

గ్రంథాలయము, కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ తాలూకా వారగుడిగ్రామమునందు 5-6-1919 తేది కిక్కిరెకావరసస్థి సమాజపు ప్రకాండగారము స్థాపితమైనది ఇప్పటికి 200 గ్రంథములు గలవట.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘము

ఈ నెల 22 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు ఆంధ్రరాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘమును ఆరంభించుటకు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారి సభ జరిగెను. వేదిక వారాణసిమూర్తి గారు, పురాణము నాగభూషణముగారు, వేమరపు రామదాసుగారు, కాశీవాసుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, టి. వి. వెంకటరామయ్యగారు, పి. నారాయణరావుగారు, రఘునాథ గావుగారు, గాడిచర్ల మారినర్యోత్తరురావుగారు, వున్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు మున్నగు ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖ్యులు సభ నలంకరించిరి.

పురాణము నాగభూషణముగారి ఉపపాదనపై వేదిక వారాణసిమూర్తి టి. వి. వి. ఎల్. గారధ్యక్షత వహించిరి. అధ్యక్షులు.

ప్రతిదినమున భారతీయుల మనమున ప్రచండముగ తనాతనాపరచుచున్న విషయములు (1) అభయకానమున ప్రభుత్వమువారు సామ్రాజ్యకానసభయందు ప్రవేశపెట్టుట (2) పంజాబు కేళయొక్క స్థితి.

వైదిక పరిపాలనమునకు వైదికాధికారులు గావించిన దారుణ కార్యములు గాని, కడితరవిషయములు గాని పూర్తిగ తెలియలేదు. మనమింకను అంధకారముననే యుంటిమి. కాని మా|| పండిత మదన మోహన మాలవ్యగారు సామ్రాజ్యకాన సభయందు చేసిన ప్రక్షులనబట్టి విచారించగా, వైదిక కానన పరిపాలనమున ప్రభుత్వోద్యోగులు చేసిన దుర్మయములు చాల క్రోధము ప్రకటించుచున్నవి. వైదికపరిపాలనమునందు పంజాబుకేళయన జరిగిన దుర్మయములకు గూర్చి సామ్రాజ్యకానసభయందు పండిత మాలవ్యగారు ప్రశ్నించగా ప్రభుత్వమువారు వీరి ప్రక్షులన తృణీకరించి తమనమ్మతి యొనగరైరి. పంజాబునుష్ఠితియును వైదిక పరిపాలనము వైదికాధ్యక్షులు చేసిన దారుణ దర్మము సామ్రాజ్యకాన సభయందు మాలవ్యగారు చేసిన ప్రక్షుల బట్టి విశదమగు చున్నది.

గొప్ప కలనరములు బయలుదేరినప్పుడును, తగిన అరసరము వచ్చినప్పుడును, కాంతిస్థాపనకై వైదిక కానమును స్థాపించుట న్యాయమగును. వైదిక కాననపరిపాలనమున కేళయలోని చట్టము లన్నియును నిరసయోగములు తగిన అవసరము లేనిది వైదిక కానమును వ్యాప్తముచేయుట న్యాయము గాదు. కేళయంతయును నిష్టవస్థితియందున్నను ఈ వైదిక కానము ప్రకటించుట న్యాయమనను. పంజాబు విషయము మనకింకను తెలియలేదు. ఎవరెల్ల దోషమో ఇంకను నిరూపింపలేదు. వైదిక కానము ప్రకటించ వలసినంత స్థితిలో పంజాబుకేళ యన్నది లే దో ని దారణ చేయలేదు. ఇట్టి న మ య ము న న వ్యవహారము చట్టముల ఆమోదింప నుండుట కేవలము సాహసకార్యము. పంజాబుకేళము విప్లవస్థితిలో యున్నదని రుజువుచేయుదు. అభయకానమును ఆమోదింపవచ్చును. ఇందువలన ప్రభుత్వాధికారులు దోషభూయిష్టులైనని తేలుచున్నది. వైదిక పరిపాలనమున ప్రభుత్వమువారును, వారి ఉద్యోగులును చేసిన దారుణములకు భయపడి తమకు రక్షించుకొనుటకే కానము తీసికొనినది. వైదిక కానమును కేళయలోని న్యాయబట్టయలను బట్టి విచారించుటకు వీలులేదు.

విచారణసంఘము.

పంజాబు గండరగోళముల విషయమై నిజస్థితిని గనుగొనుట కొకవిచారణసంఘమును గోరుచుంటిమి. ఈవిషయము మింకందరకును తెలిసిన విషయమే. విచారణసంఘమువారు విచారణలు గావించి, కేళము విప్లవస్థితియందున్నదని తెలిపిన ఎడల, అభయకానమును ఆమోదింపవచ్చును. విచారణ సంఘము విచారణ ప్రారంభింపబడి, ఈ చట్టమును ఆమోదింపకుట వైదికకాశీవాధికారులు చేసిన దుర్మయములకు నమస్కరింపకుట కనియే యని ప్రకటించుచున్నది. కేళము ప్రభుత్వమువారివలన గలదా, లేక ప్రజావల్ల కలదాయను విషయము బయలుదేరినప్పుడు, విచారణ సంఘమువారి విచారణ ప్రారంభము గాక పూర్వము, అధిక అధికారసంక్లిష్టల కాననసభయందొట్టిల్లుచు ఆమోదింపకుట న్యాయబద్ధముగాదు. ఈచట్టము విచారణ సంఘమువారి న్యాయదృష్టిని తొలగించును. వైదిక కానము అంతకాలము ప్రకటించనవసరము గలదా యను విషయము గూడ గలదు ఈవిషయము లసత్యమును హిందూకేళప్రభుత్వమువారి నెయోగించబడిన సభ్యులచే, కనుగొనబడునని

కృష్ణామండల కర్షక, వర్తక, కార్మిక మహాసభ

అనరవిల్ బాలాజీరావు నాయకుగారు అధ్యక్షులు. సెప్టెంబరు 29-వ తేదీని బెజవాడలో సమావేశము కంప్రోలు, కమాకడేరు కూలి చగ్గలు.

మండలవాసు లందరును రా గోరెదము.

నే మహింపను. "నేను విచారణసంఘమును ఏర్పరచివాను. వారివిచారణ తల్పిలున్నను నేను అభయకానమును ఆమోదింపచుచున్నాను. ఆసంఘమువారు విచారణ గావించుకొనకు" అని రాజప్రతినిధిగారు తెల్పియుండిరి. పంజాబువిషయముల యందు దోషియే న్యాయమూర్తిస్థానమున నుండెను సామ్రాజ్యకానసభయందు అధికార సభ్యులసంక్లిష్ట చాల తక్కువ అధికారసభ్యులు వారి సంక్లిష్ట ఎత్తుకు. అధికారుల విల్లులయింను శిఖ్రముగ ఆమోదింపబడును. న్యాయదృష్టితో విచారించినను లేవనను, కేళయ కమిషను మనకు కావలయును. కాని అధికారినియోజిత విచారణసంఘమును నెలకొల్పట కేవలము హాస్యాస్పదము.

వైదికపాలన కాలమున జవరనుబాలా నగరముగ్ధులయందు ప్రజలు తుపాకులచే కాల్చబడిరి. బాంబులువేసినప్పుడు అపరాధుల మీదనే గాక నిరపరాధులమీదగూడ బడి చాలమంది మడిసిరి. ఇట్టిగానికొకడే ఈ అభయ కానమున కర్తవ్యమా? ఆకేళ కుటుంబములు అనాధలై యున్నవి వీరికి తగిన నష్టమునకు పరిహరమిచ్చుట ప్రభుత్వము వారికి ధ్యేయము.

టి. వి. వెంకటరామయ్యగారు ఈదిగువ తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

మొదటి తీర్మానము.

అధికార సంరక్షక కానము (ఇండిమిటీబిల్లు) నా గూర్చి సామ్రాజ్య కానసభవారి రెట్లు తీర్మానించినను ఆ కానమును ఆమోది చక తీరదని రాజప్రతినిధిగారు నడిపిన వాగ్ధ్యము ఆక్షేపణార్హముగ నున్నది. ఈచట్టము ఆమోదింపిన వైదిక కానమును వ్యాపింపజేయు అవసరము కలిగినదని ఒకప్పు కొనినట్లే వచ్చుచున్నది. స్థితిగతులనుబట్టి అవసరమైనను కాకున్నను, ఉద్యోగులు ఆకానమును మనసింది చేసిన అన్ని ఆశయములను గూర్చియు, వారిని కాపాడుటయే ఈకానోక్షేత్రమై యున్నది. ఈకానము ఆమోదింపిన, విచారణ సంఘమువారి విచారణకు చాల అధికారియు కలుగుట సర్వము. వారి దృష్టయములు గూడ వీలవలన రద్దుచును. మరియు వైదిక చట్టముల పంజాబు రాష్ట్రమునకే గాక ఇతర రాష్ట్రములకు కూడ వ్యాపింపజేయుట కేవలము అనుచితమును, అవసరమును నై యున్నది. కాన నీ చట్టమును ఆమోదింపజూడదని ఈసంఘము వారు ఆక్షేపించు చున్నారు.

పంజాబు విషయమును గూర్చి వేదాక భిన్నాభిప్రాయము కేళయన లేదు. కొలది మంది యుండురుగాక! ఈ విషయమున మనమందరమును నిస్సాయముమై యున్నాము విచారణ సంఘములు, రాయలు కమిషనుల కల్లును లాభము కలదని నా అభిప్రాయము కాదు. విచారణ సంఘము వారి కోధము ఎట్లు లాన్నను, మొత్తముమీద మనకు నష్టము గాని లాభము లేదు, వైదిక కానమును అవసరము లేదని నిపు చెప్పుచువు. ప్రభుత్వమువారి కానమును అవసరమని తెలుపుచు. వీరప గర్వింకరమేమి? వైదిక పాలనమున ప్రభుత్వోద్యోగులు చేసిన కేరములకు అభయకానము ముఖన సదుద్ధింప నున్నారు. వైదిక కాన పాలనమున నిరపరాధులకు జములు చంకబడిరి. వీరై బాంబులు వేయబడెను. నిరపరాధులకు కఠిన కేళము విధింపబడెను. వీరికి గూడ అభయ కానమును కర్తవ్యమేదరా? వీరి చట్టములో కేళములచే ప్రీకాంసిలు వారిచేతులను గూడ గట్టివేసిరి ఇట్టి కార్యములచే, మనకొక గోర్వంకరము లేదా నిరాశయు జనించుచున్నది. కేళజనుల నందఱిని విజ్ఞానము కలుగజేయుటయే మనము చేయవలసినవని. నిరంకుశాధికార పరిపాలన యాన్వంతకమును మనమేమియును తేలులేదు. బాగ్యకాయితే పరిపాలనము కచ్చుకమును మనము ఇట్టిస్థితియందుంచవలసినదే!

వేమరపు రామదాసు పంతులుగారు.

వైదిక కానమును అభయకానము మొదలగుంటియే యుండును. ప్రజాము ప్రీకపాలనమునందును వైదిక కానమును ప్రకటించెదరు గాని వైదిక కానవాధికారులు అంతయొంది

వీరప, కానసభలోని ప్రజాసభ్యులు, వైదికపాలనములో అధికారులచర్యలకు విమర్శించి, అవసరమైయెడల అరెస్టులు మున్నగునవి చేయుదురు. మన పరిపాలనమున అధికారసభ్యులు అధికముగ నున్నది. మనము ఆక్షేప్తలమై యున్నాము. మనము చేయుపనిలేదు. గావున విచారణసంఘమును గోరినాము. ఈసంఘము గూడ హిందూకేళ పరిపాలనలచేత నీ నియోగింపబడెను. వీరి విచారణ అయినను ప్రారంభింపబడలేదు. వైదికపాలనమునందలి అధికారులదారుణ చర్యలను సర్ధించుటకును, వారిని రక్షించుటకును అభయరక్షణ కానము తేలవలసి. సంఘమును సరియైన విచారణ గావించునని నాసోదరులు చెప్పియున్నారు గాని రాయలు కమిషనును గోరుటవలన కొంతవరకు పనిజేయునని తలచుచున్నాను. మెనపాపేమియో కమిషనువారి విచారణ సత్యముగ నేయున్నది. అభయ కానమును విషయమై మనము చేయునది ఏమియును లేదు. కానసభయందు అధికార వర్తము ఎత్తువగలదు. మనము ఈ చిట్టము విమర్శించుటకప్పుచు లేనదియును చేయవలయు. హిందూకేళ ప్రభుత్వమువారి చర్యలు దారుణముగ నున్నదని మనము తెలుసువును, హిందూకేళపరిపాలనమువారి నియోగించిన విచారణ సంఘము తప్పుగాదు కమిషనే ఉత్తమమైనది. ఈ అభయ కానము విచారణ సంఘమువారి విచారణలకు, ప్రీక కాంసిలు కేళము అప్పీలు చాల అపాన గలిగించుచున్నది. రాజ పరినిధిగారు సర్ మైకేలు ఒడ్డుయగారికి సంప్రదించుట అభయమిచ్చిరి. సర్ మైకేలు తడితరులకుగాని భారతీయుల మున్నే తెలియను.

హిందూకేళయన దుకాణములు మూయుట యనగా, మాత్రము గావించుట, మున్నగు దారుణకార్యములు జరుగునని నిరదేశముగాదు, అంక్షి గారుచు పార్లమెంటు సభలో తెల్పిరి. వారికేరీతిగ భారతీయములు తెలియను? సింహ ప్రభువు పార్లమెంటు సభయందు యుండుట వీరి నాగ్యములను కృతరీకరించిరి. సర్ మైకేలు ఒడ్డుయగారు, సత్యపాణి, కియలూ, గాంధీమహాశయలు ముఖము గలకొన లేకపోయిరి. గాంధీ మహాశయని పంజాబునకు రానిచ్చినయెడల ఈ ఉపద్రవములు జరిగెడివి కావు.

రఘునాథరావు గారీ తీర్మానమును బలకరచగా, సర్వజనాంగీకృత మయ్యెను.

మొదటి తీర్మానము రాజప్రతినిధిగారికి మా||కర్మగారికిని తదిత్రములముగ తెలుపుటకు సభ్యులంగీకరించిరి.

పురాణము నాగభూషణము గారు ఈదిగువ తీర్మానమును ఉపపాదించిరి. పంజాబు పరిపాలనకి కేళాధియను లందరును ధారాళముగా విచారణల నీను ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

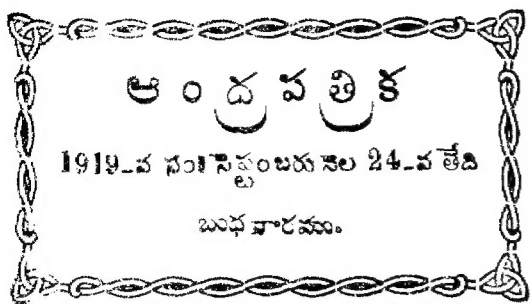
పంజాబు సోదములపడుచున్న ఇనుములు మీకు వికరమే! ఇందులకై మదరాసు నగరమున నొకనిధి ప్రారంభింపబడెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు 2000 రూపాయలను వాగ్ధానము చేసెనున్నారు. నాలుగువలములకులై ఇచ్చట ఎత్తుకొని పనిచేయుటకు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీయొక్క నుల్లస్థానము ఇచ్చటకు మార్చబడినది. మనమి 1 కి ఒకరూపాయి చందా వేసెయెడల మనకు ధనము కలుగు ఆవును.

గాడిచర్ల మారినర్యోత్తరురావు గారు.

అభయకానము విషయమై నిరాశ జరిగినవని టి. వి. వెంకటరామయ్యగారు తెల్పిరి. స్వయం సహాయమువలన నిరాశను ఆశగా మార్చవచ్చును. కొలదిమంది మొచ్చుముత్తమిచ్చిన లాభములేదు. ప్రతివారును పంజాబు ఇష్టస్థితి మిగిలినయ్యవలయును. ఇది నాయకులు చేయవలసినవని, ప్రతి కనినామును అధికారమును కరిగియేయవలెను. వైదికము న్యాయవాదులుపోయి జలల తీవ్రస్థితి కలిగి విప్లవ ఆంధ్రద్యమము వ్యాపించుటయే గాక జనముల దేశభక్తిరూప తెలియను.

వున్నవ లక్ష్మీనారాయణగారి తీర్మానమును బలకరచగా సర్వజనాంగీకృత మయ్యెను.

వీరప సభ ముగిసెను.

మూరకపునమస్యలు.

యుద్ధమువలన నింగ్లాండునకును హిందూ దేశమునకును మారకపు సమస్య లభేద్యముగ నున్నది. ఇట్టి సమస్య అమెరికాయందు 17 మిలింగులకు తగ్గినది. ఇండియాను సవరను విలువ 10 రూప్యములకు తగ్గినది. హిందూదేశము నందు సవరను విలువను ఫిరముగ 15 రూప్యముల కాకవలయునని ప్రభుత్వమువారు 20 ఏళ్లనుండి యును చేయుచున్న కృత్రిమ ప్రయత్నములు వ్యర్థమైనవి. సవరను విలువ మారకపు ధరనుబట్టి నిర్ణయించిన రూ 10 లు, ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించిన ధర ననుసరించి రూ 15 లును బహువంతు విక్రయించెడి ధర ననుసరించి రూ 18 లును గలదు. బహిష్కరణకు మూడుధర తేర్చబడినవి. ప్రభుత్వము వారివలంబించిన మారకపు సీతీ దేశ కష్టస్థితికి గారణముగ నున్నది. యుద్ధమునకు పూర్వము హిందూ దేశము నుండి ఖర దేశములకు బోయెడి వస్తువులకును వి దేశముల నుండి ఈ దేశములకు వచ్చెడి వస్తువులకును జరూ ఖర్చులు బోను దేశావసరముల కవసరమైన బంగారము దిగుమతి యగుచుండెడిది. యుద్ధమువలన దిగుమతులు తగ్గినవి. ఎగుమతులు పెరిగినవి. హిందూదేశమునకు ఖర్చుకంటెను జరు హెచ్చినది. బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకు యుద్ధనిర్వహణమునకు బంగారము గవలసివచ్చినది. బంగారము దిగుమతిని గవర్నమెంటువారు గాకను నితరులు చేయగూడదని శాసించబడినది. సవరనులను కరిగించునాడని శాసించబడినది. అయినను మారకపు ధరను నిలకడగ నుంచుట సాధ్యముగా లేదు. వెండి ధర పెరిగిన కొలదియను రూపాయ ధర పి 1-4 నుండి పి 2 రెంటికి పెరిగినది. వెండి ధరకును మారకము ధరకును సామ్యత్వమును గలుగజేయుటకై ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్న వయవాయముల సర్థములకు గారణంబులగుచున్నవి. టంకశాలలు ప్రభుత్వము వారి నాణెములను వేయటకు మాత్రము వాడుక యందు బట్టినవాట నుండియును మారకము కష్టస్థితి అసహజస్థితికి బీజముగ నున్నది. దానిని సంరక్షించుటకై చేసిన ప్రయత్నము లన్నియును సహజములుగనున్నవి. కాని సహజములుగ లేవు. ఇక్కడ నైనను మారకము నిలుచు నని నమ్ముటకు ఏలులేదు. యుద్ధకాలమునందు విదేశములకు చేసిన యెగుమతులకు విదేశములనుండి కోట్ల కొలది ద్రవ్య మీదేశము చేరవలసియున్నది. ఆద్రవ్యము సామాన్యముగ లండను ద్వారా మన దేశమును చేరుచున్నది. యుద్ధనిర్వహణమునకై ఇంగ్లాండు దేశ మితర దేశములకు ద్రవ్యమియవలసివచ్చినది. అంగు ముఖ్యముగ అమెరికా కేయవలసివచ్చినది. అమెరికాదేశము హిందూదేశమునకు ఎక్కువ ఎగుమతులకు సామ్యమునువలసి వచ్చినది. ఈ యంతర్జాతీయ వ్యాపారమునంతయును శాసనముల వలనను సమర్థించుట రాజనీతికల కసాధ్యమైన కార్యముగ నున్నది. అయినను నీ కార్యనిర్వహణమునకై

హిందూదేశమునకి చేసికీ అసహజమైన ప్రయత్నము లన్నియును కార్యసిద్ధికి సాధనములుగావు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సంబంధము వలనను మన దేశమునకు గల యాధిక విషమ సమస్యలు మఱి ఏయితర దేశములకును గలుగలేదు. హిందూదేశమునందు వెండినాణెముల మారకము బంగారము నాణెముల మారకము శాసనమువలన చలామణియందున్నవి. వెండి నాణెములను వేయించుటకు వెండిగలనాణి స్వతంత్రము లేదు. బంగారము నాణెములను టంకశాలలు ముద్రించి నను చలామణియందులేవు ఈ కృత్రిమ వ్యవహారములే ఈ దేశమునకు గలుగుచున్న కష్టములకు గారణము. హిందూదేశమునకు తన నాణెముల చలామణి నిర్ణయించుటకు స్వతంత్రము లేదు. హిందూదేశమునకి మన దేశావసరములను బట్టియే కాకను బ్రిటిషు దేశావసరములనుబట్టి మన మారకమును నిర్ణయించుట యాచారమైనది. మారకమును కాలావసరములను బట్టి నిర్ణయించుటవలనను దానికి గట్టి పురాది లేకున్నది. మారకమును మన దేశావసరములను బట్టియే నిర్ణయించిన నొకవిధమున నష్టము సంభవించినను నొకవిధమున లాభము గలుగుచుండును. మధ్యమ బ్రిటిషు రాజ్యావసరములను సమీక్షము చేయుటవలనను నష్టమునందు మరె కొంత నష్టము గలుగుటకు కారణం బగుచున్నది. మారకము హెచ్చుట దేశమునకు జనులకు లాభకరమా? తగ్గుట దేశమునకు వ్యాపారమునకు లాభకరమాయను సమస్య విషయమై శ్రేణిప్రాముఖ్యము గలవు. మారకము ధర తగ్గినకొలది మన దేశపు టెగుమతులకు ధర తగ్గుటయును నెగుమతులు తగ్గుటయును సంభవించును. ఎగుమతులు తగ్గినపుడు దేశమునకు సహజముగ రావలసిన సంపదలు రాజాలవు. విదేశవస్తువులకును ధరయును తగ్గుటవలన ప్రజలకు వస్త్రీయలు యంత్రాదులు చపుకగ లభించవచ్చును. కాని దేశమునండి దిగుమతులకంటెను నెగుమతులు హెచ్చుగనుండును గాన ద్రవ్యసంచయ విషయమునందు లాభమున కంటెను నష్ట మధికముగ నుండును. మారకము ధర హెచ్చుటవలనను నింగ్లాండునకు ఖర్చులకును వడ్డీకిందను పంకవలసిన మొత్తము తగ్గును. క్రమక్రమముగ నింగ్లాండునందు గల బాకీ మొత్తమును తగ్గును. ఇంగ్లాండునందలి బాకీ తగ్గుటవలనను మారకమునకు గల చంచలత్వము తగ్గును. దిగుమతులు హెచ్చును. వెండి ధరకును రూపాయ వెండి ధరకును వ్యత్యాసములేనాచున రూపాయలను కరిగించవలసిన యవసరము గలుగదు. ప్రజలు వెండిరూపాయలకై కరుగెత్తరు. ఇతరదేశములనుండి అక్వలను జేయుట సులభముగ నుండును. కొందరు మారకపు ధర హెచ్చుట లాభకరమగుటయును కొందరు తగ్గుట లాభకరమగుటయును జూడ మనదేశమునకును నింగ్లాండునకును గల యాధికసంబంధమువలనను నేకద్వితీ నవలంబించినను కొంత లాభము కొంత నష్టము గలుగుచున్నది. హిందూదేశ నాణెముల చలామణిని విమర్శించుచు పు డింగ్లాండు మారకపు సమస్యను మనమునందుంచు కొని నిర్ణయించుటవలనను సహజముగ లేని కష్టములు గలుగుచున్నవి. యుద్ధ సమయమునందు మనదేశమునకు బంగారపు దిగుమతిని ప్రతిషేధించుటవలనను మనకు నష్టము గలిగినది. ఆనష్టమును భరించుట సామ్రాజ్య లాభమునకై భరించుట యవసరమైనను నిపు డవసరముగాదు. మన యెగుమతులకు రావలసిన బంగారము సంతయును స్వేచ్ఛగ మనదేశమునకు నిర్బంధము లేకను రానిచ్చుట మారకమును ఫిర

వరచుటకు మొదటిసాధనము. బంగారపుదిగుమతి నాపుటవలనను బంగారపుమారకముధర సవరను వదిలూక్యము లున్నను విక్రయధర 18 రూప్యము లున్నది. ఈ యసహజస్థితిని తీసివేయుటకు స్వేచ్ఛగను బంగారపు దిగుమతిని సంగీకరించవలయును. స్వేచ్ఛగ బంగారము దొరుకుచున్నపుడు బంగారపు కృత్రిమధర తగ్గును. వెండిధర బాగుగ పెరిగినది. ఇది విశేషముగ పెరిగినందున రూపాయ వెండి ధరయును నచ్చపువెండి ధరయును సమానమైనవి. ఇప్పుడు టంకశాలలందు స్వేచ్ఛగ రూపాయలను వేయుటకు పూర్వమువలెనే స్వతంత్రము నిచ్చుటవలనను మూలందు మూలుగుచున్న వెండియును బయటికి రాగలదు. పుడు వెండిబంగారు ధరలు సహజముగ గిరాకినిబట్టి నిర్ణయము గాగలవు. గిట్టెట్లు స్టేబులుగారు బంగారు సవరనుల స్వతంత్ర ప్రచారమునకు బదులు బంగారు నోట్ల ప్రచారమును జేయుటయు క్రమ నివ్రాయుచున్నారు. ఈ ప్రచారము వలనను మారకపు సమస్య మరింత క్లిష్టమగుచున్నది. వెండి నాణెములకును వెండి నోట్లకును వినిమయము గలదు. బంగారు నోట్లకును బంగారు నాణెములకును వినిమయము లేదు. రూపాయ నోట్లకు వెండిరూపాయల నిచ్చునటులు సవరను నోట్లకు బంగారు సవరనుల నిచ్చిన మారకము ధర నిలువబడవచ్చును. కాని సవరను నోట్లను వ్యాకకమునకు దెచ్చుటకు మూలకారణము బ్రిటిషు దేశావసరములుగాని మన దేశావసరములు గావు. దేశమునందంతటను కాగిత నాణెముల చలాయిపు పెరుగుటవలనను ధర లొకను పెరుగుటయును మారకమునకు నికరము లేకపోవుటయును సంభవించుచున్నది. మరియును ని దేశమునందె వెండి నోట్లకును బంగారు నోట్లకును గల మారకపు ధరను తుల్యముగను మార్పులయును కలవరమునకు గారణం బగుచున్నది. ఈ విషయమును విమర్శించుట కేర్పడిన కంచాయితీ సభ ఏమి నిర్ణయించెయినో దానిని ననుసరించి మారకపు స్థితి యేర్పడవచ్చును. కాని మన దేశపు మారకస్థితిని లంకనుగరమునందు గల వర్తకులు మంత్రి మహాశయుడును నిర్ణయించుచుండు సంతకరకును మనకు విమోచనము గలుగదు. వెండి బంగారములకు స్వేచ్ఛా ప్రవేశము గలుగ సంతకరకును కృత్రిమమైన యాధిక సాధనిర్మాణమువలనను దేశమునకు శుభము గలుగనేరదు. వెండి బంగారుల మీదను వ్యామోహముగల దేశమునందు వ్యామోహము నాపుటకు సాధనము వెండి బంగారములను సులభముగ జరులకు నందజేయుట గాని ప్రతిషేధించుట గాను.

ఆంధ్ర రాష్ట్రోపసంఘము

అభయశాసనము - సంజాయిసిధి

సోమవారము సాయంత్రము పేరి నారాయణమూర్తిగారి యాధిపత్యముక్రిందను నభయ శాసనమును ఖండించుట కొక సభ గూడినది. నారాయణమూర్తి పంతులుగారభయశాసనమును నైస్య ప్రభుత్వాసంతరము చేయుట యాచారమైనను విచారణసంఘము నేర్పరచిన తరువాతను జేయుట ధర్మము గాదనియును పంజాబునందు నైస్య ప్రభుత్వ పరిపాలనము సక్రమముగ జేయబడలేదని శిక్షలు వ్యవహారములు రుజువు చేయుచున్నవనియును నభయ శాసనమును నుపసంఘ విచారణాసంతరము నిర్మించుట యుద్ధిత మనియును మొదలగు గారణంబులను విపులముగ వివ

రించుచు నభయశాసనమును ఖండించిరి. టి వెంకట్రామయ్యగారు రథయశాసననిర్మాణమును నామూలగ్రముగ ఖండించుచు నొకతీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఆ తీర్మానమును రామదాసుపంతులుగారు యుక్తియుక్తముగ బలపరచిరి. రఘునాథరావుగారు బలపరచిన తరువాతను తీర్మానమేకగ్రీవముగ నామోదించ బడినది. పురాణము నాగభూషణముగారు పంజాబు ప్రజలకు సహాయము చేయుటకు ద్రవ్యసహాయమును జనులందరును యథాశక్తిని జేయవలయునను తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఆతీర్మానమును సర్వోత్తమరావుగారు బలపరచుచు శ్రీమంతులు పెద్ద మొత్తములను వేయుట కంటెను సామాన్యులు తలకొకరూపాయను గాని తక్కువ మొత్తమునుగాని ఇచ్చుట శ్రేయస్కరమనిబోధించిరి.

కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు రాంధ్రరాష్ట్రోపసంఘము పక్షమునను రూ 2000 లను పంపుటకు వాగ్దానము చేసిరి. ఆ మొత్తమునకు గాను ఇంతవరకును రూ 560 పంపబడినవి. ఇకను రూ 1500 లను పంపవలసి యున్నాము. ఉదారస్వభావముగలవారని ప్రసిద్ధికెక్కిన యాంధ్రులితర రాష్ట్రీవాసులు వేలకొలది మొత్తములను పంపునపు డిస్కంప్టు మొత్తమును పంపుటయే లజ్జాకరము. దీనినైనను మనము వెంటనే పంపజాలకపోతిమేని మనకు భరితఖండమునందు గౌరవ హానికలుగును. ఆపన్నులైన మనసోదరులకు సహాయమును జేయుటయందు బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతర భేదమునకు గాని మితవాద జాతీయవాద భేదమునకుగాని అధికారానధికారభేదమునకు గాని స్త్రీపురుష భేదమునకు గాని యవకాశములు లేవు. ఆంధ్రులందరును సవరాత్ములందు యథాశక్తిని పంజాబునిధికి సహాయమునుజేసి ఆదిత్యక్షయిన మాతృశక్తిని నారాధించి భారతజాతీయ కల్యాణమునకు దోడ్పడుదురు గాత!

ప్రేటు బ్యాంకు (రాజ్యధనాగారము)

గౌ. శర్మగారు సామ్రాజ్యసభయందు 'రాజ్యధనాగారమును స్థాపించుటయందు గల సాధక బాధకములను విమర్శించుట కొక యుపసంఘము నేర్పాటుచేయవలయును' అని ప్రతిపాదించిన తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు మామూలు రీతిని నిరాకరించిరి. అధికారులకు కను మరపించుట యం దద్భుతమైన ప్రజ్ఞ గలదు. హోవర్డుగారు బొంబయి బ్యాంకు నందలి 20,000 వాటాలందును 12,000 వాటాలు భారతీయుల స్వాధీనమునందు గలవని మరపించిరి. చెన్నపురి బెంగాలు బ్యాంకులం దెన్ని గలవో తెలిపియుండిన బాగుండును. చెన్నపురి బ్యాంకునందు భారతీయులకు యూరపీయనులకు గల ప్రతిపత్తి లేదని బ్యాంకు అనుభవముగలవారికి తెలిసియున్నది. ఏ యాస్తియును లేని యూరపీయనులకు గల ప్రతిపత్తి సంపన్నులైన భారతీయులకు లేదు. భారతీయుల ద్రవ్యమును రాజ్యద్రవ్యమును రాజ్యధనాగారమునం దుంచుటయును ప్రజల ప్రతిపత్తి కనుకూల పడుటయును నుచితముగాని సంబంధములేని ఇతరులకు పయోగపడుట ధర్మముగాను. ఇప్పుడు గల రాష్ట్రీయధనాగారము లీ పని నెప్పటికిని జేయజాలవు. ఇప్పుడు వారికి గల స్వత్వములను గాపాడుకొనుటకై ప్రయత్నించుచున్నామని వానిని పలుకొనవు. రాజ్యధనాగారమును స్థాపించిన వెనుకటి నిర్బంధములు లేకను ప్రజలకు ప్రతిపత్తి గలుగ గలదు. శర్మ గారు పాదించిన తీర్మానము మాన ప్రస్తుతావసరములకును భావ్యభివృద్ధికిని నవసరమైనది. అధికారులు ప్రజాప్రయోజనములను గమనింపకను తీర్మానమును నిరాకరించుట శోచనీయము.

ములను గమనింపకను తీర్మానమును నిరాకరించుట శోచనీయము.

ఇంగ్లండునందు పారిశ్రామిక ప్రదర్శనము

1921-వ సంవత్సరమునందు ఇంగ్లండునందు పారిశ్రామిక మహాప్రదర్శన మొకటిని జరుపుటకు ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించినట్లు ఇటీవల ప్రకటితమైన వార్తలలో కలను. తత్సందర్భమున లండనులో నిటీవల యొక సభ జరిగి యుండెను. దానికి వలసరాజ్యముల ప్రతినిధులు హాజరైరి. అధికారులగు భారతప్రతినిధులును సభకు వెల్లియుందురు. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునందు వర్ధిలుచున్న పారిశ్రామిక సంపద నక్కడ ప్రదర్శించెదరు. సామ్రాజ్యము నందలి వివిధదేశముల కిందు వలస స్నేహపాశములు దృఢపడి మైత్రీయధికము కాగలదని ఆసభయందు తీర్మానించిరి. ఇదియంతయు యుక్తముగనే యున్నది. ఆంగ్లసామ్రాజ్యము నందలి దేశములందు పరిశ్రమలు సరిసమానముగ వికసింపలేదు. భరతవర్షమునందున్నంత వైస్వస్థితి పరిశ్రమలందు మరి యేదేశవాసులకును లేదు. వలసరాజ్యముల పరిశ్రమలు పోటీలేకను వర్ధిలుచున్నవి. మనకు వర్తకపు శ్రేయాటలుందు స్వాతంత్ర్యము లేదు. ఇట్టి మహాప్రదర్శనములవలన స్వతంత్రస్థితిగల రాజ్యములకు మహాపాకారము కలుగుటయు పరాధీనజాతుల కట్లు గాకపోవుటయు భారతీయుల కనుభవైక వేద్యము. భరతవర్షమున కట్టిలోపము కలుగకుండ మన ప్రభుత్వమువారు తగిన కట్టుదిట్టములను చేయవలసి యుందురు. పరిశ్రమలు ప్రజల యధీనమునం దుండ వలయును గాన భారతవర్షమునకు సంబంధించినంతవరకును ప్రదర్శన వ్యవహారములను నిర్ణయించుటకు అధికారులకే గాక ప్రజాప్రతినిధులకును తగినంత స్వాతంత్ర్యము నియ్య ప్రార్థితులు.

అభయశాసనము

నేడు శాసనసభయందు ప్రవేశము గానున్న అభయ శాసనమునందు రెండు సవరణలను విన్నెంటుగారు పాదించుచురు. మొదటి సవరణవలనను "శాంతిస్థాపనమునకై నైస్వప్రభుత్వమును స్థాపించుట యవసరమైనది" అనుటకు "నైస్వప్రభుత్వము స్థాపితమైనది" అని చేర్చబడును. ఈ సవరణవలనను నైస్వప్రభుత్వమును స్థాపించుట గల యవసరావసరములను నిర్ణయింపవలసిన భారమును విచారణసంఘమునకు వదలబడినది. రెండవ సవరణ "అభయశాసన నిర్మాణావధివరకును" అనుపదములకుబదులు "ఆగస్టు 28-వ తేదీవరకును" అను పదములు చేర్చబడును. నైస్వప్రభుత్వము ఆగస్టు 28-వ తేదీతో నంతము నొందినది గాన నాకాలావధిని నిర్ణయింపబడినది. ఈ సవరణవలనను లాభోష్ణము లేవియును లేవు. సో గణేశ నారాయణ చంద్రవార్మగారు గారు సూచించిన సవరణలైనను సభికారు లంగీకరించి ప్రజావిశ్వాసమును గడించుదురని నమ్ముచున్నాము.

అట్టేలియావారు సంధిపత్రము సంగీకరించుట.

మెల్బోర్న్, సెప్టెంబరు 20:— నిన్ను అట్టేలియ పార్లమెంటువారు జర్మనీ ప్రాశస్త్యదేశములో జరుపబడిన సంధిపత్రము స్వీకరించిరి.

జనరలు స్కెట్టుగారు.

డక్షిణాఫ్రికా పార్లమెంటుసభలో జనరలు స్కెట్టుగారు మరల హాజరైనది. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సంబంధమును పరిశీలించుటకు. తెల్లజాతులలో నిష్కృతబుద్ధిహాకారముండవలెను. జాతివివక్షతల ననుసరించి దేశమును చీల్చుట హానికరమని స్కెట్టుగారు ఈవెల 16 వ తేదీన పార్లమెంటు సభలో నడిపిరి.

డక్షిణాఫ్రికా సావరనులు.

కేప్టౌను, సెప్టెంబరు 22:— దేశాననుబద్ధతంత్రవాదమును—అధికారము సావరనుల వ్యాపారమును బహిష్కరించిరి. ప్రతినిధులు డిలగో ఆఫీసునుండి ఆనేకమంది గ్రీకు వ్యాపారస్తులును, భారతీయ వ్యాపారస్తులును వేలకొలది సావరనులను హిందూదేశమున కంపుచున్నారు. అందువలన యూనియనులో సావరనుల సంఖ్య చాల విశేషముగ తగ్గి పోవుచున్నది.

ఒక స్త్రీయరు మునుగుట.

లండను, సెప్టెంబరు 20:— వ్యాపారీకా అను స్వయీ నాదేశపునాక చాలిశానుండి న్యాయాధ్యక్షుడు బయలుదేరినది. 10 దినములక్రితము కెమెకో సింధుకాఖిలో గుర్రానుబట్టినది మొదల నాకాద తెలియలేదు. ఇప్పుడు దానితోపై రెండు కాగ్నెయిద్ద యూనిట్ల కూరుకొనిపోయి యుండెను. దాని మీద 410 మంది యుండిరి. వారందరూ మృతి నొందినట్లే తలంకవలసియున్నది.

పోలండులో నంటువ్యాధి.

పొడిను, సెప్టెంబరు 30:— పోలండులో తీవ్రజ్వరము గ్రహణీయమగు వ్యాధి చాల ప్రబలముగావచ్చిరి. చాల మంది చనిపోవుచున్నారు. శిశుకాలమునం దింకను పాచ్చగును అచట చాలినంతమంది వైద్యులును ఆసుపరలును లేరు ఔషధములనుగూడ పెట్టచుని అచటికి శరీరార్థముగి కచ్చిన సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

ఆర్మీనియాదుస్సెతి.

తుకమ్ము ఆర్మీనియాలో చొరబడి దేశము నాక్రమించి ప్రజలను హతమచేయుచున్నారు. మిశ్రమండలివాడు పేక్షచేయుచును. ఆర్మీనియాలోని పురుషులందరూ రణమున కావలెమైరి గాని కుటుంబసంఖ్య మిక్కిలి హెచ్చుగా నున్నది. మిశ్రమండలివాడు ఆర్మీనియావారికి తోడ్పడనివో ఆర్మీనియా సంకటమునది ఆర్మీనియావారు మిశ్రమండలివారికి విన్నవించిరి.

వైకౌంటు గ్రేగారు

లండను, సెప్టెంబరు 20:— నేడు సౌతాంప్టను కేఫు నుండి వైకౌంటు గ్రేగారు ఆమెకాకు బయలుదేరిరి. కర్మను, ట్రైను, రిడింగు ప్రభువులును చచ్చుచు గాను బెర్మింగ్హామ్.

పూముస్థితి.

లండను, సెప్టెంబరు 20:— పూముస్థితి ఏమియును తెలియజేయలేదు. రాకపోక లాగిపోయినవి. డి. ఆనాజోక్లింగు 2000 సేక కల దని తెలియచున్నది.

ప్రాశస్త్యదేశపు సేన.

పార్సిస్, సెప్టెంబరు 20:— ప్రాశస్త్యదేశమువారు 850 సేన సేన నుంచుకొనుచు. నిర్భయమైనది మూడేండ్లనుండి ఒక యేడాదికి తగ్గింపబడినది. ఈవర్ధితికింద 2 లక్షలమంది లభించును. ఇతరులు 1½ లక్షలు. ప్రాశస్త్యదేశమున 2 సేనలను ఉత్తర ఆఫ్రికాలో ఒక సేనను నుంచును 6 వదలి దక్షిణమున ఒక ఆక్విడక్షమును నుంచును చుంచును.

అమెరికా ఉక్కుపనివారు

న్యూయార్కు, సెప్టెంబరు 22:— 60,000 టున్ల ఉక్కుపనివారు నేటినుండియు సమీకృతైదరు. వారు శోభావనికాలమున 8 గంటలకు తగ్గింపవలయు ననియు వారమున కారులోబులే తనియుండవలయు ననియు గోరుచున్నారు.

బొంబాయిస్త్రిల గాంధీనిధి:— మహాత్మాగాంధీ గారికి నమర్పించుటకు బొంబాయిస్త్రిల ఏర్పరచినది అక్టోబరు 2 వ తేదీని మూసివేయబడెను. ఇంతవరకు రూ 28000 లు లభించిన బొంబాయిలో నిటీవలజరిగిన స్త్రీ సభలో తెలుపబడినది.

ఆంధ్రునుగారి రాక:— ఆంధ్రునుగారు డిల్లీనుండి లాహోరుకు వచ్చిరి ప్రజలు స్టేషను నుద్ద స్వాగతముసంగిరి. లాలా హరికృష్ణ లాల్ గారి కుమారుడు, శంకలూలు, లాలా ధరణదాసుసార, లాలా రత్నచందా, కాశీనాథరాయ గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు ఆంధ్రునుగారికి స్వాగత మొనగిరి.

భారత శాసనసభ.

శ్రీ గౌరీ శ్రీరామ మోదీపావులు.

భారత శాసనసభ 28వ తేదీ ప్రారంభమునందు గూడు, సర్ బార్ని బాండ్సు గారు సభాధ్యక్షతన వహించిరి. భారతమునందలి శ్రీశ్రీజాత విషయమై ఆసరలను ప్రకటించు ప్రభుత్వమువారి ప్రశ్నించి.

ప్రశ్న గాల్గొంది:- శ్రీశ్రీజాత సెలకాలము ప్రభుత్వమువారు భారతమునందు నిషేధించు దలచిరి? సంధి పరమలలో 488 వ మరకు విషయమై వా రేమి కట్టుదిట్టములను చేయదలచిరి? జర్మను మిషనరీలను శాశ్వతముగ భారతమునందు రానియ్యకుండురా? నిర్బంధనములలోని శ్రీశ్రీజాతలను వారి వారి స్వతంత్రతలను సంతులనములో యేనుండవలయునని ఆలోచించి కొందరిని మినహాయించు చేయదలచిరి?

సర్ విల్లియము విన్సెంటు గారిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి:- శ్రీశ్రీజాతలను భారతమునందు రానియ్య విషయములోను నిషేధించు విషయములోను ప్రభుత్వమువారు భారత సమితిలోను తీర్మానములను జరుపుచున్నారు. దీని విషయమై ప్రభుత్వమువారు ముందు నిర్ధారణముగ తేలుక గలరు. రాష్ట్రములందుండిన శ్రీశ్రీపుల అస్తిని ఆలంబనములను వ్యవహరించుటకు రక్షణకర్తలను నిర్ణయించిరి. 488 వ సంధి నిబంధన ననుసరించి అస్తిని ఆలంబనములను ఇచ్చును భర్త కర్తల పరమాధీనము. ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించునట్లు భారత ప్రభుత్వమువారు చేయవలయు మిషనరీలను తిరిగి రానియ్యగూడదని వారు నిర్ణయించిరి. ఎంతకాలమునైనా చేయవలయునో ముందు నిర్ణయించును. ప్రస్తుతము ఇండియా యందు అస్తియూ జర్మనీ శ్రీశ్రీజాతలను వారివారి శ్రేణులను సంపాదించుటకు ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించిరి. అందులో కొన్ని మినహాయించు అంశము. ప్రత్యేక కారణము అందిన వారి విషయమై మినహాయించుటకు విచారణచేయదలచును. ఇందుకు సాధారణ నియమములను నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. ఎవరి ముందెవలెనట్టి వారి విషయమును నిర్ధారణ చేయదలచును. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునందు జన్మించిన వారిని మినహాయించుచున్నది. ఇండియాలో వివాహముచేసికొని కుటుంబముతో నుండినవలెనను, తన స్వతంత్రతతో సొకని కేవలము ప్రవక్తయై లేచుచున్న, సంధి పరమల ననుసరించి అస్తియూ జర్మనీ సామ్రాజ్యమునందుండి విడిపోయిన పౌరీకమునందు జన్మించినవలెనను మినహాయించుచున్నది. అన్నిటిని ఇప్పుడు నిర్ధారణచేసి చెప్పబడుట వీలు లేదు. ఆంగ్లేయ శ్రీమంత్రి యాదీన జర్మనులను జర్మనీకి సంపాదించినవలెనను వారి భార్యలు ఇంగ్లండులో నుండుటకు గాని వారు తమ భర్తలతో వెళ్లి పోవుటకు గాని ఆ భర్తల తరము లేదు. అట్టి భార్య భర్తలకు కలిగిన సంపాదనమును పంపి చేయబడు శాసన మంగీకరించుటలేదు. చుట్టిపల్లెల విషయమై తిరిగివచ్చిన ఆంగ్ల కార్యక్రమములలోను ఇంగ్లండులో వాచారమైయున్నది. పిల్లలు పెద్దవారై యుండి పాఠశాలలందు చదువుకొను యీదు కచ్చివ వారి విషయమై వారి ముందెవలెనట్టి నిర్ధారణచేసిరి. సంకతుల నన్నిటిని కనుగొని వారు ఇంగ్లండులో నుండవలెనో లేక తిరిగి పోవలెనో తెలిసికొని ఉండవలెనను వారిని సంరక్షించుట కవలెనను బంధువులందరియిన విచారించుట వారుగ నున్నది. ఇంగ్లండులో జేసినట్టి భారత ప్రభుత్వమువారును నడువదలచిరి.

దీనిని గురించి నిర్ధారణముగ ప్రభుత్వమువారు చెప్పుకు చెప్పుకు రని ప్రశ్నగాడు ప్రశ్నింప భారత సమితివారు తంతి కర్తవ్యమును పంపియించియు విన్సెంటు గారు జవాబిచ్చిరి.

ఇన్ఫంటాక్సు కొందరు ఇయ్యకుండ తప్పించుకొనుచున్నారని బార్ని 17 వ తేదీని భారత సమితివారు పార్లమెంటులో తెలిపినట్లు ప్రకటితమైన సంకతులను ప్రభుత్వమువారు మాతిగాంచి ప్రకటించిరి. తన్ను చెల్లించవలసిన వారు తప్పించుకొని యెగవేయకుండ ఏమి కట్టుదిట్టములు చేసినారు?

హాబ్బు గారిట్లు సమాధానము చెప్పిరి:- గవర్నమెంటువారు దీనిని గురించి యూరకుండ లేదు. స్థానిక ప్రభుత్వములు ఇన్ఫంటాక్సును కనులుచేయుచున్నారు. దాని పాలనమును నిపుణులను నియమించుకొనిన యావరములందు, ఆయా రాష్ట్రములలోని స్థితిగతులు బేసముగ నుండుటకు ఉండవలెనని సమానబంధనలను ఏర్పాటుచేయుటకు వీలులేదు. కలకత్తా బొంబాయి రంగూనులలో ఇన్ఫంటాక్సు

కనులు చేయవలసిన నిబబ్బంది వృద్ధిచేసిరి. పాంచాలము సంధుక్త రాష్ట్రము చెన్న రాష్ట్రములలో కూడ నిబబ్బంది వృద్ధిచేసిరి. దీనివిషయమై వాట్టిన్ను గారి సలహాను ప్రభుత్వమువారు తుచ్చుకొందురు.

ప్రభుత్వపు బ్యాంకు.

ఇండియాను కర్మ విషయమై వంచాయితీవారు ప్రకటించిన రిపోర్టును కనుబంధముగ కేయను కండితుడు తెలిపిన సంకతులను లక్ష్యముగ నుండుకొని ప్రభుత్వమువారు యోగ బ్యాంకును సెలకొల్పవలయు నని కర్మగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. విషయము చాలముఖ్యమైనదగుటచే కర్మగారు తీర్మానము నుకపాదించిరి. విశాఖలోను అన్నిటిలోను ప్రభుత్వపు బ్యాంకులు గలవు. అమెరికాలోను రాజ్యస్వపు బ్యాంకులున్నవి. చాలమంది ఆర్థిక పండితు లీ విషయమును యోచించి రాజ్యస్వపు బ్యాంకును సెలకొల్పి విధానమును తెలిపియుండిరి. 1901 లోనే జేరైన కంత్తును ముఖ్యమైన బ్యాంకు ఒకటి ఆరసరమని భారత ప్రభుత్వము వారింగీకరించిరి. దీని సంతకు యోచించుట యోగిచిన్న సంఘమును యేర్పాటు చేయుదని కర్మగారు కోరిరి. జేరైనందు బ్యాంకులను విరివిగ సెలకొల్పి వారిని వృద్ధిచేయుచున్నట్లు పాపాక్రమముగ వాయితీవారు యెక్కువగ ప్రాసరి. తంత్రులకు పెట్టుబడి పెట్టుటకు బ్యాంకులను సెలకొల్పవలయునని పంచాయితీవారు తీర్మానముచేసిరి. తంత్రులవృద్ధిచే బ్యాంకు ఆధారములను దసముగ కావలసియున్నవో తెలిసికొనుటకు చిన్న సంఘము నొకదానిని యేర్పాటుచేయవలయును ఇతర జేరైనలకు దబ్బు పరపతి యెక్కువగనున్నది. హిందూజేరైన కట్టులేదు. కాని వారిలో చాలి గలగుచుండును. కావున ఇండియాలో కూడ నిక్షేపించుటకు యేర్పాటులు చేయవలయును. బ్యాంకులకు సదుపాయముల కలవలసి పోషక శ్రమల వారు ఒక యాపాయతో ఆయివారు యాపాయల వ్యాపారమును తీర్చుచుండురు. మనము మాత్రము వెతుకబడియుండవలయు. బ్యాంకులకు అమెరికాలో నెట్లు వికసించినదియు కర్మగారు నిద్రావృత్తముగ రుజువుచేసిరి. వారు ఆక్రడి థిటిని వివరించి తమ సంకతులకు తేక్కుల సాధారణము చేసిరి. జేరైన కంత్తును ముఖ్యబ్యాంకు ఒకటి యుండుట కలన కలగ లాభములను కర్మగారు నడిచి వడ్డీ భర ఒకసారి హెచ్చుటకు గాని దిగిపోవుటకు గాని వీలుండక పోవునని చెప్పిరి. రాజ్యస్వబ్యాంకు లేకపోవుటకులన సర్వార్థ ప్రవ్యయనకు ట్రేజరీలను యేర్పరుచుకోవలసి కచ్చెను. అందుకులన ఎంతయో ఖర్చు తగులుబడి యగుచున్నది. వర్తమానులో తిరుగకుండ గానివలన చాలసామ్య వ్యర్థముగ నిలవయుండుచున్నది. లండనునందు మన ప్రవ్యయను నిలవ యుండి ఆక్రడి వర్తకులను స్వల్పకాలములకు వడ్డీ కిచ్చుచు న్నారు. నోట్లు యెక్కువ చలాచుడి యగునట్లుచేయుటకు వీలుండగలదు. సామ్య విషయమై దొరకనపుటువొగ్గులకుండిన బాధ్యత చాలవరుకర్తగలదు. నివివివిధ్యులగాక ఆర్థిక భావము గలవారువ్యవహారములను నిర్ణయించుచుండురు. ఇండియాలో బ్యాంకుల పద్ధతి వికసించి బలపడగలను. జేరైన సెలకొల్పినట్టి జాయుటు పూర్వకము వృద్ధిలోనికివచ్చి నిలదొక్కుకొనును. సహకారోద్యమమునకు కావలసిన బ్యాంకులను వృద్ధిపొందగలవు. బ్యాంకుల వడ్డీ నిర్ధారించుచుండగలదు. కొలది కాలములోనే జేరైనందు సాంఘాతిక పాలనతీర్మానము వికసించి బ్యాంకుల పద్ధతులను రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు నివసించజేయుట కత్తుక యవ కాశములు కలుగునని కర్మగారు నడిచి అమెరికాలో గావరణము నందుగల పద్ధతి ననుసరింపగలండుటకు కోరిరి. పాలకులకు రాజస్వబ్యాంకుమీద యెక్కువగ ఆధికారముండవలయును.

కనీయజాతు మహారాజావారు తీర్మానమును బలపరచి దొరకనమువారు విషయమును నిర్ధారణచేసికొనినట్లు లేదని చెప్పిరి. ప్రస్తుతపు ట్రేజరీలుండు చాలలోకములు గలవు. రాజస్వబ్యాంకును సెలకొల్పినయెడల వ్రజలకు చాలలాభములు కలుగును.

మాలవగూ తీర్మానమును బలపరచి దొరకనమువారు తమ యాజ్ఞేయము వెల్లడించెదరుగాక యని కోరిరి. రాజస్వ బ్యాంకును సెలకొల్పటకు సంకల్పించినయెడల వారు రాజధాని బ్యాంకులందు యెక్కువ సామ్యము నిలవయుంచవలసి నయగ కర్మము పోగలదు. దొరకనమువారు దీనివిషయమై తమ యాజ్ఞేయమును వెల్లడింపవలయును. ప్లేటు బ్యాంకును సెలకొల్పవలయునని చాలమంది యభిప్రాయమై యున్నారు. జేరైనందు బ్యాంకుల పద్ధతు లింకను వృద్ధిచేయుగ లేవు. కర్మగారు దీనివిషయమై పాలకు లా

లోంచి యొక్కరితీరి నిర్ణయించవలయును. తంత్రులు నలు ముఖముల కలయెత్తుచున్నది. వానికి భూసాహాయ్యము చేయుటకు బ్యాంకులకువలయును. అదిలేనియెడల వని కలయెత్తుకాలవు. విశాఖలోను సెలకొల్పిన వని కలయెత్తు భూసంపత్తి యుండి భారతీయులు పెట్టినవానికి లేకున్నది.

దీని విషయమై ప్రభుత్వమువారు పూర్వము యోచించుచున్నారని హాబ్బుగారు తెలిపిరి. ప్రెసిడెన్సీ బ్యాంకులు తమలో చాలా చేసికొనితోడ్పాటుబట్టి విషయము పరిష్కారము కాగలదు. ఇప్పుడున్న బ్యాంకుల సాహాయ్యములను సేయమైన చేయుటకు వీలుండును. సేవకు కర్మగారు గొల్లు ప్లాటర్ల రిజర్వు భవమును నిలవయుండునట్లు విషయమై వారు దావారింపి జేరైనలో జరుగు వ్యాపారమునకు ప్రెసిడెన్సీ బ్యాంకులు చేయుచున్న తోడ్పాటును పేర్కొని బొంబాయి బ్యాంకువారి 20,000 వాటాలలో 12,000 వాటాలు భారతీయుల యధీనములో నున్నవని నుడిచిరి. తీర్మానమును వారంగీకరింపవలయును. ప్రెసిడెన్సీ బ్యాంకులను సమ్యక్తముచేసి చేయుచున్నట్లు కంటే ప్లేటు బ్యాంకును సెలకొల్పినయెడల నులు వెక్కుర యుండునని కర్మగారు నడిచిరి. బ్యాంకులమీద దొరకనమునకు ఎక్కువ ఆధికారముండినగాని తంత్రులకు తోడ్పాటుటకు వీలుండదు. సభ్యులు తెలిపియుండిన యభిప్రాయముల ననుసరించి దొరకనమువారు విషయము వాలోచించినయెడల కర్మగారు తమ తీర్మానమును తీసివేసికొందరుయు లేనియెడల తీసివేసికొనకాల మనియు తెలిపిరి.

వారి తీర్మానము అంగీకరణము కాలేదు. రైలువేలలో విద్యుద్దీపములు.

కర్మగారి తీర్మానము తిరస్కారమునైనవెనుక కలకత్తాకు 25 మైళ్ళ లోపుగనుండిన రైలువేలలో విద్యుద్దీపములను వెంటనే వెట్టి ప్రయాణికులకు సౌకర్యములను చేయవలయునని ప్రశ్నగాడు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. జనసమృద్ధి తిగుబడు కలకత్తాను చుట్టుపట్లనుండి వచ్చి పోవు రైలుబండ్ల విషయమై వెంటనే తగిన కట్టుదిట్టములను చేయవలయునని వారు తెలిపిరి. విద్యుద్దీపములు పెట్టుటకు, వానికి కావలసిన భవనములు కట్టుటకును ప్రస్తుతముకంటే రెట్టింపు భవనముల మించి ఖర్చుకావచ్చును. అందుకు వదిలవల పాటులు ఖర్చు కాగలదు. వారు తెలియజేసినట్లు చేసినయెడల ఆఖర్కున్నను కలకత్తాలో నిపుడు జనసమృద్ధి ఎక్కువగ నున్నది. పట్టణమునకువచ్చు నొక వరుసచేయన కట్టుట కాలోచించి ఖర్చు యెక్కువగలగునని దానిని మూసివేసిరి.

సర్ బార్ని బాండ్సు గారిట్లు తెలిపిరి:- గొప్పవకరముల యెట్టుపట్టుకుపోవు రైలువేలందు ప్రయాణ సౌకర్యములను చేసిందో చాలమంది యెట్టుపట్టు నివసించుటకు వీలుకలుగును. యాధ్యక్షులను విద్యుద్దీపములను వెలిగించు నేర్పాటులు మూసి వేయవలసినవచ్చెను. రైలువేలం వెలిగియున్నది కలిసి సమష్టిగ నొకపవరు చేయవలసి కట్టుటకు ఆలోచించుచున్నాడు. అందు కలన చాలఖర్చులేనిదయ్యెను. విషయమునందును ప్రభుత్వము వారాలోచించెదరు. సేను కలకత్తా వెల్లినపుడు దీనినిగురించి రైలువేల ప్రతినిధులతో యోచించెదను.

దొరకనమువారు తీర్మానము నంగీకరించిరి.

ఆర్మీ కమ్యూషను.

శాసనసభయందలి ఆధికారిక సభ్యులలో సొకరి నేర్పరచి వారిని సైనిక వంచాయితీ సభయందు సభ్యునిగ నేర్పాటు చేయవలసినదని సిన్హా గారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. భారత సమితి దీనివిషయమై తెలిపిన సంకతులు భారతీయులకు తప్పకరముగ తనరు వారు నుడిచిరి. భారతీయుల కోరికలతో వారికి సంబంధము లేనందున అందు నియమించిన భారతీయ సభ్యుని విషయమై ప్రజల కుత్సాసాము కలుగలేదు. సేనలకు ఎక్కువ ఖర్చు ఆగుచున్నదని భారతీయులు 50 యేండ్ల నుండి మొరపెట్టుచు న్నారు. జేరైన భరింప జాలనంతటి ఖర్చు ఆగుచున్నదని వారు చెప్పుచున్నారు. అట్టిస్థితిలో భారతీయ సభ్యు నొకని నియమించుట ముపవిది. అందుకులన ప్రభుత్వమువారు చేయు ఏర్పాటుల ప్రకాంగీకారము పొందవలెను. నివివిధము సభ్యుడు సైనిక వ్యవహారముల నెట్లు యోచించునని ప్రశ్నించినయెడల నింగ్లండులో నిట్లు జరుగుచున్నదని సమాధానము చెప్పవచ్చును. త్రిపుర మేర్పరచిన సంఘములో నిద్దరు నివివిధములున్నారు. అట్టిస్థితిలో భారతీయ నివివిధమున సభ్యునిగ నియమించుట కభ్యంతరముండగూడదు.

గవర్నరు జనరలు గారితో సలహాచేసి భారత సమితివారు సేనలకు సర్ మలికు ఉమర్ వాడుకు భాష గాని సంఘము

పంజాబు సహాయనిధి.

రామనాథం రాజాగారి లేఖ.

రామనాథం రాజాగారి లేఖను చెన్న పురిలోని పంజాబు సహాయ నిధికి సంబంధించిన కమిటీకి అధ్యక్షులగు ఎన్. కస్తూరి రంగ అయ్యంగారికి వ్రాసియున్నాడు:— ఇటీవల, తి. శు. శా. కల్పిలో సమావేశమైన 25 వ చెన్న రాష్ట్ర సభకు నేను అధ్యక్షుడనుగా నుండిన కారణమున పంజాబు శతశతాబ్ది కులకు గురించి (కనీదులగు శతశతాబ్ది, విశాఖకులకు వ్యతిరేకముగా వ్రాసిన లేఖలను చదువుట తటస్థించినది. వీరిని చదివినకొలది పంజాబునందలి మన శతశతాబ్ది గొప్ప ఆక్రమణ గావించబడిన దను సంగతి నాకు మరింత దృఢమగుచున్నది. ఎవరో కొద్ది మంది గావించిన తెలివికట్టిన పని! ఫలితముగా మేమునుండికి వైన చంకులకు చాల దుఃఖకరమైన విషయము. ఈ విషయమై నేను విశేషముగా ప్రాధాన్యము చేసెను. కాని యీ కార్యకర్తలను నిర్మాణకర్తలుగా, న్యాయముగా విచారణ చేయవలసినదాక, చూచిచూచి కుండ నన్నుండులై నావిచారము అతిశయిల్లుచు న్నున్నది. పంజాబు రాజధానిలో నేలకొలిదిజరణ నానావిధముల గుఱువలసినా చేయబడినారు, వికల్పములను బాతుటకును వీరు నిర్దోషుల స్థాపించుటకును, నెరిగి క్షిణిలది వారు ధారాళముగా సహాయము చేయుటకన్న ముక్తియుక్తముగా లేదు. ఇట్టి యభిప్రాయముతోడనే మీరు స్థాపించిన నిధికి 2000 రూపాయల విరాళమును మీ పేర బంపుచున్నాను. నా కలనే ఇతరులను నీ యుద్యమమునకు తోడుకడెదనని నమ్ముచున్నాను.

II

ఒక విభావనము.

ఈ క్రిందివిభావనను పంజాబు సహాయనిధికి సంబంధించిన కమిటీవారు చేయుచున్నారు:— స్వామి శ్రీధానంద, పండిత మదనమోహన మాలవియా వండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, ఉన్నగువారు అన్నదత్తుడు ప్రకటించిన విభావనను బట్టియు, పంజాబు స్థితిగతు లెగిన వారు వ్రాసిన దానిబట్టియు అక్కడ బాధకమున్న నేల కొలిదిజరులకు సహాయము కంటి నే చేయవలసియున్నదని తోచుచున్నాడు. ఈ కష్టసమయమున పంజాబువారికి సహాయముచేయుటకై కృత్రిమముగావలసిన కృత్రిమన లేక యత్నించుచున్నాను. చెన్న రాష్ట్రమువారును, నీ సందర్భము యందున చేయవలసినసహాయము చేయువలసియున్నది. ఈ కమిటీకి రాజ్యాంగకర్తలసహాయంతో సంబంధమేమియులేదు. పంజాబులో అపదలననుభవించుచున్న వారికి సహాయముచేయు విధానమునుయోచించుట మీ యుద్దేశము. పంజాబువారు: ఖము ననుభవించుచున్నాను. ఆయనకునుగల కారణములతో నిమిత్తములేదు. భారతవర్షము రాసభ్యులకుల పెట్టెడిచేయ భర్తృభూమి. అనేక కష్టముల పాలయిన పొంచాల సోదరు; లకును సాదరితలకములకును చెన్న రాష్ట్రమువారు తెల్లరు తమ సహాధ్యక్షులను ప్రకటించిన రుజువులకు సందియము లేదు. డాక్టరు ఎన్. కుబ్రూర్ అయ్యంగారు, బి. రాజరాజ క్షేరి. (రామనాథంరాజా) ఎల్. పి. గోవిందరావు అయ్యంగారు. (దివాకలపాద్మకు) ఎమ్. పి. పార్థసారథి అయ్యంగారు (దివాకలపాద్మకు) కె. కృష్ణస్వామిరావు, (దివాకలపాద్మకు) ఆర్. శత్రోహచారి, జె. లాజరస్ (రెవరెండు) పి. వి. గురు స్వామి శ్రేష్ఠి, ఎన్. కస్తూరి రంగ అయ్యంగారు, టి. వి. వేంకటరామ అయ్యంగారు, జి. ఎన్. ఆరంజేలు.

నందు శత్రువునిగ నియమించిరని మే జరుజన రలు. నర ఆల్ వెళుమిండ్లగాను నడిచి సభ్యులపేర్లను చదివి వినిపించిరి. అపేక్ష ప్రతికలలో నిరవశే ప్రకటించులైనది. ఆసభ్యుల నియమము ప్రకాశింపాయెననుట కృత్రిక రముగ లేదని మాలవ్యగారు నిరదించి. ప్రజలకింకలలో నెంతయో బాధ్యత కలదు. అట్టియెవల నానిలో నొకరిని సభ్యునిగ నియమించకపోవుట న్యాయముగ లేదు. మాలవ్యగారింకలకు తమ యంతస్యాసమును ముగించలేదు. సభ సంతతితో చాలించిరి.

24-న తేదీని 11 గంటలకు తిరిగి సభ గూడును.

ఇండెమిటీ బిల్లు.

24-న తేదీని జరుగు సభలో ఇండెమిటీబిల్లు సందర్భమునందు నర విల్లియము విస్సెంటుగారు క్రింది రెండు సవరణలను ప్రతిపాదించును. (1) బిల్లు పీఠికలోని "నెయ్యదిని నెలకొల్పటకు మార్గము లానా ప్రయోగించవలసిన యంతసరమయ్యెను" అనుమాటలకు బదులుగా "మార్గములను ప్రయోగించి" అనుమాటలను చేర్చవలయును. (2) రెండవక్లాజులోని "ఈ కాసన ప్రారంభము" అను మాటలకు బదులు 1919 ఆగష్టు 29 వ తేదీ యంతమాటలను చేర్చవలయును.

స్థానికాది వార్తలు

కల్లెసిటీ బీరో:— ఈ కార్యాలయము 17-దిన 22-వ తేదీమొదలు మూడువారమునందలి మదరాసు బ్యాంకి వారి క్రొత్తకట్టయలో నేర్పవలసినది.

అమరకలావిలాసిని:— ఈ కార్యాలయమునకు ఆదరణమున కంట్రాక్టుపీచి 200 నెం. గల కాంతాశ్రమంలో శ్రీ సవరాశ్రీ ఉత్సవము ప్రారంభమగును:— శ్రీ ఉదయం 6 గంటల మొదలు శ్రీ రామానుజస్వామియగారు రాత్రి 7 గంటలకు శ్రీ వీరభద్రమును 8 గంటలకు శ్రీ వడ భాగవత సప్తమస్కంధమును శ్రీ ప్రసంగవర సాయజీకర్మగారి వల్ల జరుగవలయును.

బెజవాడ సి. ఎమ్. ఎస్. హైస్కూలు ప్రాత విద్యార్థుల సంఘము:— కచ్చెడి నెల 18-వ తేదీ శనివారము మదరాసు హైస్కూల్ కళా కేసునకు రామనాథు సంతకముగా యాభిమాన్యులను సంఘముయొక్క కృతీయవర్గవర్గములకును జరుగును. కార్యక్రమములో వ్యాయామ కీర్తియు భోజనము మౌళికభావాలతోడను, ఉపాసకములు వైకపార్శ్వ ఉపన్యాసములు మొదలైనవి గలవు.

కీ. శే. ఉప్పల వేంకటేశ్వర్లుగారు:— వీరు విశాఖపట్టణమునకు. ఆంధ్రభాషాపీఠము. ఉదాత్తములు, శ్రీ విద్యాభిమానులు. వీరు ఆంధ్రము కలిగినవృద్ధులకు జీవితకాలమున ఆంధ్రభాషాపీఠ వినియోగించి కృతార్థులైనవారు. వీరంధ్రప్రతికట ప్రారంభమునందీయును సహాయము చేయుచుండిరి. వీరుకాలమరణము మా కెంతయు విచారమును కలిగించినది క్షమాపనభూమిని, శ్రీకంతులుగారి సత్కీర్త్యులకు నారాజుకాంబగారికి తెలుపుచు కరమేకృతము వీరి యాత్మకు కాంతి మొదలగు గోరెదము.

మృత్తికర్మ:— నిన్న ఉదయము 8 గంటలకు ఆంధ్ర ప్రతికా కార్యాలయమున కాశీవాసుని నాగేశ్వరరావు సంతకముగా అధ్యక్షతక్రింద ప్రారంభమగు గాను శ్రీమతి మణియమ్మగారు ఆర్యసమాజవర్తకర్తలకు సమసరించి హిందూవర్తకు సమసరించిరి ఆదిభూమి సోమనాథరావుగారు పాలో హిస్టోరీజనరీ మోమయము మున్నగుమృత్తికాంధ్రమునకు జరుపబడిన. పాఠలనేకులు విచ్చేసిరి. వీరవ చందనపుష్ప తాంబూలాదులను ఫలవరములను సభ్యుల కొరకలడెను. శ్రీమతి మణియమ్మగారి సుకలాదేవి యుక్త హైందవము మీయబడిన. ఈ వెనుక హైందవులు వివాహమాడ నిచ్చగించుట, హిందూవర్తకున గలనెను. వివాహము నేటివాతంకాలము 8 గంటలకు ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయమున జరుగును.

స్కూలు ప్రాసలు తరగతి (ప్రెస్. గ్రూపుల) తెనుగు నోట్సు:— తుదకములు రెండుమా కార్యక్రమము జరిగినది. గ్రంథకర్తలు బ్ర|| శ్రీ. పి. వి. నరసింహంగారు మొదలగువారు. ప్రకాశకులు: 12 అక్షరములయొద్ద తిరువల్లిక్కెడిలో కనీయ 24 శ్రీ. పి. ఎన్. వేంకటేశ్వరులుగాను. నరసింహంగారు విద్యాభిమానులు దాదాపుగ 25 సంవత్సరముల పరిశ్రమగలవారు రగుటచే వారి రచనలు జ్ఞాపూ ప్రార్థమగుట నిర్వివాదాంతము. ఏ గ్రూపునోట్సు వ్యాసరచన కనకూలించువిధమున వ్రాయబడియున్నది నీకుగ్రూపు నోట్సున కథ కృత్తులకు నటుల తేట తెల్లగున వ్రాసిన ప్రకటనలైనవను నితికృతము (Plot) న్ను. ఈ ప్రకటనలందు విద్యార్థులకు ముఖ్యముగా వ్యాకరణాంతులు, పురాణగాథలు కరిష్టాకృత్యములను నుపది వివిధగా గలవు ఇవి బడికెంబడికే కాక ప్రవేటుగా పరిశీలనతోపు ప్రత్యాంధ్ర విద్యార్థికిని ఆర్యంతాంశ్యములైనవని జెప్పవలయు. గ్రూపు ఏనోట్సు నెల 0-10-0. గ్రూపు. ఏ అంతు నీ ధర 1-8-0.

ఆంధ్రవక్త్రవ్య పరిశీ:— ఈ నెల 28-వ తేదీ యాదివారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బాగ్దేయందలి 141-వ నెంబరు సభాధనమందు చెన్న పురాంధ్ర సభవారి ఆంధ్రవక్త్రవ్యపరిశీ జరుగును. ఇదికలకు సభనలన చేధమైన బహుమతుల సొందని, విద్యార్థులుగారి, ప్రాంధ్రభాషియు

లందఱు పాటి చేయవచ్చును. ఏవిషయమై మూలాదనలనీ సరియైన కరిష్టాసమయముననే తెలుపవలయును. యవ్వన కరిక్షకులు నియమించబడుదురు. అధిక సంఖ్యాకుల లగు కరిక్షకుల యభిప్రాయము సమసరించి కృతార్థులైన యభ్యర్థులలో మొదటి యరువుగను చెరి యొక బంగారుపతకము విజయ దళిమివాడు బహుమానముగ నొసంగబడును. పతకముల తొరకవ్యము కూడ కరిక్షకుల యభిప్రాయము సమసరించయొందును. ఆంధ్రవక్త్రవ్యాధిపతకము కాశీవాసుని నాగేశ్వరరావు సంతకముగా రాసపతకమును డాక్టర్ కే. ఎన్. శేషగారింకొక పతకమును ఇచ్చుట కంగీకరించినారు. రాజపాళెల కర్మము అభ్యర్థులే ధరింపవలెను. పాటి చేయగోరువాడు 27-వ తేదీలోకు సభాకార్యాలయము చేరువల్లు తమ దరఖాస్తులు పంపవలయును.— కార్తీకూరి గోపాలరావు, విద్యాకాళాకార్యనిర్వాహకసభ్యుడు.

లాహోరుగాంధీనిధి:— లాహోరు పాఠశాల ను 600 లను సమకూర్చి మహాత్మునికి పంపిరి.

లిన్యోయరుశిక్షను నిలుపుట. పార్లమెంటు, నెవ్రెంబరు 20:— పోయ న్నెల గాన తమింప సంగీకరింపలేదు. అతనికి విధింపబడిన మరణదండము నిర్వహించుటకు తుపాకులను గాల్పించిన 19-వ తేదీ ఉదయము 6 గంటలకు సింగిల్లయై. 5-30 వేళ ఉద్యోగులు చెరపాలలో నాగోటికొనని గదిలోనికి పోవువర కాయకు దుస్తులను ధరించుచుండెను. వారకుగ గా తాను: స్టాంపిని ఆరెండు ఖండితముగ నుడిచెను. కలెమగూర్చి కొన్ని విషయములను తెలిపెను. వారి వైననే వారు పాఠశాల మిలిటరీ గవర్నరుకు తెలిపాడు చేసిరి. ఆరెండు పలువు రధికారులకు తెలిపాడు చేసెను మూడుగంటలెట్లు జరిగిన విషయము ప్రస్తుతము ఉండు నిలువబడినది వారెరిని కెగించిరి.

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస ఉపశాఖాధ్యక్షులు. శ్రీనివాసభద్రులు. (కలిగినవి 380వ గిరినది. కొద్దితరులనుమాత్రము మిగిలియున్నది. క్వరమడు. ప్రతి 1-కి రు 0-12-0, పాస్తేజి రు 0-8-0. శ్రీ రామకృష్ణమందిరం, గొడుగుపేట, మచిలీపట్నం. (1700)

ఆంధ్రమహానాగ్యహము (ఆంధ్రా శ్రీ మహా) (1754) 312, తింబుకెట్టి పీఠి, బాగ్దేయ, మదరాస్. ఇది లాభమును గడించుట కేర్పరున బడలేదు. తెలుగువారికి అనుకూలముగు భోజనము పెట్టుటకు మాత్రమె యేర్పరునబడినది. వంటచేయుటకు తెలుగుదేశపు బ్రాహ్మణులే నియమింపబడిరి. ప్రారంభమై నెలదినములు మాత్రమె మొసడి. ను మారు 100 మంది ప్రతిపూటను భోజనము చేయుచున్నారు. చెన్నపురికి వచ్చు ఆంధ్రు లందరు యిక్కడ భోజననెనుపాయము పొంద ప్రార్థితులు.

శ్రీమదాంధ్ర శ్రీభాష్యము గ్రంథకర్త కావ్యరత్న, కేదాంధ్ర రత్న, కేదాంధ్రరత్న, కేదాంధ్ర వాచస్పతి శ్రీమాన్ కందాడై శేషాచార్యులవారు. ఇయ్యది శ్రీ రామానుజ విరచితమై శ్రీ భాష్యం: కర్తవీధి కక్కిన బ్రహ్మనాకర్త బాష్యమునకు సరియైన తెనుగు. విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమును తెలికొనుటకు ఎక్కుయవయ్యక్త మయినదిగాను శ్రీ నానమాదుల శిష్యుల: 2 మి మొదలగు పెద్దలచే పరిశీలనము. ఇది మొదటి 1-కి తేలు గల 16 సంవత్సరముగా రాయలవైభవ మందిశిక్షా కుములమీద అచ్చువేయబడుచున్నది. సంవత్ 1-కి తెలుగు. ఇంతవరకు రిసందికల యుద్ధిరములు. ఈ రిసందికలకు ప్రకాశి చందాదారులుగా: కేమవారలకు రిక్కిన సంచి మూసం 1-కి ఒక సంవత్సరమున విక్రీ వ్యాస పంతులకు కలయవారి క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుచు. యమ్. ఆర్. చంద్రా అండ్ కంపెని. (814-1714) వైశాఖవారు కోడ్డు, మద్రాస్

(1) పై పేరు వచ్చినది

జలంత్రరాముల విరివిగ నుపయోగించుట.

అద్వైతము కుర్చీపై గారి యభిప్రాయములు.

అ.ద.నా, నెప్పుడు 21:—నాది కానేనాది తుర్కీ

గారు తమ పుస్తకములో చివర నిట్లు వ్రాయుచున్నారు. "జర్మనీ జలంత్రగ్ధముల నతి కఠిన నవమోగించి వాటి నేవిధమునను నిష్పందింప నుండియుండిన జర్మనీ కట్టి విశాళముగలుగ నుండును. అమెరికా ముఖము జూచి కేయి జరుగు తక్కిన జర్మను యోధులును వేనుక యందు లాలోచింపసాగిరి. 1915-వ సంవత్సరములో జర్మను అధికారులు మొదట సుత్తరువు లిచ్చుటయు, పిమ్మట వాని నుపసంహరించుచు క్రతి యొత్తరవు లిచ్చుటయు, పిదప నేయుత్తరువులు పాటింపఁ దగినట్లుయు సందర్శించెను. 1917-వ సంవత్సరములో శాంతియు లగిన సంగతుక యత్నముల నొనరించిన వెనుక జలంత్రగ్ధములు ఇష్టానుసారము ప్రవర్తించుట కధికారమిచ్చబడినను" బ్రిటిషు వారి సంగతుక ప్రయత్నములు జర్మనులను కోసినట్లు జ్ఞాయించు లన్నిటిని మింగిపోయినదిని టిప్పిట్టిగాను చాచివేయునుగొనియుండిరి. "1916-వ సంవత్సరములో మన యూరప్ లుల మేకలనుందలలైన పులుల నతి నుండెడివి. కాని అ మరునటి సంవత్సరములో మాత్ర మని బ్రిటిషు యధ్దనాకలతో మోరా మోరిని పోరాడఁ న ల నీ కచ్చెను." "కాని ఒక్కమారంత మంది అమెరికా నైనికు లేరెంచుట మాకందలేకరి నైనికాధికారులకు గూడ చాల అశ్వరము గలిగించెడిది." 1917-వ సంవత్సరములో దాను ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారిలో సుత్తర క్రతుత్తరములను నడుపుచుండినపుడు జలంత్రగ్ధముల నిష్టానుసారముపయోగింప పొందఁబడినందులకు టిప్పిట్టిగాను పోరువాను బెద్దాను మోల్స్టెగ్గ గారివై చాచువలెను కొపగించుకొనిరి. 1916-వ సంవత్సరములో సకత్సస్టీరునును యధ్దనాకతో గొట్టి చూచివేయుటతో గూడ జర్మకుల ప్రాబల్యము క్షిగింది. అప్పటితో జర్మనీ చేత నమెరికాకు లొంగిపోయినదని ప్రపంచవంతయు దలంప నారంభించెను. సకత్సను మంచి వేసిన జలంత్రగ్ధామి కెప్తానును కేయిజరుగారు దండించుట చాల తప్పదనుని టిప్పిట్టిగార నుచున్నారు. ఈసిటానియా నాకను ముంచివేసిన జలంత్రగ్ధామి కెప్తాను అనాకను గుర్తింపలేక పోయెను. జలంత్రగ్ధములన్నియు నతివిశేషముగ తయారు చేయబడిన పిచ్చుట నిన్నిమిత్తముగ 1918 అక్టోబరునెలలో జలంత్రగ్ధముల యధ్దనము విడచుట చాల తప్పదనువనియు, అట్టి యుత్తరవు లేకుండిన నైనికులను, జలంత్రగ్ధామి వానికులను 1919 వ సంవత్సరము వసంతర్తవు వరకును నిరాశూలముగ పోరియుండురనియు అప్పు డేన కూలవయిన సంది యేర్పడియుండుననియు నతిసుచిట నివరణ నైతియువరనెను.

చక్రవర్తి పొయ్యి కేసు మంత్రి నాహ్లావించుట.

పార్థివ, కృష్ణుల 21:—అర్జునుడు మానవుల
 లక్ష్యమును జూచుచును ఎం. జూయింకేనుగదిని జూర్చి నాడు
 నాడు దావోనించేసి అర్జునుడును ప్రవేశించుచున్నాడు.

సిన్ ఫెయిను వార్తావ్యతికల నాగ దొక్కుట.

దర్శన, సమర్థులకు 21:— సిన్ ఫెయినువారి కుత్రి
న ముఖ్యమైనవి అయియును, ప్రాన్సుభాష్య కార్మికు
లికొను నిష్కటిదీనము బలవంతముగా పోలీసుమిలిట
కారుల సహాయమున నాపీవేయబడినవి. సిన్ ఫెయి
న పోలీసు యంత్రమునగుర్చి ఈ ప్రతికూతానాగరము
యొకవేలవ సంక్లు సానుచేయబడినవి. ముద్రాలయము ల
ముఖ్యభాగముల సభికారుల మరల నిచ్చినను బాద
స్థులు గావున సీపీ ప్రతికూతముల క్రాంత పేగులలో బయట
పడి సమర్థులయ్యున్నది.

సమూహాధానము చేయుట,

అంశం, పెద్దంబు 22-ఇంచుము పనివారు 50,000
సమైక్యకట్టి. ఈ సమైక్యకట్టు కొలదిడినుములవర కుండి
కూల వా ఇచ్చి వాని పూరము లు పెక్కిటి
కూలమును గలిగించెను అందుము ఇచ్చి

మొగ ఇంజనీరింగు నాకానిస్కాళములకు చాల నష్టము గలుగును. ఇతరములనివార శ్రీశ్రీతిని సమ్మోర్జిస్తుండుటలకు యజమానులకు, 51 ప్రేడు యూనియనులలోని ఇతరము పనివారలకును, ఇంజనీరింగు పనివారలకును జరిగిన సమాధానమునకు భంగము గలిగినది చెప్పుబడుచున్నది. తక్కిన ప్రేడు యూనియను ఒడంబడికనతిభక్తి తాత్పర్యములతో గాఢించినది. తాము మామూలములు మాందుగా నోటినుంచి రనియు, కాననానుభవముగానే ప్రకర్తించి రనియు ఇతరములనివార ననుచున్నారు. ఇది కాననానుభవములతో కాదనియు ఈ రీతిని సమాధానము రద్దు నాకాలవనియు యజమానుల నుచున్నారు. బాధ్యతాయుతులగు కార్మికులు పెక్కుమంది సమ్మోనించుచున్నారు. ఆ ట్లైటింగుచున్నవారిలో ఆర్థిక హేదస్సులుగా రాకరు. సామాన్యసభ్యులేమియు విశ్వయింతలేదనియు కొంతమంది కృతిలేకయుగ నున్నారనియు తెలియుచున్నది.

చిటిమా కార్మికులు.

అందు, సెప్టెంబరు 21:—కూజలలో వారమునకు 15 పిల్లలగుల చొప్పున వాచ్చింపఁజేసిన దని 50 వేల మంది ఇరుము పనివారు శుభ్యైక్తి.

ఇండియా సేవ.

అంకు, నవంబరు 19.— మిగిలిన 450 మంది సైనికులనుగూడ నిష్క్రమణాంక్షకుండి బయటపెట్టె. వేయిగారు నాకలెవరికి వారినందరి నశిపండించె.

సైకిల్ నౌక మెరుబుటుట.

లంపన, నవంబరు 20:— ఉత్తరగమ్యమున 2000 మంది సైన్యము గొంపొత్తుచు నేడివనా నప్పరాత్రి పెద్దగాలితో ఆర్పెనీనయొద్ద పెట్టబట్టికి గాని నష్టమొదలు ను కలగలేదు. అమరల తేల్చబడి లీకుకు పోయినది.

150

ప్రాస్తు సంతి సైవ్యము,

పాఠశాలను, పెట్టంబకు 20:—పానాను ఏకెన్నినాట్లు తెలియబరుచుచున్నార: సెనేటు కమిషనువారు చేసిన యే ర్నాటుల ప్రకారము ఇకనుంచు కాంత నమయపుకు కూ నువారి వైస్రయలో 8,50,00 చుండి నైరుకు అందవలయును. 1,50,000 చుండి నైరుకులను కొడి నచ్చునట్లుయిన సే వైస్రయలో చేర్చవలయును. తక్కినవారిని నిర్బంధమునై నొక సంవత్సరము వరకు ముక్రమే వైకసేవయించుచువల యును. ఈసీతిని ప్రతిసంవత్సరముగా క్రొత్తగా వైస్రయలో చేర్చబడువారి సంఖ్య యాధాకూర్వ సంఖ్యలో మూడవ వంతుగా నుండవలయును. నైరుకులను యాధాకూ నిమిత్తము విలిపించుపును వైస్రయలో 20 లక్షలచుండి యుండవచ్చును. టైటోరియలు సెన్యూలులో మరి ఇరుకడి లక్షలుండవచ్చును.

పరాసువారి కొత్త ఎన్నికలు వస్తవి.

పాఠ్యము, సుప్రసంగము 20:—క్రొత్త ఎన్నికలు కర్ణాటక రాజ్యపు సంవత్సరము నామము నిలిపివేయుటకును ఈ పాద్యము ప్రతినిధులచే బయట చాలసమయము పర్వములకు యుగపాద్యము విడుదలయెను. సంధి పత్రమున సంతకములయిన వెంటనే కొత్తపద్ధతి ప్రకారము మెన్నికలను జరుపుటకు ప్రభుత్వమునా రాజ్యాంగ దినమున నిర్ణయించునట్లు మొదటిగాను చెప్పిరి

ఆస్తిలియా పర్యావరణము.

పరాను వెమానికుని ఏర్పాటులు.

ప్రశ్న: పాపములు 20:—ఒక పరామిత్యమును గల
29-వ తేదీన ఆస్ట్రేలియాకు వచ్చినందున, దారిలో 80
మైళ్ళు దిగవలయునని ఆర్డరు చేయబడినది. సమాధి
మీదగా 100 మైళ్ళు, కొండలమీదగా 4000 మైళ్ళు
దాటవలయునని ఆర్డరు చేయబడినది.

లాం క్షేపగరమును గారవిచుట.

పాపమును, నెట్టించు 21:— ఎం. పాపముకేరు గాదు
లాంగ్స్వేగరము వారికి సహజమైన తిన్నము నొసగుచు నిట్లు
చెప్పిరి: “సంశ్చిందరతుల ప్రకారము లాంగ్స్వేపాత్మ్యలకు పాపము

మొత్తం 2,125,156 జన్మము రెజిస్ట్రేషన్లు ఉన్నాయి. వీరిలో 1,00,000 మందికి పైగా మృత్యువులు సంభవించినవిగా ఉన్నాయి.

ప్రాన్య బెల్లియం దేశములు

పారిశు, సెప్టెంబరు 22:—ఆర్థిక స్థితి సుఖముచూప
బ్రుస్ నెల్సన్ మంచిపని చేయుచున్నాడు. బ్రెజిలియన్ పరామ
దేశముల కార్మిక సంబంధ మిక్ ముందు దృక్ తమ ను కాగ
లదని పరామమంత్రి నడిచిన.

మూరను విజయవరంతి

పారిసు, సెప్టెంబరు 22:— మారను ప్రధానవిజయం వం
చను వార్షికోత్సవము పారిసు ప్రోకాడోలో జరిగినది.

పరాసువారి కరి శములు.

పాశీను, సెప్టెంబరు 22: — అవక్కాదార్థములను సా
మ్రులను యొక్రిములను మాక్రిమె తెప్పించుకొని వస్తువును
బిడ్డిని ఎగుమతిచేయబలెని పరాను వర్తక సంఘమువారు
తెలుపుచున్నారు.

జనాభా సంఖ్య.

పాఠము నెట్లు బడు 22: — బట్టేయ కట్టు చాల కని
కరము చూపబడినది మరియు కనిపించినది, బట్టే
రయినాను తాను తప్పు చేసితిమని యొప్పుకొని నష్టపరిహారము
నిరర్థకముగ నొనగ నున్నట్లై ఆదురులన వారు
నిరపాయముగ తప్పించుకొని పోకాదునున్నాడు. ఇందులన
స్వేచ్ఛా గ్రీకు రుమేనియాజేతల కాగ్రహము కలుగ
వచ్చునని పరమ పతితము వ్రాసినది.

ॐ नमः

దక్షిణాఫ్రికా పరిశ్రమలు.

కేళుటోన, నెప్ట్యుబరు 22:—తమ్మన తిగవలె గనుక
 కరికోధించుటకు ప్రభుత్వము వారు నియమించిన పంచాయతీ
 దారులు అన్వేషింపుచు ప్రకటించు తరు నివేశకలయు దొక
 దానిలో నట్లు తెలియబరచు చున్నారు. ప్రస్తుతము విద్యు
 ద్రావిండు బంగారుపుట్టిపలకలన నవ్వయు, సంభవించుచున్నది.
 అధనా లాభము కచ్చుచుండు నెడల టన్నునకు రెండవూ
 కంటె ఎక్కువయ్యుండదు. గని పనివారలకును యజమానులకు
 నొక నెక్కువ వికచుత్వభాగ ముండవలయు కనియు, ప్రస్తు
 తపు స్వతంత్రుల పని చాలనందన తాత్కాలికముగ చుట్ట
 లిట్టికాడకముల నుపయోగింపవలయు ననియు వాద
 నూచించిరి.

జర్నలు

జర్మనీ జపాను దేశములు.

400, பிப்ரவரி 22: — கர்மநிவாரணத்திற்காக
 கர்மநிவாரணத்திற்காக கர்மநிவாரணத்திற்காக கர்மநிவாரணத்திற்காக
 கர்மநிவாரணத்திற்காக கர்மநிவாரணத்திற்காக கர்மநிவாரணத்திற்காக
 கர்மநிவாரணத்திற்காக கர்மநிவாரணத்திற்காக கர்மநிவாரணத்திற்காக

జర్మనుల యెగుమతులు.

కొలొను, సెప్టెంబరు 22:—జర్మనులు సరకులను బ్రిటిషు జేతనునకు హెచ్చుగా పండుకుండునట్లు చూచుటకు బెర్లిను నగరమున నొక బ్రిటిషు ఉద్యోగి నుంచుటకు జర్మను మంత్రు లంగీకరించిరి. అబ్రిటిషు యుద్యోగి వ్యూహా జర్మనుకు రైతులు బ్రిటిషు జేతనున కధావనర్తక సంఘముతో చేరములు జరిపెనరు. అట్లు భూములవలన చేరముల సరకును ఎగురుతి చేయు గోరవారి కాయుద్యోగి లై సెన్సులనియ్యకు, లై సెన్సు లేకుండ ఎగురుతి దిగురుకులు చేయుచు సరకు లన్నియును వికేతరులు కొనబడును. ఇందువలన జర్మనీకి వంతును సామగ్రులకుంటే సారధికముగ ఎగురుతి చేయకుండ నిరోధింప నవకాశముండు నని కాంటుగారు భాసిరి.

ఈజిప్టు భావసిద్ధి.

లండను, నవంబరు 22:—అధికారు లిట్లు తెలియజర
చుచున్నారు—ఈజిప్టులో నిజీవుల జరిగిన అల్లకలలు గూర్చి
యు అజేతపుభావి పరిపాలన గూర్చియు విచారణ చేయు
పంచాయతీ సభలో నీ క్రిందివిషయములు, అభ్యుదయము,
మిల్లులు, క్రభపు; సామాన్య సభ్యులు నర్ రెవెన్యూలెన్సు,
జనరలు నర్ కాను మాన్యువెల్లు జనరలు నర్ ఓవెనధాయసు,
జె. ఎ. స్పెండరు (వెస్తు మినిస్టరు కృత్రికా సంపాదకము),
నిదేశకార్యాలయ న్యాయసచివుడు హార్డు గారము.

Great Britain and Persia.

Persian Independence Vital.

Agreement the Guarantee of Safety.

Lord Curzon's Welcome. Anglo-Persian Relations.

LONDON, September 18.

The following is the full report of the speech by Lord Curzon at the Government Banquet, to the Persian Foreign Minister in London yesterday. Lord Curzon said:—We welcome our guest this evening in several capacities. We welcome him on personal grounds as one of the foremost statesmen of his country, as a true and consistently loyal friend of Great Britain [cheers] and as one jointly interested in the agreement which has recently been concluded between his Government and ours. [Hear, hear.] We welcome him also as the forerunner of his Sovereign, His Majesty the Shah, who, we hope, will be among us in a few weeks' time, and to whom we can assure, on the occasion of his first visit to this country, a most cordial and indeed enthusiastic welcome. [Cheers.] Thirdly, we welcome our guest as the representative, the most competent representative, of a nation, which we regard with the warmest sympathy and affection and to whom we have been bound in the past, and I hope shall in the future be still more so, by the closest ties. His Highness comes here at a moment when the agreement to which I referred has just been concluded between his Government and ours. This agreement, perhaps not in its form but in its essence, is no new thing—during the last 20 years. It is exactly that the time since the first British envoy went to the shores of Persia the relations of Great Britain and Persia have, I think, been more close and intimate than those of any other foreign Power. During a considerable part of that time, Russia, by virtue of her position in the North and her great and overwhelming power, exercised a very powerful political influence in Persia. Other countries, France, Belgium and the United States, have in their several ways, contributed a great deal to the development and administrative improvement of that country, but reviewing the whole field of international action, during the last century and more, I think, the ties that have united our country with that of our guest have been on the whole most intimate of all, for more than a century British influence in the Persian Gulf has been supreme.

Bolshevik Danger.

At the beginning of the war Persia was the scene of much anxiety and disturbance. German agents penetrated into the different parts of the country, and wherever they went, they were centres of activity, intrigue and sedition. The Turks in the earlier stages of the war, swept across the border and the internal conditions were in a state of great unrest, sometimes amounting to anarchy. In more recent times, Bolshevik activities have been very conspicuous in the North and remain at this moment no inconsiderable danger to the security of Persian dominions. That Persia has escaped invasion, that her territories are now inviolate and her national life intact, is largely due to the presence of the British forces in her country, and to the great success of British advance in Mesopotamia. [Cheers.] I should be sorry to say anything to disparage the great services rendered by Russian forces on the North-Western front. [Cheers.] I think it would not be untrue to say that assisted by them we saved Persia from the peril of invasion from the North-West, just as we hope to save Persia from the activities of Bolsheviks now. As the war ended, it became evident that Persia must seek new guarantees for her external security and for her internal development and order in the future. The arrangement that existed before the war had broken down. I was never an ardent admirer of an Anglo-Russian Agreement. [Hear, hear.] On the contrary, I criticised it severely in Parliament and elsewhere. I do not deny that the Agreement was framed with the most excellent and sincere intentions, with the object of putting an end to that rivalry between Russia and Great Britain in Persia, but it aroused, I believe, the unchanging suspicion and resentment of the Persian people. I regard that agreement as dead. [Hear, hear.] and it is only owing to the fact that there has been for some time no Russian Government with whom we were in relations, and to whom we could turn, that we have not bought a definite abrogation of the agreement. But in my judgment, and I speak probably for the Russians as well as for myself, in my judgment that agreement may be regarded as having been wiped off the slate, and I do not believe that anything like it is likely to be resuscitated by the Government of my country.

Persia must be Preserved.

About a year and a quarter ago, there came into power in Persia the present Prime Minister, a large-minded and patriotic man. He enjoyed the confidence of his Sovereign, and associated himself with capable and influential colleagues, not the least of them being our guest on my right. [Hear, hear.] A little while later, we sent to Persia as our representative, Sir Percy Cox, who for many years has been Resident in the Persian Gulf, and has exercised exceptional influence. He went to Teheran, where he speedily established friendly relations, and found a willingness to proceed towards some new agreement between the two Powers. At this end I entered into negotiations with Persia. I have always been a sincere and outspoken friend of Persian nationality. I regard Persia as a country with a great history and romantic past, one of the few surviving Mahomedan States of the world [hear, hear], which it is of vital interest, not only to ourselves but to Asia, to keep powerful. I know that country and the people to be possessed of marked individuality and national spirit, too ardent to be suppressed and too

valuable to be submerged. [Cheers.] Was it not natural that Persia seeking to establish and stabilize her future, should turn to us? The Russian Empire had temporarily disappeared. The Turkish Empire was in dissolution and Great Britain remained the only great and powerful neighbour to whom she could turn. Our boundaries march with hers for hundreds of miles on her eastern frontier, and for a century we have pacified and policed the Gulf in Mesopotamia. We shall presently be her neighbours on the West. For every pound that has been spent on by any foreign Power in assisting the fortunes of Persia, at least £10,000 has been spent by Great Britain. [Cheers.] It was an obvious interest to us to have a peaceful and prosperous Persia, and as regards Persia herself, if it were true, and I do not think that the most ardent Persian patriot would deny it, that external assistance of some sort was necessary for her. Was it not natural that to this country she should turn?

The Country's Needs.

As we surveyed the position in Persia at Teheran and in London, what was it that Persia wanted to make her strong and effective in the future? In the first place, she wanted guarantees for internal security and freedom from external aggression. In other words, she must have a police force and a military force of producing and sustaining these conditions. I have always felt great sympathy with the idea that Persia should possess a single uniform force of her own, [cheers], in which should be amalgamated and submerged all the various forces, military and otherwise, that have grown up and have really given the idea of Mosaic, in which international competition, rather than interests of the country itself, was the prevailing factor. We have long held the view here that Persia was entitled to her own military force, and if so, she would need expert assistance in organizing it. The second condition that Persia seemed to demand was good internal administration, for which competent and experienced advisers would be required. The third was, sound finance, and I do not hesitate to say, that with sound financial administration, the revenues of the country may be greatly multiplied and that the potential sources of income may make Persia, not only prosperous but a wealthy country. [Cheers.] The fourth consideration is better communications. I would suggest that the time is come when the whole problem of internal communications of Persia needs most careful consideration. Let the problem be grappled with as a whole, and instead of talking in the Foreign Offices in Europe, let us act in the Foreign Offices of London and Teheran. Lastly, there are developments of Persia's resources and openings for her trade. I do not doubt at all that if peaceful conditions can be re-established, there is a very great opening for an enhanced and lucrative Persian trade in the future. These were the conditions in London and Teheran we had in view in the agreement.

Development of the Country.

There is another point in the agreement concerning which there has been some misunderstanding. There is a passage in it which says that the two Governments agreed to the appointment of a Joint Committee of experts for the examination and revision of the existing customs tariff, and it seems to have been inferred that Great Britain is claiming the right to revise the custom treaties not only between Persia and Great Britain but between Persia and the Foreign Powers. The examination of the text shows that there is no ground for this suspicion. Again, when we undertake in this agreement to co-operate with the Persian Government for the encouragement of Anglo-Persian enterprise in the development of the country, we create thereby no monopoly. We claim no exclusive rights for ourselves to the exclusion of other Powers and indeed some of them have rendered and are at this moment rendering substantial service to that country.

In one of the printed letters attached to the agreement, there is a further understanding on the part of the British Government to co-operate with the Persian Government with a view to the realisation, among other points, of these two in particular, viz, the claims of Persia to compensation for the material damage suffered at the hands of other belligerents, and, secondly, rectification of the frontiers of Persia at the points agreed upon by the parties. To this is added that the manner, time and means to be chosen for pursuing these aims shall be discussed as soon as practicable by the two Governments. I believe that among the objects which will occupy His Highness during his visit to this country will be conversations with myself upon this matter. I shall be only too happy to enter into these discussions, and to arrive at an agreement, and should be so desirous, we shall gladly give our support to the Persian delegates at Paris, should they desire to raise these claims at the Conference in that city. [Cheers.]

In the replies that I have given to the criticisms of the agreement, I have spoken not only for myself but I have the consent of the eminent statesman who is our guest. I have argued the case for this agreement in the main from the way in which it affects, on the one hand, the interests of Persia, and, on the other, the interests of Great Britain, but I myself regard it from a far wider point of view. If I attempt to forecast the future, nothing seems to me in this era of confusion and chaos to be more certain than this that a time of great trouble and unforeseen development lies before the continent of Asia. I doubt very much whether as a result of the war we shall have succeeded

in pacifying Europe, but whether we have done so or not, I am quite certain we shall not for some time secure stability in Asia.

Preservation of Peace.

The breaking of the two great Empires, Russia and Turkey, has left the vacuum in this area which it will take a great deal of time and toil to fill with settled and orderly elements. The rise of Bolshevism during the past few months has introduced a new and disturbing element upon the scene, and we may be certain that so long as that power retains force and vitality, we shall see a violent propaganda pushed throughout the various countries of Asia through Transcaucasia and Afghanistan, right to the borders of China, and it may be that in escaping the dangers of the recent war we may have to confront perils even more serious in the future. If that forecast be not over gloomy, if it be correct, nothing could be worse for the peace of Asia, and indeed for the peace of the world, than that there should exist in the heart of the Middle-East, a country which by reason of its weakness, became a possible centre of intrigue, and focus of disorder. A weak joint in the armour at the particular point at which Persia stands, would mean that Asia would be split asunder. What we want to secure, if possible, is a solid block in which reasonable tranquil and ordered conditions will prevail, from Burma in the East to Mesopotamia in the West, and in so far as Great Britain is responsible, either by possession or by political influence, for any of these areas, she will devote herself to that task. [Cheers.] If this end be, as I contend, a right and reasonable end, it is necessary, it is vital that Great Britain and Persia should work together in order to secure it. Any antagonism, any friction, any jealousy between the two would compromise and might destroy its success, but the next condition of the recognition of this principle must be that Persia shall act, as we have acted during the recent negotiations, as free agents, I ask our guests to give, as I am confident he will be able to do, recognition to the fact that in the recent negotiations between us, both parties have acted with absolute freedom and have been subject to no pressure whatsoever.

We could not have imposed this agreement upon Persia if she had not been willing to accept it, and she could not have wrung it from us. We are jointly prepared to depend on this agreement, and we look forward to the vindication of its real character in its operation. It is, therefore, with the pledge that we shall be loyal to the agreement which they have concluded with us, and in the confident belief they will, interpret it and will carry it out in a similar spirit, that I ask you to join in drinking the health of our illustrious guest. [Cheers.]

Nosret-ed-Dowleh's Reply.

Nosret-ed-Dowleh, replying to the toast after expressing the warmest thanks, said he was glad to represent there the Government of Persia, which for over a century, had entertained the closest friendly relations with the Government of Great Britain. This friendship, which had become part of the traditions of the two Governments, arose not only from geographical conditions and historical circumstances, but also, and above all, from the steadfastness with which the British Government had supported Persia in its struggle, for progress, liberty and prosperity. However, recently circumstances had not allowed this friendship to become fully developed, and thus become entire and profitable for both countries. But the time had changed opinions, and a clearer understanding and alteration of circumstances had smoothed away the obstacles, and the goodwill and generous spirit of the two Governments had lately permitted the realisation of the incontrovertible truth, that only community of interests could establish the firmest ties, and that the basis of an unshakeable friendship rested on the reciprocal respect for each other's rights. This truth had given tangible and appreciable results in a comparatively short time, indeed the correct realisation of common interests and loyal understanding with the British Government had enabled the Persian Government soon to find a remedy for the incalculable ill caused to Persia as a result of the war.

Nosret-ed-Dowleh continued:—In spite of her neutrality and owing to international rivalries the war had carried its cruel ravages into Persian towns and countryside—devastation, famine, epidemics. Nothing had been spared. At length the experience and happy result of the first effort led Persia to conclude the agreement of the 9th August, of which both the spirit and text were so calculated to furnish Persia with the means of proceeding to complete physical and economic independence towards good fortune and progress. He had been greatly astonished and troubled at learning since his arrival in Europe of the incorrect interpretation placed upon the agreement. It had been stated that there were contradictions between the text of the agreement and the Covenant of the League of Nations, although a careful study of the two documents would easily prove the contrary. Besides, the League of Nations was about to meet, and, as Lord Curzon had said, Great Britain and Persia would conform to the obligations as members of the League and immediately communicate thereto the text of the agreement. After Lord Curzon's categorical and brushing denial of the erroneous interpretations of the agreement, it was useless for him to dwell at length on this question. Knowing the traditional liberality of the British Government and strong faith and immovable steadfastness with which Great Britain had fought to safeguard the liberty of the world, the Persians were convinced that in the interest of the two countries and according to the formal promise that Persia had made, the British Government would lend Persia its support so that Persia might worthily occupy her place among the independent Nations of the world. With this confidence in the benevolence of the Allies, with whom Persia had always had the political and economic relations, which they desired to cultivate and develop more than ever, Persian representatives would go to the Peace Conference and present their just claims.

A BRITISH INTEREST.

We commenced by a most emphatic reiteration of previous undertakings to respect the independence and integrity of Persia. I myself put the words in the most categorical manner into the agreement because I wanted there to be no doubt about it whatever. [Cheers.] I can point with pride and satisfaction to the fact that although we have sometimes during the last century, been at war with Persia we have always respected her territorial integrity and have never kept a yard of her territory. When we come to the independence

of Persia, by which we mean the political and national independence of the country. I contend now, as I have always contended, that the independence of Persia is a British as well as a Persian interest. Indeed our main interest in Persia is its independence. We do not want Persia to be a mere buffer in the frontier of India against our enemies. We want her to be a bulwark for the peace of the world. I can assure our guest that he need have no fears upon that point. We shall respect the independence of his country. [Cheers] We did not ask at the Peace Conference for a mandate in respect of Persia. Had it been offered we should not have accepted it. I do not believe for a moment that you would have asked for it. We prefer to deal with her as a partner on equal terms [cheers] possessing and enjoying her own sovereignty. I do not conceal from myself that many as we understand the agreement concluded between us and Persia have been accused as to its real character. These suspicions rest in the main on a misapprehension which it should not be difficult to remove.

No British Protectorate.

I see it stated in some quarters that this agreement is a veiled protectorate of Great Britain over Persia. I take it that a protectorate means some assumption of exclusive responsibility in the one and some curtailment or restriction of independent sovereignty in the other. I find no evidence of such a condition of things in the agreement. I would have been no party to any attempt to set up a British Protectorate over Persia in any case. It would have been impossible because Persia would neither have asked for nor accepted it. On the contrary she would have resented it and resented it should have been opposed to it because it would have been contrary to our repeated engagements, and in the last resort because I should have regarded it as inimical to British interest. We have or shall have as a result of this war, pretty well enough to do in these eastern parts of the world, if you assume a Protectorate you assume certain responsibilities which tend to attain the weight of a heavy burden. Above all you are compelled to give financial assistance on a scale which may ultimately be overwhelming. Therefore neither I nor my colleagues would have consented to nor acquiesced in anything like the creation of a British Protectorate over Persia. Those who believe that the British are going, as a result of this agreement, to settle down in Persia to administer it, to legislate or to Europeanise it, in any sense of the term, are greatly mistaken. All we want to do is to give to Persia expert assistance and financial aid which will enable her to carve out her own fortunes as an independent and still living country.

LEAGUE OF NATIONS AND THE AGREEMENT.

I see it stated in some quarters that this agreement is a disparagement or a deliberate neglect of the League of Nations, and Articles Ten and Twenty of the Covenant are supposed in some sense to have been ignored by us. I would say emphatically on behalf of the Government and after conversation with His Highness this afternoon that both his Government and mine accept unreservedly Articles Ten and Twenty of the Covenant of the League of Nations and that we see in them nothing inconsistent with what we have done. On the contrary as soon as the treaty of peace is ratified and as soon as the Council of the League of Nations comes in effective existence it is the intention of his Government and of mine to communicate the agreement to the Council of the League with a full explanation and defence of its contents.

Indian Telegrams.

(ASSOCIATED PRESS)

Simla Imperial Legislative Council. Interpellations. Enemy Subjects.

SIMLA, September 23.

A meeting of the Imperial Legislative Council was held this morning. Sir George Lowndes presided. At question time Mr. Crum asked with regard to the position of the subjects of late enemy countries and their return to India. — Will the Government be pleased to state (a) for how long they are prepared to exclude the Germans and subjects of other late enemy countries from India? (b) What steps are they taking regarding Article 438 of the Peace Treaty? (c) Whether they are prepared to permanently exclude German missions from India, and (d) what circumstances will guide them in making exceptions to the repatriation of interned enemy subjects?

Sir William Vincent in reply said:—

(a) the Government of India are in correspondence with the Secretary of State for India on the subject of the admission into or exclusion from India of the subjects of the countries which are or have been at war with His Majesty. They hope to be in a position very soon to make a public announcement of their policy in this matter.

(b) the properties and undertakings of all German missions in India, including the Basel Mission Trading Company, have been vested in the provincial custodians of enemy property. Boards of trustees have been formed and the properties and undertakings are being transferred from the custodians to the trustees in accordance with Article 438 of the Peace Treaty.

(c) the Government of India will act in accordance with any decision which may be arrived at by His Majesty's Government. His Majesty's Government have decided that missionary and other philanthropic societies or organisations of alien enemy nationality and individual members of alien enemy nationality by birth, irrespective of their religious belief, cannot be readmitted to India for a period which may be defined hereafter.

(d) the Government of India have decided that every German and Austrian at present in India is to be repatriated, subject to exceptions only in cases where there are

very special reasons for granting exemption from repatriation. Each case will be considered on its merits. Exemption might be granted on the ground that an individual was by birth a British subject, that he has married and brought up a family in India and has severed his connection with his own country, or that he is a native of a territory which has ceased to be German or Austrian territory as a result of the Peace Treaty. It is impossible to specify all the circumstances which the Government of India might think sufficient. In the United Kingdom, in the case of Germans married to British born wives and deported from England to Germany, the wives have been allowed to stay in England, or follow their husbands to Germany as they preferred. In the case of British born children of such parents the law does not authorize the deportation of British subjects, but it has been the practice in England to include the names of very young children in the mother's permit. When the children are of school age or over, each case has been dealt with individually. In such cases the practice has been to make enquiries and try to ascertain whether the children wished to go or stay and in the latter event whether there were relatives in England who could take care of them. The Government of India propose to be guided by the same principles in dealing with British born wives and children of Germans and Austrians who are interned in India and are to be repatriated.

Mr. Crum asked supplementary questions whether the Government could say when they will be in a position to make a statement with regard to this question.

Sir William Vincent said that the Government of India had sent a telegram to the Secretary of State on the subject.

EVASION OF INCOME-TAX.

Mr. Crum asked — [1] Has the attention of the Government been drawn to an announcement reported to have been made by the Secretary of State in the House of Commons on the 17th July regarding the apparent evasion of Indian income-tax? [2] What steps are Government taking to improve the machinery of collection and to prevent evasion?

Mr. Howard said:—(a) Yes. (b) The Government of India are fully aware of the importance of improving income tax assessment and preventing evasion. Before the passing of the Act they had put to the Local Governments (which it should be remembered are in charge of the administration of income tax) the question whether the time had not come for the more general employment of specially trained and whole-time income tax establishments. The importance of tightening the administration has been generally recognised, and though the diversity of conditions in the several provinces renders the application of any uniform system impracticable the majority of Local Governments are, it is understood, taking up the suggestion and it may interest the hon. Member to learn that recently in the cities of Calcutta, Bombay and Rangoon the income-tax establishments have been considerably strengthened. Special additions have also been made to the staff in the Punjab, the United Provinces and Madras, while certain improvements in the machinery have been introduced in the districts of Bengal. It is hoped that with this strengthening of the assessing staff a progressive improvement will be secured in the direction of evading liability to the income tax where it is now being evaded. The Government of India also hope to obtain from Mr. Watkins, the expert in income tax administration, whose services have been kindly lent to them in connection with the excise profits duty by the Board of Inland Revenue of the United Kingdom, useful advice in connection with the whole subject.

A State Bank.

After interpellations Mr. B. N. Sarma moved that a State Bank on the lines suggested by Professor Keynes in his annexure to the report on Indian Currency be established in India at an early date. Mr. Sarma said that he wished the resolution had been moved by a gentleman connected with Commerce. His only justification in moving the resolution was the enormous importance of the subject. They had behind them the example of almost every European State—France, Germany, Russia, Belgium, the Netherlands, Austria-Hungary, Italy and also Japan. They had also the example of the United States. They had the considered opinion of distinguished political economists, like Professor Keynes, who after collaboration with Sir Ernest Cable had recommended a formulated scheme for a State bank. They had also the considered opinion on the desirability of the establishment of a Central bank, expressed so long ago as 1901, by the Government of India. Mr. Sarma urged the appointment of a small expert body of officials and non-officials to enquire into the whole question. The need of the development of the banking resource of the country had been brought forth prominently to the notice of the public and the Government by the Industrial Commission. They recommended the establishment of industrial banks working on approved lines with Government assistance. They also recommended the appointment of an expert committee to consider what additional banking facilities were necessary for the initial and the current finance of the industries and also what form of Government assistance or control would be required. They consider that the establishment of industrial banks working on approved lines is of sufficient national importance to justify Government assistance, but he did not feel that he had sufficient material to enable him to formulate a definite scheme for industrial banks whether of provincial or of imperial scope. He, therefore, urged for the appointment, at the earliest possible date, of an expert committee to consider what additional banking facilities were necessary for initial and for current finance of industries. The immense development of the credit system of the various civilized countries in the world with which India had to compete necessitated early development of the credit system of this country. European and western nations had learnt by means of the development of banking facilities to make one rupee go as far as four or five rupees, and they could not afford to be primitive. He would only instance the enormous growth of banking of the United States to illustrate his point. Whereas in March, 1913, there were in the United States 3,490 banks; on the 1st July, 1915, there were 7,560 banks, capital and surplus having been 819 as against 1,794 million dollars. The amount cleared in the London Clearing House was 15,275 in 1916. In 1916 the capital and reserve of the presidency banks was 735 lakhs and of the others 524, making an aggregate of about 1,259 with a total number

of 71 banks, with 165 branches. They had Government treasuries in districts and taluks more than in 1 localities. He briefly set out the advantages of establishment of a central bank, such as moderation in fluctuation of bank rates to a normal high level, the introduction of re-discounting facilities, the obviating of the expenses of the independent treasury system, taking large sums of the money market, obviating the objection of holding large sums of loans for short period in the London market, the facilitating and pushing of further circulation of notes by increasing the facilities for convertibility, the removal of the responsibility of Government officials for a variety of financial or semi-financial business, the command of financial business experts instead of civilian officers, the introduction of increased stability for the Indian banking system, and the development of sound lines of native joint stock banks, the increased branches leading to the development of co-operative banking and the control of the bank rate, concluding Mr. Sarma said that in a very short time India would have some sort of federal Government and provincial administrations would exercise large control in developing the banking system and he urged for the adoption of a system on the United States model. The control of the State on the banks should be on a large scale.

The Maharajah of Cassimbazar, in supporting, said it seemed that the Government had not made up its mind yet. The present arrangement was defective and if a State bank was started its advantages to the people would be great.

Landis Moan Mohan Malaviya gave hearty support to the resolution and hoped the Government would soon declare its intention on the matter. He said that once the Government decided that the huge balances in the Presidency banks should not be left in its present form the question at once rose what was going to happen to these balances. The establishment of a State bank would solve the difficulty. He hoped that the Government would see their way to express their intention of taking steps in that matter. There had been a large volume of opinion in support of the view. The condition of banking in this country was still unsatisfactory. He referred to the appendix attached by him to the Industrial Commission Report, pointing thereby that he then urged the necessity of establishing a State Indian Bank similar to the one proposed by Mr. Sarma. He said it was high time to take up such a question, and hoped that the proposal could be taken up honestly at an early date and disposed of in the right way. Considering the great changes, it could not be said to the credit of the Government that the banking system could not be improved. Industrial enterprises which were springing up in all directions required very great banking facilities. Otherwise they would not prosper. The European concerns had great facilities in this direction which were lacking in the case of the Indians. He hoped that the country would not have to wait long.

Mr. Howard, replying, said that this question had been ventilated for a long time and was discussed at length by the Industries Commission. The whole question was now under consideration and announcements were made at the Conference of Presidency Banks and the solution of this question largely depended on the co-operation of the three Presidency Banks among themselves. He kept an open mind as to the theoretical merits of a State as against a private bank and he recognized that a great deal had to be stated about this. He maintained that if any start is to be made it must be in co-operation with the existing institutions. Mr. Howard next dealt with the question of the location of paper currency and gold standard reserves, the help given by the Presidency Banks to the internal trade by purchasing bills of exchange and mentioned that of the 20,000 shares of the bank of Bombay about more than 12,000 were held by Indians. He regretted he could not accept the resolution.

Mr. Sarma, replying to the debate, said that in his opinion the establishment of a State Bank would be a better arrangement than the amalgamation of the Presidency Banks. As regards helping industries, it would not be possible unless the Government had a former control over the banks. If the Government were prepared to consider the question in view of the opinion expressed in the Council, he would withdraw his motion. Otherwise he would press it on the Council.

The resolution was put to the meeting and rejected.

Indemnity Bill.

At to-morrow's meeting Sir William Vincent will move the following two amendments to the Indemnity Bill:—[1] In the preamble of the Bill, for the words "it has been necessary for the purpose of maintaining or restoring order to resort to martial law" the words "martial law has been enforced," shall be substituted. [2] That in clause 2 for the words "the commencement of this Act" the words "the 26th of August, 1919," shall be substituted.

(To be continued.)

Anglo-German Trade. Proposed Clearing House. Prevention of German Dumping.

LONDON, September 19.

COLCONE—Mr. Knott, President of the British Chamber of Commerce, in Germany, who interviewed Herr Erzberger, Finance Minister, and Herr Schmidt, Minister of Economics, with regard to the proposals to establish a clearing house in Berlin to control all exports from Germany to the British Empire and imports from Great Britain to Germany, states that the German Government has consented in principle to a British official controlling the License Department of the Ministry of Economics. Any unlicensed exports to Great Britain or imports from Great Britain will be confiscated. This is to prevent dumping German goods in Great Britain. Germany, however, is at present unable to dump, as stocks of manufactures in Germany are very small. Mr. Knott says the idea was that German manufacturers should make offers to some central British organisation through the Berlin Clearing House, and only such offers as accepted would be allowed to leave Germany. Therefore, the supply would only meet the demand and the idea of the British control of the Clearing House would be to see that exports did not exceed imports.

The Oriental Navigation Company Ltd,

Incorporated under the Indian Companies Act, VII of 1913.

రిజిస్ట్రారుయొద్ద ఒక నకలు దాఖలు చేయబడినది.

ఓరియంటల్ నావిగేషన్ కంపెనీ, (లిమిటెడ్)

7-1913 ఇండియాకు వెనలచట్టము ప్రకారము ఏర్పరుపబడి.

అంగీకరింపబడిన మూలధనము రు. 1,000,000.

ఒక్కొక్కవాటాకు రు. 10 ల చొప్పున 10,00,000 వాటాలు. వానిలో 24,00,000 రూపాయలను సరుకూర్చుటకు 8,00,000 వాటాలు మాత్రమే యిప్పుడు విక్రయింపబడును.

చందాల నిట్టియ్యవలెను:— తీర్మానములకు లోబడువద్దతిని

దరఖాస్తుతో రు. 1-0-0 అలాటమెంటుతో రు. 2-0-0. పిమ్మట మూడేసి నెలల విరామమునకు తక్కువ లేకుండ లెడవకు రు. 2-0-0 లకు మించకుండ కంపెనీవారు కోరిన వాయిదాల ప్రకారము తక్కిన సొమ్మును చెల్లించవలెను.

చైరెక్టరులు:

1. సి. ఆర్. దాసుగారు, బారిష్టరు ... .. వంగలస్నేహాటనుమిల్సు చైరెక్టరు.
2. హెచ్. కె. హెచ్. ఇ. సాలేజీగారు ... .. ధనవంతుడు, వర్తకుడు.
3. ఆర్. ఆర్. బాటర్లెగారు ... .. పిప్పింగు బ్రోకరు.
4. ఎస్. ఎస్. బాండోగారు ... .. బాండ్ కంపెనీ యజమాని, జనరలు మేనేజరు.
5. కస్తూరచందు కోతారీగారు ... .. కలకత్తా వర్తకులు, సదాసుకు గంభీరచందు కంపెనీ బాంకర్లు, యజమాని.

హాంకరులు:

ఇంటర్నేషనల్ బాంకి కార్పొరేషను, లిమిటెడ్, కలకత్తా.

సాలిసిటరు:

కే. కే. దత్తుగారు ... .. 10, హెస్టింగ్సువీధి, కలకత్తా.

ఆడిటరులు:

ఎస్. కె. జే కంపెనీవారు ... .. ఇన్స్పెక్టర్లు అక్సెంట్లు అగ్రిటరులు, కలకత్తా.

ఎస్. ఆర్. బాట్లీబాయి కంపెనీవారు ... .. " " " "

మేనేజింగు ఏజెంట్లు:

బాండ్ కంపెనీవారు.

రిజిస్టరు ఆఫీసు:

3, 4, 5, 6, హేరుస్ట్రీట్, కలకత్తా.

ప్రోస్పెక్టుసు.

దేశమున పరిశ్రమలును వాణిజ్యమును పెంపొందుటకు నౌకలు హెచ్చుగా నుండవలెను. ఈ దేశమున ప్రతిరేవునకును రాకపోకలు సరిగా జరుగవలసిన అవసరము చాలకలదు. అందువలన నౌకలమీద నట్టి రాకపోకలను జరుపుట సముచితమని తలపబడినది.

వ్యాపారము చాల హెచ్చుగానున్నది. యుద్ధమువలన నౌకలు చాల తగ్గిపోయినవి. ఇప్పుడున్న నౌకలు చాలుటలేదు. గాన క్రొత్త నౌకల అవసరము చాల గలదని యీ సంఘమువారు నిశ్చయించిరి. చక్కగా పనిచేసిన మంచి ఫలితములు కలుగగలవు.

నౌకల రాకపోకల ఏర్పాటు:—

1. ఇండియా, చిటకాంగు, ఆక్యాబు, రంగూను మున్నగు రేవులకు నౌకల రాకపోకల నేర్పరచుట.
2. దేశమునందలి రేవులకుగూడ రాకపోకల నేర్పరచుట.
3. ప్రయాణీకులను రాకపోకలకుగూడ నౌకల నేర్పరచుట.
4. లోతు లేని జలభాగములందు స్టీము, మోటారు లాంచీల నేర్పరచుట.

లాభములు:—

మంచి అనుభవమును ప్రావీణ్యమునుగలవారి సహాయము లభించినది చాలమంది వర్తకులు తోడ్పడెదమని వాగ్దానముచేసిరి. గార్హేను రీచిలోనే నౌకలను కట్టించుట మరాయత్తుచేయించుట మున్నగు పనులు జరుగును. మేనేజింగు ఏజెంట్లు బాండ్ కంపెనీవారికి నౌకా నిర్మాణమున చాల అనుభవముగలను. వారికి గొప్పవ్యాపారము కలదు. వారు సర్వవిధముల తోడ్పడబూనిరి.

కనీసపక్షము పెట్టుబడి సొమ్ముమీద 100 కి 40 వంతున లాభమువచ్చునని తేల్చబడినది.

ప్రారంభవ్యయములు సుమారు 25,000 రూపాయ లగును. యీ మొత్తమును కంపెనీవారిచే భరించెదరు.

ప్రమోషను వ్యయ మేమియునులేదు. 100 కి 2½ వంతున దళాదిమాత్ర మియ్యబడును. విక్రయమునకు చూపబడిన వాటాలో 100 కి 10 వంతు విక్రయింపబడినపని ప్రారంభింపబడును.

కొన్ని వాయిదాలను చెల్లించి తక్కిన వాయిదాలను సకాలము నకు చెల్లింపనిచో చెల్లించిన వాయిదాల హక్కుపోవును.

బాండ్ కంపెనీవారు మేనేజింగు ఏజెంట్లుగానుండి పనిచేయుటకు వారికిని ఓరియంటల్ నావిగేషన్ కంపెనీవారికిని కారానామా జరుగును. నికరపులాభము వసూలైన మూలధనపు మొత్తమున 10,12 వంతులకు తగ్గినచో చందావారు లియ్యవలసిన మొత్తము మూలధన మంతటిమీదను మేనేజింగు ఏజెంట్ల కమిషను 100 కి 1 వంతుకు తక్కువగాని పద్ధతిని వానికి నికరము లాభముమీద 100 కి 5, 7½ వంతున కమిషను యియ్యబడు నికరపులాభము సాలుకు 100 కి 12 కంటె హెచ్చినచో హెచ్చు మొత్తముమీద మరల 100 కి 2½ వంతున అదనముగ కమిషను యియ్యబడును.

ఉద్యోగులు బాడుగ వ్రాతపస్త్రపులు మున్నగువాని కొర వ్యయములకు నెలకు రు 100 లు యియ్యబడును.

చైరెక్టరుగా నుండుటకు 1000 వాయిదాలను కొనవలెను. వారు హాజరుగ ప్రతిసభాదినమునను రు 50 లును మితి పోట్లచుండి వచ్చువారికి రాకపోకల వ్యయములన్నియు నియ్యబడును.

ఏదికి సంబంధించిన అన్ని ఏర్పాట్లను కచ్చిత వేళకుగ నుండును. సాధారణముగా కార్యాలయముయొద్దను సాల్సిటరుముద్దను అంగురు చూపవచ్చును.

ఈ షేరు రిజిస్టరు 30-వ సెప్టెంబరు తేదీతో అంత్యమగును.

బొంబాయి శాసనసభ.

బొంబాయి శాసనసభ మరల సమావేశముగా గా పిట్ట నిమ్మ వద్దలిని మార్చునమునని గవర్నరు గా రిసిరి. ప్రస్తుత మున్న పిట్ట శాసనసభ నందలి వద్దలిని పోవు వద్దలి బాగులేదనియు, పార్లమెంటు మొదలు గాగల సభ లవలంబించు వద్దలి మందిరము వారు నిర్మించిరి. ఈ వద్దలి ప్రకారము సభలో రెండు సేదలు అందుకు. ఒక సేదలు వై "అవు" నని వారి కోక కాగితమును, మరొక సేదలు మిద "కాద" ను వారికోక కాగితము నుంచుదును. ఏదైన తీర్మానమును గూర్చి సభ్యుల పేర్లతో విభజన కావలసివచ్చు సభ్యుల ప్రతిపక్షము వారిక బలవద్దను కాదనువాడు రెండవ బలవద్దను బోయి పేర్లను వ్రాసి పూర్వము చేయెను. ఇందువలన పనితీరు చూచుననివారు చెప్పిరి. పిమ్మట అసభ్యులు ప్రతి తేమార్గము ప్రతిపక్షపై తీర్మానములతో దినమెల్ల గడచెను.

బొంబాయిలో కుమ్మరగోల మొదలగు హెచ్చెస్ ని చారిత్రకమున నను తీర్మానమును చేయు ఫిర్యాదగారిని కోక కోసిన కుంచితసిరి. గవర్నరు మొట్ట మొదట వారులకు మనియార్డరుల ద్వారా వెన్నవలను చెల్లించుట తీర్మానమును జేయవలయు నను వరంజుగారి తీర్మానమును, ఇండియా ప్రభుత్వము వారి కిదియొక ముచనగనజేసింపిన నే యంగ్లీసింపబడునని కర్మినిగారు చెప్పగా వరంజుగారి రంగీకరించిరి. అంతట తీర్మానము మంగీకరింపబడెను.

సింధు ప్రభుత్వ కోర్టులలో లంచములు తీసికొనుట మొదలు గాగల దురభ్యాసమును తొలగింపవలసినదని విందు యగు ప్లాగారు ప్రతిపక్షపై తీర్మానమును దురభ్యాస మున్నదను మాట వాస్తవమే గాని అచటి న్యాయవాదు లా సంకతిని విచారింప గోరవలయునని దొరతనమువారిరవున ప్రంపుగాను ప్రతిపక్షము నొసగిరి. తీర్మానమునకు 16 గురు అనుకూలముగను 21 రికి ప్రతిపక్షముగను పిట్ట నిచ్చిరి.

నాటిసభలో చర్చించబడిన ముఖ్యతీర్మానము ముగియ ప్రభువాదు కావారుదాడుగా రుపపాదించిరి. హిందూత్వ మందలి అహరసామగ్రు లొకదానినుండి ఇంకోదానికి బోకుండజేయువద్దలి చాలకొరలో తొలగింపబడవలయు ననియు, (2) హిందూత్వమునండి అహరసామగ్రుల నిరంతరముల కింతతీరము ఎగుమతిజేయకుండ ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఆధికారము కొన్నాళ్లవరకుండవలయు ననియు, (3) బర్మా నియము సామాన్యభరకు ఈ రాజధానిలో చిహ్నపట్టి ఏర్పాటులను జేయవలయు ననియు వారు పాదించిరి.

చర్చబయట వచ్చు సామాన్యకథలో జరిగిన ప్రస్తావనమునూడ చాలవరకు వచ్చెను. హిందూత్వములో ఒక పక్షము నుండి ఇంకోక పక్షమున కావారసామగ్రులుబోకుండ జేయు వద్దలిను దొలగించుటకు దొరతనమునా నిరంతరకేసంకల్పించు కొనిరి తెలిపి కత్తిర రెండు అంతమున హిందూత్వ ప్రభుత్వమువారి కరివబడునని కర్మినిగారు చెప్పిరి.

జిల్లా మేజిస్ట్రేటులును, సబ్ డివిజనుల మేజిస్ట్రేటులును పర్యటన సమయమున కేసులను విచారింపవలదనుచు తెలిసిగా నొక తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఈయనోగ్గియు లొకానొకప్పుడేదేసి నెలలు పరటనములొనుండుటలన చాల బాధ గనున్నదని తెలిసిగాను చెప్పిరి. దీర్ఘ కాలమునుండి యున్న ఈ యాచారము నిపుడు మార్పుటకు వీలుగనో లేనో తాము చూడవలసి యుండుటయే గాక క్యాయమునూడ హెచ్చిపోవు సం గతి కావాలింపవలయునని ప్రంపుగాను చెప్పిరి. ఆయా యు దోగ్గియును పర్యటన సమయములందు సాధ్యమగుసంతకరకు విచారణజేయవల దని గులహా చెప్పగోరిన తీర్మానము సంగీకరించెదమనినూడ ప్రంపుగారసిరి. తెలిసిగాను తీర్మానమునట్లు సర రించుట కంగీకరించిరి. తీర్మాన ముతట నుదటికే సంగీకరింప బడెను.

బర్మా ఇంటి అడ్డము:—బర్మాలోని ఇంటి అడ్డము చాల విపరీతముగా పెరిగిపోయినది కావున వాటిని తగ్గించవలయు నని కోరుట కావ్యసించుటైన సభ మొన్నటికిని వారమునాడు సమావేశమయ్యెను. సభ్యులు అరగంటసేపు చేతియండిన పిమ్మట సభ కావ్యసించినవాడు సభ ముఖ్యముగాటికి మార్పు జేయబడునని తెలిపిరి. పిమ్మట ప్రజలవలన నొకసభ జేసి అడ్డలను తగ్గించు లాభకరమని తీర్మానించిరి. అడ్డలను తగ్గించు నిల్లు పెడిరించుచున్న మహమ్మదీయపురపాలక సంఘసభ్యుడు వస్తేయిలుగారియందు తమ విశ్వాసముచేడిపోయిన దని అచటి మహమ్మదీయసభ్యుల తీర్మానించిరి. సభచాల పెన్నుదిగజరిగెను.

నోటీసు.

జెజవాడలోని పుయ్యూరు యెట్టేలుతాలూకు స్థలములు బంకరాం 1919 సంవత్సరం 1 ఆక్టోబరు లగాయతు నేలలలో విక్రయించబడును. నేలలపాటు మరయు పాటుకాల మంగు తెలి జవరచనవును. (1798)

Dewan & Agent
Forzamindar Vuyyur Estate.

నోటీసు.

మద్రాసు జార్జిటవుక్ పెద్ది నాయునిపేట గోవింద క్షు నాయునిపేట సం 10య కవాటసంఖ్యగల యిల్లు మాకీదారులైన మ-రా-రా-శ్రీ సత్రసాల వెంకటక్రిష్ణయ్యశెట్టి ఆంధ్రు సమ్యవారికి స్వంతమై అచ్చట వారు నివసించుచున్నాడు. మ-రా-రా-శ్రీ తాతా శేకరామశెట్టి సదరు యింటిలో నివసించుటలేదు. వారికి ఆయింటిలో ఏలాటి సంబంధములేదు. గణక వారితోలా నాజేదిగలవాడు ఎవ్వరగాని వారికి కంపన లసిన కోటికలు కొర్టుకున్ను వగైరాలను సదరు యింటికి సంబంధము. అట్లు పంపినయెడల అందుకల్ల మాకీదారులకు గలుగు నకలనష్టములకు బద్ధులగుదు రని ఇందుకల్ల అందరి కిని తెలియపరచడమైనది.

పి. వి. రామచంద్రరాజు.

(1795) మద్రాసు హైకోర్టుకీర్తి.

మచిలీపట్నం డి॥ ము॥ కోర్టులో

S. C. నెం 1080/19.

వాది:—అన్నం రామయ్య.

ప్రతివాది:—ఉదయగిరి రామచంద్ర శెట్టి.

ఈ సెంటరులో వాది ప్రతివాదిమీద కాతానుబట్టి య 80-80 లకు దాదా దాఖలు చేసివారు. సదరు దాదా 80-9-19 తేదీన సదరు కోర్టులో వాయిదా అయ్యున్నది. సదరు దాదాలో ప్రతివాదికి ఆక్షేపణ అన్నయెడల సదరు వాయిదానాటికి తెలియవచ్చుకొలసినది. లేనియెడల దాదాడికి అవును.

తురగాల లక్ష్మీ నరసింహారావు.

(1794) వాదిరవు ప్లీడరు.

నోటీసు.

(1780)

తిరుమల తిరుపతి వగయిరా దేవస్థానము లలో 1919 సం॥రం జూలై ఆగష్టు నెలలలో రాబడిన బంగారువగయిరా వస్తువులు యాదిగున కనువరచిన వాటిని 1919 సం॥రం సెప్టెంబరు నెల తే 29 దిలు సోమవారం వగయ 12 ఘంటల మొదలుకొని తిరుపతిలో దేవస్థానం ప్రెజిడెంట్ ఆఫీసు వద్ద ఆదినమున్ను తర్వాత యేలం పూర్తి అయ్యే వరకు ప్రతిదినము ఆదేవేళకు ప్రారంభించి యేలం వేయబడును. యేలములో సవాలుచేయ కోరు వారు దేవస్థానం కచ్చేరిలో ముందుగా నఫరు 1 కి (రూ 100) నూరురూపాయలు ధరావత్తుకట్టి యేలములో సవాలుచేయుటకు అర్హులగు పొందవల సినది. యేలం యాదిగున చేవ్రాలు చేసినవారివల్ల మంజూరు అయినతేదీ లగాయతు 30 దినముల లోపల యేలం మొత్తం చెల్లించి లాట్లను పుచ్చు కొనవలయును.

మార్ వివరం.

ముమాత మొత్తం.

- 1 బంగారు దసా ఒకటికి తులము 80 వంతు 670 తులము
- 2 బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు 8
- 3 నెండ్ల దసా 1000 తులము నంతున 3940
- 4 నెండ్ల నాణ్యములు లాటుగా రకములు 6
- 5 వారి కిభాన్యములు 6280
- 6 తేగద రూపాయలు 2060
- 7 తేగదనైసాలు ఒకలాటుగా రూ 270
- 8 తామ్రము ఒకలాటుగా తేగద 640
- 9 రాగినైసా పాత్రలు ఒకలాటుగా తేగద 860
- 10 వస్త్రములు వగైరాలు "
- 11 కర్పూరం వగైరా చెల్లర జరిగి సామానులు

దేవస్థానం ఆఫీసు
తిరుపతి
16-9-1919 } M. Suryanarayana Rao.
For విచారణ కర్త.

మచిలీపట్నం డి॥ ము॥ కోర్టులో.

S. C. 1031/19.

వాది:—గుండు చలమయ్య.

ప్రతివాది:—ఉదయగిరి రామచంద్ర శెట్టి.

ఈ సెంటరులో వాది ప్రతివాది మీద కాతానుబట్టి య 74-14-8 లకు దాదా దాఖలు చేసివారు. సదరు దాదా 80-9-19 తేదీన సదరు కోర్టులో వాయిదా అయ్యున్నది. సదరు దాదాలో ప్రతివాదికి ఆక్షేపణ అన్నయెడల సదరు వాయిదానాటికి తెలియవచ్చుకొలసినది. లేనియెడల దాదాడికి అవును

తురగా లక్ష్మీ నరసింహారావు.

(1792) వాదిరవు ప్లీడరు.

కనిగిరి డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. P. No 17/19

పిటివనరు గుడికా బుచ్చయ్య.

సాకిన్ చింతగుంట, పొదిలె దివిసన్.

కవుంటు పిటివనరు.

లేదు.

యా సెంటరున పిటివనరు గుడికా చంచయ్య తాలూకు ఆస్తికి వాళ్ళు సర్టిఫికేటు యిప్పించమని పిటివన్ పెట్టియున్నది. ఆమెకు సర్టిఫికేటు యివ్వకూడదని ఆక్షేపించు వారు 21-10-1919 తేదీన కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మాజిస్ట్రేట్ కోర్టులో చెప్పుకొనవలసినది.

A. Suryanarayana Iyer, B. A.

1st Grade Pleader,

12-9-19. Kanigiri.

కనిగిరి డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. P. No 14/19

పిటివనరు కొడవలి ముప్పయ్య, సాకిన్ కందుకూరు.

కవుంటు పిటివనరు కొడవలి నారాయణయ్య, సాకిన్ యారముక్కల వంగోల తాలూకా వంగోల డి॥ ము॥ కోర్టు. యా సెంటరున పిటివనరు కొడవలి ముప్పయ్యకం తాలూకు ఆస్తికి వాళ్ళు సర్టిఫికేటు యిప్పించమని పిటివన్ పెట్టియున్నది. ఆమెకు సర్టిఫికేటు యివ్వకూడదని ఆక్షేపించు వారు 18-10-19 తేదీన కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మాజిస్ట్రేట్ కోర్టులో చెప్పుకొనవలసినది.

A. Suryanarayana Iyer, B. A.

1st Grade Pleader,

12-9-19. Kanigiri.

కావలెను.

కడకజిల్లా పుల్లంపేటలో నుండు ఎస్. బి. సి. డి ఎస్. ఉచితపాఠశాలలకు (Free schools) తెనుగు భాష గా తెలిసిన హైయర్ గ్రేడు, లోయర్ గ్రేడు ఎలిమెంటరీ (తెలుగు ఉపాధ్యాయులు కావలెను. సదరు జిల్లావారికి ప్రామాణ్యకృత్యములను. యోగ్యతాపరీక్షలతో ఈక్రింది నిలాసమునకు దరఖాస్తులు పంపుకొనవలెను.

జి. నాయుడే ప్రొత్తమరావు.

నూపర్ వై లింగు హాకీమాస్టరు.

(1782) ఎస్. బి. సి. డి. ఎస్. నూర్, పుల్లంపేట.

ఎమ్. అబ్దుల్లా అందు నన్ను.

గవర్నరు మెంటు యేలందార్లు

కాలము చేసిన వి. రాజా రాం లాలావారికి గాను మిస్టర్. ఎస్. రాజునాయక్ గారి ఆశయంతి నెన 1919-వ సంవత్సరం సెప్టెంబరు నెల 27-వ తేదీ కనివారం సుధ్యాహ్నం 2 గంటల 30 నిమిషములకు మద్రాసు పార్లమెంటుపున, వార్టూమ్ కోర్టులో యుండు బొమ్మిచెట్టిపేటి 14 వ నెంబరు భవనమునందు ఈక్రింద కనువరచిన సామానులు బహిరంగముగ యేలము జేయబడి అమ్మబడును.

(1) కంటి ఇనుపసామానులు, కొన్న 28 టన్ను, వైపులు, పీట్లు, కోట్ల విరన్ ఫాల్స్, ముప్పల్లు, పిక్ అట్సులు, బ్రాకెట్లు, కోల్లులు.

ఎమ్. అబ్దుల్లా అందు నన్ను.

జూ బు లు

I

జీవాంగమహాబలులకు విజ్ఞాపనము.

మహాబలులారా! సంఘము రిజిస్టరుచే ముద్రణము నమీనింపించి. తాము సంకలనము విరాళముల త్వరలో పంపకలసి యున్నది. విజ్ఞాపనములకు సంఘము రిజిస్టరు కేసుము శ్రీయంతులైనవారలు కక్షింపన లేక తోడ్పడుదు గుంకెల్ల వాస్తవ్యులగు రావుసాహెబు యం. పాండుర్య గారు మానవసమ ప్రస్తుతము 160-0-0 మాన్యముల క్షయము చేయ సంసిద్ధులుగానున్నది. స్వాగత్యగులైన విద్యార్థులు ఉద్యమకారమునై పాటుపడిన వారి యోగ్యత ననుక రించి వేతనము లిచ్చుటయు. మరలనుకూత తెలిసి బాగుగా ఉపయోగించగల యవకాశమును తెలుపి దరఖాస్తులనుపునః పరేను. వారు గావించుచున్న తెలుపబడుచు, సంఘమునకు సాయముచేయువారు తెలుపి యీ క్రిందివారికి బంధనము

దొ॥ వాగేశ్వరరావు.

బసవయ్యపేడి, చాకలపేట మద్రాసు

II

అక్బర్ కనుంగుంట్ల పాతశాల.

అయ్యా, యాపాతశాల నుమారు 7 సంవత్సరములనుండియు నిరంతరం ఉపాధ్యాయులచే అలరారుచున్నది. ఈ పాతశాలయందు తెలిసిన బాలకుల వెక్కిరింపుగలకు. అయినను నీపాతశాలలోనుండు బాలబాలికలను సంవత్సరాంతమున నీ బాలర విద్యలను పరీక్షించి, వారివారికి తగుబాటి యోగ్యతా పరీక్షలకు దూరమేయును. ఈసంవత్సరం బోర్డు ప్రెసిడెంటు గారిని యారంగూట్ విమర్శనా సన్నికర్యములు పూర్తిచేసినను నీవీతలయందు కనికరము లేకయో, లేక, మాబాలర యొక్క దురదృష్టమో, లేక యీపాతశాలయొక్క అంధృ భావము ప్రజ్వలించిపోయినట్లుయన వ్యతిరేకముగా నుండుననియో దయాపాత్రులగు అధికారులయొక్క, కరుణాకటాక్షనీక్షణములు మాయించి లేచునన, ఈ పాతశాలకొనున్య, మాన్య గృహమునలె కానబడుచున్నది.

పురవాసులు.

III

ప్రథమ లిఖితభారత గ్రంథాలయ మహాసభ.

అయ్యా, వైసభ అధ్యక్షుల 28, 29, 30, తారీఖుల, గోక్షే మహానందు బోధారాజ్యులన హృదయపూర్వకముగా నన్ను తె యన్. కుదల్కూరుగారు యమ్ ఏ; యల్. యల్. వి. అధ్యక్షులక్రింద సమావేశము గానున్నది. మహానందు బాల్యసీమై గ్రంథాలయ ప్రదర్శనము ప్రతికాశితప్రసాదము జరుగ నున్నది. అమెరికాజాతీయులండి వెల్కమ్ పరీక్షలు వచ్చి యున్నవి. ఇంకను రానున్నవి. సభయందనేముల వ్యాసముల జరుగుచున్నది. 1. నాగపుగారు మైసూరుకుండు గ్రంథాలయోద్యమమును నూరి వేరకు నరసింహుగారు ఆంధ్రీక గ్రంథాలయోద్యమమును నూర్చి చూపుటకు సమ్యంతించి యున్నాడు. 2. రోదా, కలకత్తా, ఢిల్లీ, పాట్నా కనగంజి పురుకోటలు, ఆంధ్రీకము నున్నగు పట్టణముల నుండి ప్రతినిధు ల కలసి వచ్చెను. మైసూరు రాజ్యాంగమువారి కు ప్రతినిధుల మహాసభకుంపుటకు సమ్యంతించియున్నాడు. ప్రతినిధులకు తగు విరమములు చేయును నేర్పాటులు జరుగుచున్నవి. గవర్నరుగారు సభకు విచ్చేయ వలయునని కోరబడి యున్నది. ప్రతినిధు ల కలసి విచ్చేసి సభకు జయతీరముగ జరుపుదురని సమ్మతముగానున్నది.

చెన్నకట్టము. గో. వేంకట సుబ్రహ్మణ్యం.

ప్రథమాంధ్రమండలగ్రామోద్యోగీయుల మహాసభ, నల్లూరు

అయ్యా, గవర్నరు మొట్టమొదటి 5-10-18 తేది 4800 ప్రసాదముచేయుచు కానసర్కారులసభలో వచ్చు రా నున్న గ్రామోద్యోగీయుల వారసత్వపు హక్కులదర్శన లిఖిత గురించిన గ్రామోద్యోగీయుల జీతముల యభివృద్ధిచేయునని వానిని గురించిన చర్చించి గ్రామోద్యోగీయుల కష్టనిష్ఠ రమలను గవర్నరు మొట్టమొదటి నిశ్చయించుట నల్లూరు పుర మందిరమున ఈ నెలనెల నెల 27-28 తేదీలకు ఆంధ్రమం

దిరిగి, ఈ సభకు నల్లూరులో కుత్బుద్దీన్ న్యాయశాలి ను, ఇతరకు మద్రాసు కానసభలో మొట్టమొదటి జనాభా రాగము నొందిట్లయు క్రియమక అనుచున్న నుబ్బుకృష్ణరావు పంతులుగారు, బి.యే. బి.యల్. ఆగ్రాసభాధ్యక్షులు వహించుటకు దూరమే సంకీర్ణించిరి. గాన సభకుంపుట తాము తరు మిక్కులతో దూరమే సభ జరుపుముగా జరుపుటకు ప్రార్థించియున్నాము.

అనం శేషారెడ్డి ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు. పోక్టూరిజు మోటురయ నాయకులు ముఖ్య అధ్యక్షులు, యామారు రామ చంద్రారెడ్డి, కాగ్యదర్శకు.

IV

ఆంధ్రీక గ్రామోద్యోగీ కార్య సభ.

అయ్యా, 10-9-19 తేదీ గల ఆంధ్రీక ప్రతినిధుల ఈ సభనుగురించి అచ్యుతూరు గ్రామమునసభ ప్రతినిధుల వ్యాసములు చూచిరి. గ్రామోద్యోగీయుల మునక, కర్ణ, మతే గాంధీయవ చెల్లుచున్నది. గ్రామోద్యోగీ యని ప్రాయశఃపురు, అట్లనట్టి గ్రామమునసభకు కోరిక మూత నైయ్యకొన్న వాడుచుండును నీక అత్యుగారి తిరుపతి రాజు గారి కరణములసంఘము నెక్కిలరి వదలించుచు కర్ణించి అభిప్రాయములు తెలుపించియున్నది. ఇట్లు వాకిలక అన్ని కష్టములకునై దూరమే సభల కన్నటికి చూపరుచు గ్రామోద్యోగీయుల కష్టనష్టములకు అధికారము విడిచివేయు జేకోవారమే తంపరిగా పాటుపడుచుండు ఈ తిరుపతి రాజు గారిని కర్ణించుచు కోరుతుంటే లోకమునొకటి గని పించు. చెన్నరాజధానియందలి జిల్లాఅయిదు గల సంఘముల వారందరు తిరుపతి రాజు గారి నుండు నుట్టికల గతువలె గావించుచుండ నీరే ఇట్లు నూదింపనలెనే యెఱుంగు. తిరుపతి రాజు గారు మిగుల క్రైస్తవసాధి కార్యసాధనము అగుటకు తేరుచుక పాటుపడెదల యని మన యాంధ్రజాతి యెలందరు ప్రార్థనాపరచి సుతసింపజేయుటకు సర్వేస్వరు డుగ్రహించుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాము. వంశపారంపర్యపురావృత అందరికి అకర్మమైన యున్నది గనుక ఈ నెలనెల 27, 28 తేదీలకు నల్లూరు, మద్రాసు జనగోపు సభకు అందరు విశ్రమకర్మతో విచ్చేయుచు గురువు విన్నవించెదను. కృష్ణాజిల్లా, భీమవరం. అయ్యగారి రామ బ్రహ్మము

V

తృతీయాంధ్రమండల ప్రదర్శన మేళనము

అయ్యా, ఈ సమ్యేక సభ్యాసకంఘమువారు వ్యాస రచన పోటాపోటి జరిగిన కొన్ని విషయముల ప్రతినిధుల యొందలి వివిధవ్యాసములతో ప్రభుత్వము గా నిలచిన వారికి బంగారు పతకములుగాని ఇతరవిషయముల గాని దూరమే మన ఆంధ్రీకమహాసభలకు, వారు కోరుకుండి, వారిన్న పము తెలిపి, భారతమాత పత్రికాసంపాదకు లగు వి. వి. కృష్ణారావు పంతులుగారు "కళవైద్యము" ను గూర్చినవ్యాసముల కోరిక బంగారు పతకములు, వి. ఆర్. వ్యాసగారు వారి కుండి గారకు ముగ్ధిహృదయము కృత్రిమము "కళవైద్యము" ను గూర్చిన వ్యాసముల కోరిక బంగారు పతకములకు రాజవైద్య అలంకార శ్రీ గారుకృత్రిమము (రేలగి) "కళవైద్యము" ను గూర్చిన వ్యాసముల కోరిక బంగారు పతకములు వ్యాసముల చేయించుచు. ఈ కవుల మహాక యముల తమ యభిమానవైద్యులగు ప్రొఫెసర్లను సమకట్టి చుండివ్యాసరచనకు పతకములనుచ్చుక, ఆ ముచ్చేదమువైచారి యభిమానులు చూచుచున్నది. మిగిలిన వ్యాసములకు ఇంక నెవరకు బంగారు పతకములు చేయించు. కానఅయ్య కేంద్రమండలరాజకర్మక అధ్యక్షుల క్షయము సంగతి తెలిసిన ఆంధ్రీకసభ మహాసభలకు గురుంచి ఈ నెలనెల లోగా మిగిలిన రచనలకు బంగారు పతకములు చేయించు ప్రార్థనము ఇచ్చుచిరమే వ్యాసములచేసిన కృష్ణారావుపంతులుగారి కిచ్చి వ్యాసగారికిచ్చి, క్రితముకృత్రిమములకు ఆహ్వానసంఘమువారికియు కృతజ్ఞులు.

తృతీయాంధ్రమండల ప్రదర్శన } భి. పం. వేంకటేశ్వరరావు, వైద్యసమీక్షకార్యశా } మాండలిక ప్రధానకార్యదర్శి, నము, విజయనగరము.

VI

నల్లూరు మహాసభ జీతములు.

అయ్యా, ఈ కాలములో మాకుంటి లీద ఉద్యోగుల కష్టతీరంపర అమితముగానున్నది. మాలోకొందరు దాదాపు

మెట్టివ్యతిరేకమరకు చదివినవార. కొందరు లోయరు పెం దరివరకు చదివినవారు, కొందరుప్రయత్నించారు. ఏదొకరేక మేమీ యుద్యోగములో ప్రవేశించుచున్నాము. ఇప్పుడు ట్రయనింగు అయినవారికి మాగుంటూరు రేడిలో 11-0-0 లిచ్చుచున్నాడు. మాగతియేమో కాని యెంతవరకు చేరి డింకలకుచుండినను తాతలకాడేర్పాటుచేసిన ఈ 8-0-0 లి కాని అంతరికరమరేమియులేదు. ఇట్టిపిటిలో వల్లెగ్రామ మలో రూపాము 4 సేర్ల దిచ్చుక ఇచ్చుచుండుటలేదు. మాకెప్పు జీతము ఒకచునిచ్చి కడుపునెడ తినిన రెండవపూట కుండదు. ట్రయనింగ్ చేసిన అరుదమన్న నీలు దొరుకుట లేదు. ఈ జీతముచే మే మే విధముగా జీవము చేయగలము? ఏ విధముగా బాలకులకు విద్య గరవగలము. దొరకమువారు ట్రయనింగు ఉపాధ్యాయులకు ఈ 10-0-0 తేర్పాటు చేసి రని విచుచున్నాము. తేవురికి దూరమిచ్చిరి గాని పూజానికి దూరాలేదు. 'ఓ తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటులారా! మా మారాలింపుకు! త్వరలో ఆ ఈ 10-0-0 లి యేర్పాటు చే యుచు ఇచ్చుక ఈ 8-0-0 లెక్షను నెలనెలన మూడు వేర దములేదు. జులై నెల జీతము నెలనెల 4, 5, తేదీల కాటికి మాకు చేరుచున్నది ఈగతి అన్ని కష్టలయం దున్నదో లేదో గాని మాగుంటూరు రేడిలో తాండముచున్నది.

జీత ఉపాధ్యాయులు.

VII

రావు బహుమారు కల్లగనెట్టిగారి సంస్కృతకలాశాల.

అయ్యా! శ్రీ శంకర-కలకల-కల్లగనెట్టిగారు చేయు ధర్మములు అందఱకు తెలిసిన విషయము. వీరు ఈ విద్యాశాలకు దాదాపు మూడేండ్లుగా జరుపుచున్నాడు. ఇది ప్రభుత్వమువారిచే సంకీర్ణించబడినది. ఇందు సాహిత్య శిరోమణి కాళులై నేర్పడ వారము లిప్పుడు నేర్పక బయలుదేరి. కడ తన యేప్రెల్ నెలలో ఇందుండి జరిగిన వెల్లెవారిలో సగముమంది ఉత్తీర్ణులైరి. దొరకమువారిచే నియమించబడ్డ ప్రజేపరీక్షలై ఇందీమంకర్షించున వెలకృతగ్రామ యేర్పి రుపబడినది. ఈ కాళులో ఏర్పడు విద్యార్థులకు, శిరోమణి కాళులో పడునెరుగునకు చతురున్నాడు. అగ్గపాత కాలలో చదివే విద్యార్థులకు సంస్కృత భాషాభివృద్ధి (కాలికలకున కలగునట్లు ముమ్మక్క కాళుము ఇంకెన్న రుపబడి యున్నది. వారిలో తిరుణిక్కడికొని డెబ్బయ్యెరు గురు విద్యార్థులు చేరుచున్నాడు. సంస్కృతభాషలో సభి ముమ్మగల కొందఱు ఉద్యోగములకు సాయంకాలము వచ్చి చదువుచున్నాడు. వైయేదానికొంద వ్యాకరణశిరోమణిగుండ ఏర్పడువరలె విని శ్రీ నెట్టిగారి ముఖ్యభిప్రాయ మున్నట్లు లోచెడిని. ఇట్టి యీ మహాస్ఫూర్తి ధర్మతోక యొకయు వింతక చెప్పదగినది. ఇట్లే ధర్మవింత గల కొందఱు చూచి యు లు మన మాక్యభాషాభివృద్ధి చేతు ననేకధర్మకాతకాలలను బహుకాలమునకు ప్రార్థన మే యేర్పరచుచున్నాడు. అయినను మన మాక్యభాషాభివృద్ధిచేయుకావలెను. దొరకము వారు మన నెట్టిగారి కాలేజి అంగీకరించినట్లు వారింకాద సంకీర్ణించ వుండుటయే మట్టి యభివృద్ధికి హేతుమని లోచె డి. ఇండియాలో సంకీర్ణ నేర్పరచిన వారిలో వాక్యోక పాతకాలము సంస్కృత ప్రామాణ్యముగా నేర్పరి దొరకము వారిచే సంకీర్ణించబడి క్రమముగ నడిచెనని మాక్యభాషా తిప్పక వృద్ధి గాంచును. ఇండియాలోని సాధారణధర్మములై పాటుకడిగి భద్రులలో నెక్కిలైన నీ విషయమునై క్రిష్ణ పుమ్మకొన్న యెవల మిక్కిలి యుపకారముగ నుండును. చెన్నకట్టము.

శ్రీ పార్థసారథి.

మనరామ గ్రంథాలయము, రాజమండ్రి:— రాజ మహేంద్రవర పురమందిరమున మనరామ గ్రంథాలయకాళ గ, నల్లూరు క్రిష్ణేశ్వరయ్యుల కోశ్లాంధ మొట్టమొదటి భాగకారము స్థాపించి ఆంధ్రీకగ్రామోద్యోగీ సమాజ కురి య వార్షికోత్సవము, రాజా మంత్రీకోశ్లాంధ భుజంగ రావు బ పాదకు వారి మహామహ్యమున 15 వ తేదీన జయప్రథముగ జరిగినది. పురజుకు తెల్లకు విచ్చేరిరి. క్రితానావారు తమ ప్రసాదాభివృద్ధియును ఆంధ్రీకవాద్యమునందు గల లోక ములకు వారి వానిని బోగొట్టుట సమాజమువారి ముఖ్యోద్దేశ ము అయియుండనలె నని మదిచిరి. మల్లంపల్లి సోమ శేఖర కర్మ గారు "గ్రంథరచననూర్చి ము సారములకేతు గారు, "ఆం ధ్రీ వాద్యములకు గూర్చియు సభ్యుల మనయులు రంజిల్లు నటు జూపనొకచిరి. తరువాత రాజావారు బహుమానములకు కందినెట్టిరి. క్రితానావారికి కందనకరములతో సభ జూపినది.

మిక్కిలి వుష్ణవేగమును యిండియా జేతనమునకు మెరుగునగుటకు
కును మాంధ్యము కలుగుటకును జ్ఞానకే కే వామ్యుటకును తల వెండ్రుకల పరిమళ
ముగ నిగనిలాడుచుండుటకును ప్రతిస్త్రీయును తృప్తిపరుచుచును ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టర్)

తల వెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి వానిని బాగుగా పెంచుటకు
తగిన శక్తి లీ తలనూనెయందు కలవు. చుండును సాగోల్లును. శిశోజనులకు పట్టు
నంటి మెత్తదగము నిచ్చును. పెదమునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. తల మెండు
గుటకలన కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును.

కామినియా ఆయిలు తలనూనె లన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషు
లకును వెళ్ళుచుండి మహా ప్రకారము మెనరించినది.

నేడు దీని నుపయోగించుచుండు.

వెల బిల్లుడి 1-0-0 ని. పి. చార్జీ 0-5-0 అనాట.
మాడులుడు 2-10-0 ని. పి. చార్జీ 0-12-0 అనాట.

సోల్ ఏజెంట్:

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్స్ కంపెనీ,
(D 126 W 100) 155, జామ్నానుసీడు, బొంబాయి.

మోన పోకుడు

తుప్పుపట్టినీయకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మానపోకుడు.
అట్లు తుప్పుపట్టకుండ చేయనది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."
Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంటెనలకు కప్పులకును నుచయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల
మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపలువారు వల్లికు
వర్షునారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ
చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏజెంట్:—ది సాత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్కుస్.

తలపెట్టె నెం. 553 రు,

889

మదరాసు

పై కామినియా గోరునప్పుడు ఈపత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము

గర్భాశయ రోగనివారణ:—స్త్రీలకు గలగు
బాగుచుండు ఒహిష్ఠి కావలెనుట, అకాలబహిష్ఠి, మెలబాక్తి
గాను, రక్తస్పృహగానుపోవుట, కుసుమరోగము, సంకరాపీనత
రక్తపీనత, మలబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు,
అరకాల్లు, అరచేతులు మంట మొదలగు స్త్రీ మర్యాదాద
లను కుదుర్చును.

పెద్దబుడ్డి రు 2-0-0. చిన్నది రు. 1-10-0

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:—ఇది రక్తపీనత, మలబద్ధ
కము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేహ
క్రమములు, ముఖసంకటములు, నిస్సక్తువ, కడుపులో మంట
మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని
ముఖమునకు లేజున్నును యిచ్చును.

పెద్దబుడ్డి రు 2-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

జ్వర నివారణ బుడ్డి 1-5 రూ. 1-8-0
కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,
88, పోలీసుకమిషనరు ఆఫీసురోడ్డు, ఎరుంబూరు, మద్రాస్.
166 (కాంచీ:— 9, బందరు వీధి, మద్రాసు.)

పాశ్యపు వేంకటాచలవజ్ఞితులవారి
ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు.

1. లక్ష్మీనిలాసరసము:—లక్షో తలకుల ప్లేగు రోగులు
యిలక్ష్మీనిలాస రసమువలన నిరోధిస్తే యిచ్చును. ఇది
యొక లక్ష్మీనిలాస రసముగల నీసా తలకులపై నుండెదని
ప్లేగున వర్షిస్తే ముస నీర్ధావధము చేరకపోతే తక్షణ బాహు
సంతోషముగ బయ్యగలరు. శిశుజ్వరము, మూచిత బాల్లజ
జ్వరములు, శస్త్రచాతము మొదలగుచు తిప్పక శుభమునుగ.
నీసా 1-5 1-0-0, 5-5 1 ఇళాం. (894)

2. క్షిప్రాన తైలం:—ప్లేగు గడ్డకును, నుండుల నొప్పి
కావుటకును మంచిమందు. నీసా 1-5 0-3-0, 5-5 1 ఇళాం.

3. క్షిప్రాన రాసవం:—దీనిని నేవించినప్పుడీనుండిపో
యోక్తమును కట్టక (కలరా) కాంతిలేని, కలకేది, అజీర్ణ
లేదును శుభము కాగలదు. నీసా 1-5 1-0-0, 5-5 1 ఇళాం

4. కాంతుతోడము:—విడ్డలకు చలకారీ; వియ్యక
లుగు, కుంభము, మలబద్ధము, అజీర్ణ భేది, కృశీకర్మము, కను
తృష్ణియించును, అకలిలేదెండుట మొదలగుచు శుభమును
తిప్పక పుష్టిగలరా రగుదురు. నీసా 1-5 0-12-0, 5-5 1 ఇళాం.

5. జ్వరమునూర కక్షామూర్తము:—విడ్డలకు తలకు
బ్యామడికాకాకీ, బొరింటలకు పొత్తకు నుండు
కాది మంటము, కడికేము, నెట్టు, అజీర్ణము, శిశ
బాహిం, చొరబొయ్యము, మలబద్ధము, జ్వరం,
నిశ్చిత్తము, దుర్బలము మొదలగు యింక
కొంత రోగములకు శుభములేదును (891)

150 మోతము గల నీసా 0-4-0
తలము కచ్చతో 5-5 1-2-0

" " 12-5 2-12-0
" " 22-5 5-8-0

ఇది ఔషధముతో కూడ బడుచుండు లేదును శుభమును
శిశుబా రాసవ విడ్డలకాది, మునుము.

ప్రకటన

మహా మహాపాథ్యాయ కొక్కండ వెంకటరత్న కవి
నిరతిరమలైన అమృదితమలైన ఈక్రింది గ్రంథములు గలవు.
అంభో భామభిమాను లెవరైననీగ్రంథముల నచ్చుచేయించుట
కైతైదలేని వెంకటరత్న కవి కుటుంబమునకు దగిన ధనసహాయ
చూపజేసి గ్రంథముల విడుదలపై సర్వస్వార్పిత్యములను బడ
యగలరు. ఆందువలన భామభిమాను జేయుటయందు నిశ్చయ
స్థితియందున్న వెంకటరత్న కవిగారి కుటుంబమునకు సహ
జము జేయుటయందు లేందు శుభ్యతలును గలగ గలవు
1 శ్రీమతి మాధవిమ్మ (నాటకము) 2 ఘటి
కాచలమహాత్మ్యము (ప్రబంధము) 3 అజామిశో
పాఖ్యానము, (యక్షగానము) 4 సత్యనారా
యణపాఠ్యసము (ప్రబంధము.)

ఈ విషయమై వివరములను తెలిసికొన గోరువాడు
కింది వివరాదుకు ప్రాసీకినవలయును.

వెంకటరత్న కవి గ్రంథములు

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తిలు పెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యె దాండ్ర మహాజనసభలయందలి
సభ్యుల సంఘాధ్యక్షులు, సభాధ్యక్షులు, యామభ్యున
ములు, వారి శిల్పిపటులు, సభా శిర్యానములుగలవు.
వెల రూ. 1-8-0. పోస్టేజీలేదు.
ఆంధ్ర కత్రికా కార్యాలయము, 7, తిలు పెట్టివీధి,
మదరాసు.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయాషధములు.

బృహత్ మంజుష్టాదికౌవ్ద

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
½ పాను నీసా రు 0-12-0.

చంద్రప్రభ గుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
వనిచేయును. తులం 1-5 రు 1-0-0.

వానవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.
½ పాను నీసా రు 0-10-0.

వ్యసహారములన్నియునాం గ్లేయభాషలో
జరుకునలయును.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్

వర్కుస్

ఆయుర్వేద యాషధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13